

"CROWE MNE" d.o.o.

Broj 035/24

Podgorica, 15. 03. 2024. gsc

**AKCIONARSKO DRUŠTVO ZA OSIGURANJE
„LOVČEN“ PODGORICA**

**POJEDINAČNI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI
SA STANJEM NA DAN I ZA GODINU KOJA SE
ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2023. GODINE I
IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA**

AKCIONARSKO DRUŠTVO ZA OSIGURANJE „LOVČEN“ PODGORICA

SADRŽAJ

	STRANA
Izvještaj nezavisnog revizora	1-5
Pojedinačni bilans uspjeha za godinu koja se završila 31. decembra 2023. godine	6
Pojedinačni bilans stanja na dan 31. decembra 2023. godine	7
Pojedinačni izvještaj o promjenama na kapitalu za godinu koja se završila 31. decembra 2023. godine	8
Pojedinačni bilans novčanih tokova za godinu koja se završila 31. decembra 2023. godine	9
Napomene uz pojedinačne finansijske izvještaje	10 – 58
Prilog 1: Izvještaj menadžmenta o poslovanju za 2023. godinu	

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Lovćen osiguranje AD Podgorica

Mišljenje

Izvršili smo reviziju priloženih pojedinačnih finansijskih izvještaja Lovćen osiguranje AD Podgorica (u daljem tekstu: „Društvo“), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2023. godine, bilans uspjeha, izvještaj o promjenama na kapitalu i izvještaj o novčanim tokovima za godinu koja se završava na taj dan, kao i napomene, koje sadrže pregled osnovnih računovodstvenih politika i ostala objelodanjivanja (u daljem tekstu: „finansijski izvještaji“).

Prema našem mišljenju, priloženi pojedinačni finansijski izvještaji istinito i objektivno prikazuju, po svim materijalno značajnim pitanjima, finansijsku poziciju Društva na dan 31. decembar 2023. godine, kao i rezultate njegovog poslovanja i tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Crnoj Gori i propisima Agencije za nadzor osiguranja koji regulišu finansijsko izvještavanje društava za osiguranje u Crnoj Gori.

Osnove za mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu sa Zakonom o reviziji Crne Gore, Zakonom o računovodstvu Crne Gore i međunarodnim standardima revizije (ISA) primjenjivim u Crnoj Gori. Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u odeljku izvještaja koji je naslovljen *Odgovornost revizora za reviziju pojedinačnih finansijskih izvještaja*. Nezavisni smo od Društva u skladu sa Kodeksom etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA Kodeksom) i etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju pojedinačnih finansijskih izvještaja u Crnoj Gori, i ispunili smo naše druge etičke odgovornosti u skladu sa ovim zahtjevima i IESBA Kodeksom.

Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Ostale informacije

Finansijski iskazi Društva na dan i za godinu završenu 31. decembra 2022. godine bili su predmet revizije drugog revizora, koji je izrazio pozitivno mišljenje o tim finansijskim iskazima na dan 15. marta 2023. godine.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su ona pitanja koja su bila, po našem profesionalnom rasuđivanju, od najveće važnosti za reviziju pojedinačnih finansijskih izvještaja tekućeg perioda. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu naše revizije pojedinačnih finansijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju našeg mišljenja o njima, i mi ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (nastavak)

Akcionarima Lovćen osiguranje AD Podgorica (nastavak)

Ključna revizijska pitanja (nastavak)

Ključno revizijsko pitanje	Odgovarajuća revizijska procedura
<i>Procjenjivanje tehničkih rezervi</i>	
Tehničke rezerve u iznosu od EUR 35.986 hiljada na 31. decembar 2023. godine (31. decembar 2022. godine: EUR 34.921 hiljada) predstavljaju značajan dio ukupnih obaveza Društva. Vrednovanje tehničkih rezervi uključuje procjene u vezi sa neizvjesnošću ishoda, uglavnom u vezi sa ukupnim iznosom potrebnim za podmirenje obaveza, uključujući bilo kakve garancije osiguraniku. Društvo koristi aktuarske modele kao podršku izračuna tehničkih rezervi. Određivanje pretpostavki koje se koriste u izračunu tehničkih rezervi uključuje značajnu procjenu Rukovodstva i procjenu o neizvjesnim budućim ishodima. Različite ekonomske i neekonomske pretpostavke, kao što su stope inflacije ili trendovi vezani za sudske sporove, se koriste za procjene ovih tehničkih rezervi. Zbog značajnosti tehničkih rezervi, te njihove inherentne neizvjesnosti procjene, ovo područje smatramo ključnim revizijskim pitanjem	Stekli smo razumijevanje dizajna internih kontrola nad aktuarskim procesom koji uključuje izračun rezervacija za štete, proces korišćenja ekonomskih i aktuarskih pretpostavki, kao i proces izvođenja novčanih tokova. Takođe smo razmotrili pristup i metodologiju koju Društvo koristi za aktuarske analize koje uključuju poređenje procjena i stvarnih pokazatelja iz prethodnih perioda. Naša procjena je, po potrebi, uključila evaluaciju specifičnih ekonomskih i aktuarskih pretpostavki i razmatranje procjena Rukovodstva vezano za korištene pretpostavke, koje mogu varirati u zavisnosti od proizvoda i/ili karakteristika proizvoda, i takođe usklađenost modela sa Zakonom o računovodstvu i propisima Agencije za nadzor osiguranja koji regulišu finansijsko izvještavanje društava za osiguranje u Crnoj Gori. Posebno smo naše procedure usmjerili na modele koje smo smatrali materijalnim i kompleksnim i/ili zahtijevaju značajne procjene u vezi sa korištenim pretpostavkama, naročito dugoročnog dijela za poslove neživotnih usluga. Za sprovođenje naših revizorskih procedura, koristili smo usluge eksperata - aktuara. Nadalje, izvršili smo revizijske procedure kako bi procijenili da li modeli obezbjeđuju ispravan i potpun izračun tehničkih rezervi, uključujući i preračun rezultata ovog modela na odabranom uzorku. Naše revizorske procedure takođe su uključile test konzistentnosti ulaznih podataka korištenih za izračun „Nastalih, a neprijavljenih šteta“ (IBNR), nezavisan obračun IBNR rezervi koristeći različite metode i pretpostavke, kao i nezavisan preračun rezervi „Prijavljenih, ali neizmirenih šteta“ (RBNS) za anuitete. Ocijenili smo adekvatnost objelodanjivanja uključenih u napomeni 3.13 Značajne računovodstvene politike Tehničke rezerve i napomenama 16 Bruto prenosne premije, 17 Bruto rezervisanja za nastale prijavljene, nastale neprijavljene štete i rezervisanja za troškove likvidacije šteta, 18 Bruto rezervisanja za izravnjanje rizika, 19 Bruto ostala osiguravajuća tehnička rezervisanja uz priložene finansijske izvještaje sastavljene u skladu sa Zakonom o računovodstvu i propisima Agencije za nadzor osiguranja koji regulišu finansijsko izvještavanje društava za osiguranje u Crnoj Gori.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (nastavak)**Akcionarima Lovćen osiguranje AD Podgorica (nastavak)*****Ostale informacije sadržane u godišnjem izvještaju menadžmenta***

Ostale informacije se odnose na informacije sadržane u godišnjem izvještaju menadžmenta, ali ne uključuje pojedinačne finansijske izvještaje i izveštaj revizora o njima. Rukovodstvo Društva je odgovorno za pripremu ostalih informacija u skladu sa propisima Crne Gore. Naše mišljenje o pojedinačnim finansijskim izvještajima ne obuhvata ostale informacije. U vezi sa revizijom pojedinačnih finansijskih izvještaja, naša odgovornost je da pročitamo ostale informacije i time razmotrimo da li su ostale informacije usklađene u svim materijalno značajnim aspektima sa pojedinačnim finansijskim izvještajima, sa našim saznanjima stečenim u toku revizije ili se na drugi način čine materijalno pogrešnim. Pored toga, izvršili smo procjenu da li su ostale informacije pripremljene, u svim materijalno značajnim aspektima, u skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore, posebno da li su ostale informacije u formalnom smislu u skladu sa zahtjevima i postupcima za pripremu ostalih informacija Zakona o računovodstvu Crne Gore u kontekstu materijalnosti, odnosno da li bi neko nepoštovanje ovih zahtjeva moglo uticati na prosuđivanja donijeta na osnovu ovih ostalih informacija.

Na osnovu sprovedenih procedura, u mjeri u kojoj smo u mogućnosti da ih ocijenimo, izvještavamo da:

1. ostale informacije koje opisuju činjenice koje su takođe prikazane u pojedinačnim finansijskim izvještajima su, u svim materijalno značajnim aspektima, u skladu sa pojedinačnim finansijskim izvještajima; i
2. ostale informacije su pripremljene u skladu sa zahtjevima Zakona o računovodstvu Crne Gore.

Pored toga, naša odgovornost je da, na osnovu saznanja i razumijevanja Društva stečenih u reviziji, izvijestimo da li ostale informacije sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze. Na osnovu postupaka koje smo izvršili u vezi sa dobijenim ostalim informacijama, nismo utvrdili materijalno značajne pogrešne iskaze.

Odgovornost rukovodstva i lica ovlašćenih za upravljanje za pojedinačne finansijske izvještaje

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i fer prezentaciju ovih pojedinačnih finansijskih izvještaja u skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore i propisima Agencije za nadzor osiguranja koji regulišu finansijsko izvještavanje društava za osiguranje u Crnoj Gori, kao i za one interne kontrole koje rukovodstvo smatra neophodnim za pripremu pojedinačnih finansijskih izvještaja koji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja, nastale usljed prevare ili greške.

Prilikom sastavljanja pojedinačnih finansijskih izvještaja, rukovodstvo je odgovorno za procjenu sposobnosti Društva da nastavi da posluje u skladu sa načelom stalnosti, objelodanjujući, ukoliko je potrebno, pitanja koja se odnose na stalnost poslovanja i primjenu načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove, osim ako rukovodstvo namjerava da likvidira Društvo ili da obustavi poslovanje, ili nema drugu realnu mogućnost osim navedene.

Lica odgovorna za upravljanje su odgovorna za nadgledanje procesa finansijskog izvještavanja kojeg je ustanovilo Društvo.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (nastavak)**Akcionarima Lovćen osiguranje AD Podgorica (nastavak)*****Odgovornost revizora za reviziju pojedinačnih finansijskih izvještaja***

Naš cilj je sticanje uvjeravanja u razumnoj meri o tome da pojedinačni finansijski izvještaji, uzeti u cjelini, ne sadrže materijalno značajne pogrešne izvještaje, nastale usljed prevare ili greške, i izdavanje izvještaja revizora koji sadrži naše mišljenje.

Uvjeravanje u razumnoj mjeri označava visok nivo uvjeravanja, ali ne predstavlja garanciju da će revizija sprovedena u skladu sa Zakonom o reviziji Crne Gore, Zakonom o računovodstvu Crne Gore i međunarodnim standardima revizije primjenjivim u Crnoj Gori, uvijek otkriti materijalno pogrešne izvještaje ako takvi izvještaji postoje. Pogrešni izvještaji mogu da nastanu usljed prevare ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako je razumno očekivati da će oni, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu ovih finansijskih izvještaja.

Tokom obavljanja revizije u skladu sa Zakonom o reviziji Crne Gore, Zakonom o računovodstvu Crne Gore i međunarodnim standardima revizije primjenjivim u Crnoj Gori, mi primjenjujemo profesionalno prosuđivanje i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Takođe:

- Vršimo identifikaciju i procjenu rizika od materijalno značajnih pogrešnih izvještaja u pojedinačnim finansijskim izvještajima, nastalih usljed prevare ili greške; osmišljavanje i obavljanje revizijskih postupaka koji su prikladni za te rizike; i pribavljanje dovoljno adekvatnih revizijskih dokaza da obezbijede osnovu za mišljenje revizora. Rizik da neće biti identifikovani materijalno značajni pogrešni izvještaji koji su rezultat prevare je veći nego za pogrešne izvještaje nastale usljed greške, zato što prevara može da uključi udruživanje, falsifikovanje, namjerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilaženje internih kontrola.
- Stičemo razumijevanje o internim kontrolama koje su relevantne za reviziju radi osmišljavanja revizijskih postupaka koji su prikladni u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema internih kontrola Društva.
- Vršimo ocjenu primjenjenih računovodstvenih politika i u kojoj mjeri su razumne računovodstvene procjene i povezana objelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (nastavak)**Akcionarima Lovćen osiguranje AD Podgorica (nastavak)****Odgovornost revizora za reviziju pojedinačnih finansijskih izvještaja (nastavak)**

- Donosimo zaključak o prikladnosti primjene načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove od strane rukovodstva i, na osnovu prikupljenih revizijskih dokaza, da li postoji materijalna neizvjesnost u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu da izazovu značajnu sumnju u pogledu sposobnosti Društva da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti. Ako zaključimo da postoji materijalna neizvjesnost, dužni smo da u svom izvještaju skrenemo pažnju na povezanu objelodanjivanja u pojedinačnim finansijskim izvještajima ili, ako takva objelodanjivanja nisu adekvatna, da modifikujemo svoje mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizijskim dokazima prikupljenim do datuma izvještaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu za posljedicu da imaju da Društvo prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.
- Vršimo procjenu ukupne prezentacije, strukture i sadržaja pojedinačnih finansijskih izvještaja, uključujući objelodanjivanja, i da li su u pojedinačnim finansijskim izvještajima prikazane osnovne transakcije i događaji na takav način da se postigne fer prezentacija.

Mi komuniciramo sa licima ovlašćenim za upravljanje u vezi sa, između ostalog, planiranim obimom i vremenom revizije i značajnim nalazima revizije, uključujući i značajne nedostatke u internim kontrolama koje identifikujemo tokom naše revizije. Takođe, obezbeđujemo licima ovlašćenim za upravljanje izjavu da se pridržavamo relevantnih etičkih zahtjeva u vezi sa nezavisnošću i da ćemo im saopštiti sve odnose i ostala pitanja za koja se u razumnoj mjeri može očekivati da se odražavaju na našu nezavisnost, i gdje je to primjenjivo, odgovarajuće mjere zaštite.

Od pitanja saopštenih licima ovlašćenim za upravljanje, određujemo ona pitanja koja su bila od najvećeg značaja u reviziji pojedinačnih finansijskih izvještaja tekućeg perioda i shodno tome, predstavljaju ključna pitanja revizije. Mi opisujemo ova pitanja u našem izvještaju revizora, osim ukoliko zakon ili regulativa isključuje javno objelodanjivanje o tom pitanju ili kada, u izuzetno rijetkim okolnostima, utvrdimo da pitanje ne treba da bude uključeno u izvještaj revizora, zato što je razumno očekivati da negativne posljedice budu veće nego koristi od takve komunikacije.

Ovlašćeni revizor u angažovanju na reviziji na osnovu kog je sastavljen ovaj Izveštaj nezavisnog revizora je Đorđe Dimić.

Crowe MNE d.o.o. Podgorica
15. mart 2024. godine

Đorđe Dimić, Ovlašćeni revizor

Vladimir Kavarić, Ovlašćeno lice

POJEDINAČNI BILANS USPJEHA ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠAVA 31. DECEMBRA 2023. GODINE

(u hiljadama EUR)	Napomena	Tekuća 2023. godina	Prethodna 2022. godina
Obračunate bruto premije osiguranja	5	36.481	36.008
Smanjenje za udio sa/reosiguranja u premijama osiguranja i za udjele retrocesionara u premijama osiguranja	5	(10.151)	(11.180)
Promjene bruto prenosnih premija	22.1	(792)	(2.504)
Promjene prenosnih premija za reosiguravajući dio		(173)	827
Prihod od premije osiguranja i saosiguranja		25.365	23.151
Neto prihodi od ostalih usluga	6	758	679
POSLOVNI PRIHODI		26.123	23.830
Obračunate bruto naknade šteta	7	(17.307)	(16.820)
Umanjenje za prihode ostvarene iz bruto regresnih potraživanja		554	342
Umanjenje za udio saosiguravača, reosiguravača i retrocesionara u naknadama šteta	7	2.832	3.983
Promjene bruto rezervisanja za nastale prijavljene štete		240	(349)
Promjene rezervisanja za nastale prijavljene štete za saosiguravajući i reosiguravajući dio		(941)	(102)
Promjena bruto rezervisanja za nastale neprijavljene štete		(459)	76
Promjena rezervisanja za troškove likvidacije šteta		(121)	45
Rashodi naknada šteta	7	(15.202)	(12.825)
Promjena drugih tehničkih rezervisanja		67	(2)
Promjene neto tehničkih rezervisanja	8	67	(2)
Ostali troškovi, doprinosi i rezervisanja	9	(991)	(994)
POSLOVNI RASHODI		(16.126)	(13.821)
DOBITAK - BRUTO POSLOVNI REZULTAT		9.997	10.009
Troškovi sticanja osiguranja	10.1	(7.520)	(7.072)
Promjene u razgraničenim troškovima sticanja osiguranja		247	293
Amortizacija		(186)	(183)
Troškovi rada	10.2	(2.151)	(2.157)
Materijalni troškovi		(61)	(68)
Ostali troškovi usluga	10.3	(499)	(483)
Drugi troškovi		(185)	(188)
Umanjenje za prihode od provizije reosiguranja		1.959	1.634
TROŠKOVI SPROVOĐENJA OSIGURANJA	10	(8.396)	(8.222)
DOBITAK - NETO POSLOVNI REZULTAT		1.601	1.787
Prihodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi		1.057	914
Rashodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi		(149)	(77)
Neto finansijski rezultat od ulaganja sredstava tehničkih rezervi		908	837
Prihodi od ulaganja koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi		259	296
Rashodi od ulaganja koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi		(112)	(81)
Neto finansijski rezultat od ulaganja koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi		147	215
FINANSIJSKI REZULTAT OD ULAGANJA	11	1.055	1.052
DOBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRIJE OPOREZIVANJA		2.656	2.839
POREZ NA DOBIT	12.1	(470)	(393)
RASHOD/PRIHOD NA IME ODLOŽENOG POREZA	12.1	(10)	(184)
NETO DOBIT ZA POSLOVNU GODINU		2.176	2.262
ZARADA PO AKCIJI U EUR	13	1.1900	1.2370

Napomene na stranama od 10 do 58 čine sastavni dio ovih pojedinačnih finansijskih izvještaja.

Podgorica, 15. mart 2024. godine

Potpisano u ime akcionarskog društva za osiguranje "Lovćen" Podgorica:

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskih izvještaja

(Dijana Milatović, Ovlašćeni
računovođa)

Radule Radulović

Direktor Sektora za finansije, računovodstvo i kontroling

Glavni izvršni direktor

(Matjaž Božič)

Izvršni direktor

(Stanko Mugoša)

POJEDINAČNI BILANS STANJA NA DAN 31. DECEMBRA 2023. GODINE

(u hiljadama EUR)	Napomena	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
AKTIVA			
Nematerijalna imovina	14	66	93
Nekretnine, postrojenja i oprema za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja	15	4.597	4.932
Dugoročna finansijska ulaganja kapitala i tehničkih rezervi		23.024	24.127
Dugoročna finansijska ulaganja u grupu društava, pridružena i zajednički kontrolisana društva		1.580	1.580
Dugoročna finansijska ulaganja	16	24.604	25.707
Kratkoročna finansijska ulaganja	17	11.573	3.395
Gotovinska sredstva		2.985	4.014
Kratkoročna potraživanja		6.960	7.655
Kratkoročna sredstva	18	9.945	11.669
Udio reosiguravača u tehničkim rezervama	19	5.966	7.080
Aktivna vremenska razgraničenja	20	3.470	3.234
Odložena poreska sredstva		220	422
Ukupna aktiva		60.441	56.532
PASIVA			
Osnovni kapital		10.460	10.460
Akcijski kapital - obične akcije	21	10.460	10.460
Revalorizacione rezerve		(1.452)	(3.091)
Prenesena i neraspoređena dobit/(gubitak)		7.850	5.673
- Preneseni gubitak iz prethodnih godina		5.674	3.411
- Neraspoređena dobit tekuće poslovne godine		2.176	2.262
Rezerve	21	6.398	2.582
Bruto tehničke rezerve		35.986	34.921
Ostala rezervisanja		1.202	1.118
Rezervisanja	22	37.188	36.039
Kratkoročne obaveze	23	4.931	5.904
Obaveze prema matičnom društvu		-	-
Druge finansijske obaveze		262	340
Obaveze za odloženi porez	12.1.1	665	655
Dugoročne obaveze iz finansiranja i poslovanja	24	927	995
Pasivna vremenska razgraničenja		537	552
Ukupna pasiva		60.441	56.532

Napomene na stranama od 10 do 58 čine sastavni dio ovih pojedinačnih finansijskih izvještaja.

Podgorica, 15. mart 2024. godine

Potpisano u ime akcionarskog društva za osiguranje "Lovćen" Podgorica:

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskih izvještaja

(Dijana Milatović, Ovlašćeni
računovođa)

Radule Radulović

Direktor Sektora za finansije, računovodstvo i kontroling

Glavni Izvršni direktor

(Matjaž Božič)

Izvršni direktor

(Stanko Mugoša)

POJEDINAČNI IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2023. GODINE

(u hiljadama EUR)	Akcijski kapital - obične Akcije	Revalorizacione rezerve	Prenešena i neraspoređena dobit/(gubitak)	Ukupno
Stanje, 1. januara 2022. godine	10.460	(733)	3.411	13.138
Promjene fer vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju	-	(2.359)	-	(2.359)
Dobitak tekuće godine	-	-	2.262	2.262
Stanje, 31. decembra 2022. godine	10.460	(3.092)	5.673	13.041
Promjene fer vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju	-	1.640	-	1.640
Dobitak tekuće godine	-	-	2.176	2.176
Stanje, 31. decembra 2023. godine	10.460	(1.452)	7.849	16.857

Napomene na stranama od 10 do 58 čine sastavni dio ovih pojedinačnih finansijskih izvještaja.

Podgorica, 15. mart 2024. godine

Potpisano u ime akcionarskog društva za osiguranje "Lovćen" Podgorica:

Lice odgovorno za sastavljanje finansijskih izvještaja

(Dijana Milatović, Ovlašćeni računovođa)

Radule Radulović

Radule Radulović

Direktor Sektora za finansije, računovodstvo i kontroling

Glavni izvršni direktor

(Matjaž Božič)

Izvršni direktor

(Stanko Mugoša)

AKCIONARSKO DRUŠTVO ZA OSIGURANJE "LOVČEN" PODGORICA
POJEDINAČNI BILANS NOVČANIH TOKOVA ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2023. GODINE

(u hiljadama EUR)	Tekuća 2023. godina	Prethodna 2022. godina
A. Tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti		
Priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	43.805	41.493
Prilivi od premija (iz osiguranja, saosiguranja i reosiguranja)	38.181	38.847
Prilivi od učešća u naknadi šteta (saosiguranje i reosiguranje)	5.230	2.464
Prilivi po osnovu ostalih poslovnih prihoda	394	182
Odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	(40.456)	(36.626)
Odlivi po osnovu naknada šteta (iz osiguranja, saosiguranja i reosiguranja)	(15.962)	(15.690)
Odlivi po osnovu premija (iz osiguranja, saosiguranja i reosiguranja, kao i provizija po osnovu saosiguranja i reosiguranja)	(8.739)	(6.223)
Odlivi po osnovu bruto zarada, naknada zarada i drugih ličnih rashoda	(3.954)	(3.596)
Odlivi po osnovu poreza, doprinosa i drugih dažbina	(4.601)	(4.329)
Odlivi po osnovu drugih troškova poslovanja	(6.860)	(6.693)
Odlivi po osnovu vanrednih rashoda	(340)	(95)
Neto promjena gotovine iz poslovnih djelatnosti	3.349	4.867
B. Tokovi gotovine iz aktivnosti investiranja		
Priliv gotovine iz aktivnosti investiranja	4.097	3.726
Prilivi od ulaganja u hartije od vrijednosti	709	661
Priliv od prodaje hartija od vrijednosti	500	-
Prilivi od prodaje nematerijalnih ulaganja i osnovnih sredstava	125	167
Prilivi od zakupnina	2.763	2.898
Ostali prilivi iz aktivnosti investiranja	(8.475)	(6.402)
Odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	(504)	(493)
Odlivi po osnovu ulaganja u hartije od vrijednosti izdate od strane Crne Gore	(1.100)	(3.700)
Odlivi po osnovu deponovanja i ulaganja kod banaka sa sjedištem u Crnoj Gori	(6.305)	(1.497)
Odlivi po osnovu ulaganja u obveznice kojima se trguje na organizovanom tržištu hartija od vrijednosti -EU obveznice	(99)	(179)
Odlivi za kupovinu nematerijalnih ulaganja i ostalih sredstava	(467)	(533)
Ostali odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	(4.378)	(2.676)
Neto promjena gotovine iz aktivnosti investiranja		
C. Novčani tokovi iz aktivnosti finansiranja		
Priliv po osnovu kratkoročnih kredita	-	-
Odlivi po osnovu kratkoročnih kredita	-	(1.024)
Neto promjena gotovine iz aktivnosti finansiranja	-	(1.024)
D. Neto promjena gotovine	(1.029)	1.167
GOTOVINA NA KRAJU OBRAČUNSKOG PERIODA	2.985	4.014
GOTOVINA NA POČETKU OBRAČUNSKOG PERIODA	4.014	2.847

Napomene na stranama od 10 do 58 čine sastavni dio ovih pojedinačnih finansijskih izvještaja.

Podgorica, 15. mart 2024. godine

Potpisano u ime akcionarskog društva za osiguranje "Lovćen" Podgorica:

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskih izvještaja

(Dijana Milatović, Ovlašćena
računovođa)

Radule Radulović

Direktor Sektora za finansije, računovodstvo i kontroling

(Matjaž Božič)

Izvršni direktor

(Stanko Mugoša)

POJEDINAČNE NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2023. GODINE

1. OPŠTE INFORMACIJE

Akcionarsko društvo za osiguranje „Lovćen“ Podgorica sa sjedištem u Podgorici, Ulica Slobode 13A (u daljem tekstu: „Društvo“), osnovano je krajem 1978. godine pod nazivom Zajednica osiguranja imovine i lica „Lovćen“ Titograd. Sadašnji naziv „Lovćen“ AD, Podgorica Društvo je dobilo 1997. godine.

U skladu sa odredbama Zakona o privrednim društvima („Sl. list RCG“, br.146/21), 25. jula 2002. godine izvršeno je ažuriranje registracije u Centralnom registru Privrednog suda u Podgorici pod registracionim brojem 4-0000159/001.

U sastavu Društva, kao njegovi organizacioni djelovi, funkcioniše osam (8) podružnica sa sjedištima u: Podgorici, Kotoru, Beranama, Nikšiću, Bijelom Polju, Pljevljima, Baru i Budvi, kao i poslovnice i ekspoziture u manjim mjestima Crne Gore.

Društvo je registrovano kao emitent kod Komisije za tržište kapitala Crne Gore, Rješenjem br. 02/3-817/2-01 od 19. aprila 2001. godine. Društvo je član Centralnog klirinškog depozitarnog društva po Odluci broj 305/1 od 1. jula 2002. godine kod koje se vode dematerijalizovane hartije od vrijednosti.

Saglasno odredbama Zakona o osiguranju („Službeni list Republike Crne Gore“, br. 078/06, 019/07, „Službeni list Crne Gore“, br. 053/09, 073/10, 040/11, 045/12, 006/13, 055/16, 146/21) i Statuta, Društvo je registrovano za obavljanje sljedećih djelatnosti:

- obavljanje svih poslova osiguranja imovine (obavezna osiguranja i ostala imovinska osiguranja i nezgode), koji obuhvataju:
 - zaključivanje i izvršavanje ugovora o osiguranju imovine,
 - zaključivanje i izvršavanje ugovora o saosiguranju,
 - preuzimanje mjera za sprečavanje i suzbijanje rizika koji ugrožavaju osiguranu imovinu i lica,
- obavljanje poslova pružanja drugih usluga u osiguranju koji obuhvataju:
 - poslove posredovanja i zastupanja u osiguranju,
 - snimanje rizika,
 - snimanje i procjenu štete,
 - pružanje intelektualnih i tehničkih usluga u vezi sa poslovima osiguranja.

Društvo posjeduje i sprovodi Sistem upravljanja kvaliteta, koji je usaglašen sa zahtjevima standarda BS EN ISO 9001: 2009. godine za oblast „Pružanje usluga u osiguranju“ o čemu posjeduje sertifikat br. FS 59645 od 23. decembra 2009. godine. Prvi put je registrovan 28. juna 2001. godine, a kontinuirano se bavi Sistemom kvaliteta od 2000. godine. Na zadnjoj eksternoj provjeri koju je sproveo BSI iz Londona, u julu 2022. godine, Sertifikat koji ističe 18.07.2024.godine je potvrđen.

U skladu sa Rješenjem o izdavanju dozvole za obavljanje poslova osiguranja broj 03-1115/3-10 od 7. aprila 2011. godine, Agencija za nadzor osiguranja je izdala dozvolu za obavljanje poslova svih vrsta neživotnih osiguranja Društvu propisanih članom 9, stav 1 tačke 5 do 23 Zakona o osiguranju („Sl. list RCG“ br. 78/06 i „Sl. list CG“ 19/07, „Sl. list CG“ 53/09, 73/10, 40/11, 45/12, 06/13, 55/16, 146/21).

Društvo je član Triglav grupe, sa sjedištem u Republici Sloveniji, koja se bavi pružanjem usluga osiguranja i finansijskim uslugama na prostoru jugoistočne Evrope, odnosno u Sloveniji, Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori, Srbiji i Sjevernoj Makedoniji. Članice ove grupe u Crnoj Gori su pored Društva, društvo za osiguranje „Lovćen-životna osiguranja“ AD, Podgorica i Lovćen auto DOO, Podgorica.

Društvo je matično pravno lice grupe, koju, pored Društva, čine i sljedeći kontrolisani entiteti:

- Lovćen auto DOO, Podgorica (100%)
- Lovćen-životna osiguranja AD, Podgorica (100%).

Takođe, Društvo ima obavezu da svoje poslovanje obavlja u skladu sa Zakonom o osiguranju („Službeni list Republike Crne Gore“, br. 078/06, 019/07, „Službeni list Crne Gore“, br. 053/09, 073/10, 040/11, 045/12, 006/13, 055/16, 146/21), regulativom propisanim od strane Agencije za nadzor osiguranja Crne Gore i ostalom važećom regulativom Crne Gore.

Na dan 31. decembra 2023. godine, Društvo je imalo 243 zaposlenih radnika (31. decembra 2022. godine: 253 zaposlenih), raznih stručnih profila.

POJEDINAČNE NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2023. GODINE

2. OSNOVA ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE POJEDINAČNIH FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD

2.1. Osnove za sastavljanje i prikazivanje pojedinačnih finansijskih izvještaja

Društvo ima obavezu da vodi svoje računovodstvene evidencije i sastavlja finansijske izvještaje u skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore („Sl. list CG”, br. 152/22 od 30. decembra 2022. godine).

Takođe, Društvo ima obavezu da svoje poslovanje obavlja u skladu sa Zakonom o osiguranju („Službeni list Republike Crne Gore”, br. 078/06, 019/07, „Službeni list Crne Gore”, br. 053/09, 073/10, 040/11, 045/12, 006/13, 055/16, 146/21), regulativom propisanom od strane Agencije za nadzor osiguranja Crne Gore i ostalom važećom regulativom Crne Gore.

Pojedinačni finansijski izvještaji su prikazani u formatu propisanom od strane Agencije za nadzor osiguranja Crne Gore koji u pojedinim djelovima odstupa od načina prikazivanja određenih bilansnih pozicija kako to predviđa MRS 1 – „Prezentacija finansijskih izvještaja”. Pored toga, navedeni pojedinačni finansijski izvještaji ne uključuju sva objelodanjivanja koja se zahtijevaju u skladu sa MSFI 4 – „Ugovori o osiguranju”.

U skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore, MRS i MSFI objavljeni od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde, moraju biti prevedeni od strane odgovarajućeg nadležnog organa Crne Gore koji posjeduje pravo prevoda i objavljivanja istih, odobreno od strane Međunarodne federacije računovođa (IFAC). Dakle, samo MRS i MSFI zvanično prevedeni, odobreni i objavljeni od strane Instituta sertifikovanih računovođa Crne Gore mogu biti u primjeni. Posljednji zvanični prevodi su objavljeni za dio MRS koji su u primjeni od 1. januara 2009. godine, odnosno dio MSFI u primjeni od 1. januara 2013. godine, a koji obuhvata samo osnovni tekst standarda i interpretacije i ne uključuje osnove za zaključivanje, ilustrativne primjere, uputstva za primjenu, komentare, mišljenja i ostali materijal objašnjenja. Dodatno, navedeni prevod ne sadrži prevod Osnova za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja. Takođe, izmjene i poboljšanja MRS-a nakon 1. januara 2009. godine, odnosno MSFI-a nakon 1. januara 2013. godine nisu prevedeni niti objavljeni u potpunosti.

Od 1. januara 2021. godine u Crnoj Gori su prevedeni i u zvaničnoj primjeni sledeći Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja (MSFI): MSFI 16 Lizing i MSFI 14- Regulisana vremenska razgraničenja. Takođe, od 1. januara 2021. godine u Crnoj Gori su prevedeni i u primjeni IFRIC 22- Transakcije u stranim valutama i avansna plaćanja.

Od 1. januara 2024. godine u Crnoj Gori će biti u zvaničnoj primjeni Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja (MSFI): MSFI 9 Finansijski instrumenti i MSFI 15- Prihodi od ugovora sa kupcima. – Institut sertifikovanih računovođa Crne Gore koji je po Uredbi Vlade Crne Gore nadležan za poslove računovodstva i revizije u Crnoj Gori, objavio je u vezi primjene MSFI 17 kao i MSFI 9 za osiguravajuća društva sljedeće obavještenje: da će MSFI 17- Ugovor o osiguranju, u Crnoj Gori stupiti na snagu 01.01.2026. godine. Za obveznike standarda MSFI 17, odlaže se primjena MSFI 9-Finansijski instrumenti, do početka primjene MSFI 17, dok će za ostale obveznike ovog standarda, stupiti na snagu 01.01.2024.godine. Ranija primjena MSFI i MRS čija se zvanična primjena odlaže u Crnoj Gori je dozvoljena.

Osim navedenog, određeni zakonski propisi odstupaju od MSFI i MRS. Shodno navedenom, a imajući u vidu efekte koje navedena odstupanja računovodstvenih propisa Crne Gore od MSFI i MRS mogu imati na prezentaciju pojedinačnih finansijskih izvještaja Društva, priloženi pojedinačni finansijski izvještaji se u tom dijelu razlikuju i odstupaju od MSFI i MRS.

Društvo je ove pojedinačne finansijske izvještaje sastavilo na osnovu i prema zahtjevima zakona i propisa Crne Gore gdje su ulaganja u zavisna pravna lica iskazana po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za eventualna obezvrjeđenja. Detaljniji prikaz finansijskog položaja Društva može se dobiti uvidom u konsolidovane finansijske izvještaje koje će Društvo sastaviti i predati Poreskoj upravi Crne Gore u zakonskom roku.

POJEDINAČNE NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2023. GODINE

2. OSNOVA ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE POJEDINAČNIH FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)

2.1. Osnove za sastavljanje i prikazivanje pojedinačnih finansijskih izvještaja (nastavak)

Pojedinačni finansijski izvještaji su sastavljeni u skladu sa konvencijom istorijskog troška, osim ako je drugačije navedeno u računovodstvenim politikama. Društvo je u sastavljanju ovih finansijskih iskaza primjenjivalo računovodstvene politike obrazložene u Napomeni 3, koje su zasnovane na računovodstvenim i poreskim propisima Crne Gore.

Zvanična valuta u Crnoj Gori i izvještajna valuta Društva je Euro (EUR). Sve iskazane numeričke vrijednosti predstavljene su u hiljadama (EUR 000), osim ukoliko je drugačije navedeno.

Godišnji izvještaj menadžmenta

U skladu sa Zakonom o računovodstvu, rukovodstvo Društva odgovorno je za pripremu Godišnjeg izvještaja menadžmenta i Izjave o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja za 2023. godinu.

2.2. Uporedni podaci

Uporedne podatke predstavljaju finansijski izvještaji na dan i za godinu završenu na dan 31. decembra 2022. godine.

POJEDINAČNE NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2023. GODINE

2. OSNOVA ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE POJEDINAČNIH FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)

2.3 Načelo stalnosti poslovanja

Pojedinačni finansijski izvještaji su sastavljeni u skladu sa načelom stalnosti poslovanja, koji pretpostavlja da će Društvo nastaviti da posluje tokom neograničenog vremenskog perioda u predvidljivoj budućnosti.

Društvo je za godinu koja se završava 31. decembra 2023. godine ostvarilo neto dobitak u iznosu od EUR 2.176 hiljada (2022: neto dobitak u iznosu od EUR 2.262 hiljada).

2.4. Korišćenje procjenjivanja

Prezentacija pojedinačnih finansijskih izvještaja zahtijeva od rukovodstva korišćenje najboljih mogućih procjena, objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja pojedinačnih finansijskih izvještaja, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja pojedinačnih finansijskih izvještaja, a budući stvarni rezultati mogu da se razlikuju od procijenjenih iznosa.

Ove procjene se najvećim dijelom odnose na procjene korisnog vijeka upotrebe nekretnina i opreme, procjene obezvrjeđenja potraživanja iz poslovnih odnosa, fer vrjednovanje finansijskih instrumenata raspoloživih za prodaju koji se ne kotiraju, rezervisanja za prijavljene, a nelikvidirane štete, rezervisanja za nastale, a neprijavljene štete, rezervisanja za izravnjanje rizika, druga osiguravajuća tehnička rezervisanja, rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade i ostala rezervisanja.

Pregled najvažnijih računovodstvenih procjena dat je u nastavku.

a) Amortizacija i amortizacione stope

Obračun amortizacije i primijenjene stope amortizacije su zasnovane na projektovanom ekonomskom vijeku trajanja nekretnina, opreme i nematerijalnih ulaganja. Jednom godišnje Društvo procjenjuje ekonomski vijek na osnovu trenutnih predviđanja.

b) Obezvrjeđenje vrijednosti potraživanja

Društvo vrši procjenu naplativosti potraživanja, kao i obračun ispravke vrijednosti za sva sumnjiva i sporna potraživanja, a na osnovu procijenjenih gubitaka usljed nemogućnosti kupaca da ispune obaveze. Procjena je zasnovana na starosnoj analizi potraživanja od kupaca, istorijskim otpisima, kreditnim sposobnostima kupaca i promjenama u uslovima prodaje, prilikom utvrđivanja adekvatnosti ispravke vrijednosti sumnjivih i spornih potraživanja. Ovo uključuje i pretpostavke o budućem ponašanju kupaca i rezultujućim budućim naplatama. Rukovodstvo vjeruje da nije potrebno dodatno obezvrjeđenje vrijednosti potraživanja osim onog koje je formirano u priloženim pojedinačnim finansijskim izvještajima.

c) Rezervisane štete

Svaka prijavljena šteta se procjenjuje pojedinačno od strane Društva, uzimajući u obzir okolnosti vezane za štetu, dostupne informacije i istorijsko iskustvo o veličini sličnih šteta. Procjena rezerve štete za svaki slučaj pojedinačno se redovno kontroliše i ažurira kada su raspoložive nove informacije. Rezervisanja za štete se baziraju na informacijama koje su trenutno dostupne. Međutim, krajnje obaveze po štetama mogu varirati kao rezultat naknadnih promjena raspoloživih činjenica.

POJEDINAČNE NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2023. GODINE

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU POJEDINAČNIH FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA (nastavak)

2.4. Korišćenje procjenjivanja (nastavak)

d) Fer vrijednost finansijskih instrumenata

Fer vrijednost finansijskih instrumenata za koje ne postoji aktivno tržište je određena primjenom odgovarajućih metoda procjene. Društvo primjenjuje profesionalni sud prilikom izbora odgovarajućih metoda i pretpostavki. Poslovna politika Društva je da objelodani informacije o pravičnoj vrijednosti aktive i pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije i kada se pravična vrijednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrijednosti. U Crnoj Gori ne postoji dovoljno tržišnog iskustva, kao ni stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje potraživanja i ostale finansijske aktive i pasive, pošto zvanične tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u odsustvu aktivnog tržišta. Rukovodstvo Društva vrši procjenu rizika, i u slučajevima kada se ocijeni da vrijednost po kojoj se imovina vodi u poslovnim knjigama neće biti realizovana, vrši ispravku vrijednosti. Po mišljenju rukovodstva Društva, iznosi u ovim finansijskim izvještajima odražavaju vrijednost koja je, u datim okolnostima, najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

e) Umanjenje vrijednosti nekretnina i investicionih nekretnina

Na svaki datum bilansa stanja Društvo preispituje knjigovodstvene iznose svoje materijalne imovine da bi utvrdilo postoje li nagovještaji da je došlo do gubitaka usljed umanjenja vrijednosti navedene imovine. Ako postoje takve naznake, procjenjuje se nadoknadivi iznos sredstva da bi se mogao utvrditi eventualni gubitak nastao umanjenjem. Ako nije moguće procijeniti nadoknadivi iznos pojedinog sredstva, Društvo procjenjuje nadoknadivi iznos jedinice koja generiše novac, a kojoj to sredstvo pripada.

Nadoknadiiva vrijednost je neto prodajna cijena ili vrijednost u upotrebi, zavisno od toga koja je viša. Za potrebe procjene vrijednosti u upotrebi, procijenjeni budući novčani tokovi diskontuju se do sadašnje vrijednosti primjenom diskontne stope prije oporezivanja, koja odražava sadašnju tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca i rizike specifične za to sredstvo. Ako je procijenjen nadoknadivi iznos sredstva (ili jedinice koja generiše novac) manji od knjigovodstvenog iznosa, onda se knjigovodstveni iznos toga sredstva (ili jedinice koja generiše novac) umanjuje do nadoknativog iznosa.

Kod naknadnog poništenja gubitka od umanjenja vrijednosti, knjigovodstveni iznos sredstva (jedinice koja generiše novac) povećava se do revidiranog procijenjenog nadoknativog iznosa toga sredstva, pri čemu veća knjigovodstvena vrijednost ne premašuje knjigovodstvenu vrijednost koja bi bila utvrđena da u prethodnim godinama nije bilo priznatih gubitaka na tom sredstvu (jedinici koja generiše novac) usljed umanjenja vrijednosti.

Poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti odmah se priznaje kao prihod, osim ako se predmetno sredstvo ne iskazuje po procijenjenoj vrijednosti, u kojem slučaju se poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti iskazuje kao povećanje usljed revalorizacije.

2.5. Konsolidacija

Na osnovu Zakona o računovodstvu („Sl. list CG”, br145/21 i 152/22), privredna društva su dužna da sastavljaju, dostavljaju i objavljuju konsolidovane finansijske izvještaje kada imaju kontrolu (matična pravna lica) nad jednim ili više pravnih lica (zavisna pravna lica) u skladu sa MRS i MSFI. Konsolidovani finansijski izvještaji su izvještaji ekonomske cjeline koju čine matično i sva zavisna pravna lica. Takođe, u skladu sa ovim Zakonom matično pravno lice dužno je da sastavlja, dostavlja i objavljuje konsolidovani izvještaj menadžmenta.

Priloženi pojedinačni finansijski izvještaji predstavljaju pojedinačne finansijske izvještaje Društva. Društvo je ove pojedinačne finansijske izvještaje sastavilo na osnovu i prema zahtjevima zakona i propisa Crne Gore gdje su ulaganja u zavisna pravna lica iskazana po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za eventualna obezvređenja. Detaljniji prikaz finansijskog položaja Društva može se dobiti uvidom u konsolidovane finansijske izvještaje koje će Društvo sastaviti i predati Poreskoj upravi Crne Gore u zakonskom roku.

Zavisna pravna lica čiji je Društvo 100% vlasnik su:

Naziv	Sjedište	% učešća	Osnovna djelatnost
Lovćen-životna osiguranja AD	UI Marka Miljanova 29	100%	Životna osiguranja
Lovćen auto DOO, Podgorica	UI Novaka Miloševa br. 6-II	100%	Tehničko ispitivanje i analize

POJEDINAČNE NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2023.
GODINE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

3.1 Preračunavanje stranih valuta

Transakcije u stranoj valuti se preračunavaju u funkcionalnu valutu primjenom deviznih kurseva važećih na dan transakcije. Pozitivne i negativne kursne razlike nastale iz izmirenja takvih transakcija i iz preračuna monetarnih sredstava i obaveza izraženih u stranim valutama na kraju godine, priznaju se u bilansu uspjeha.

3.2 Poslovni prihodi

Prihodi obuhvataju neto premije osiguranja i ostale prihode. Prihodi se priznaju po fer vrijednosti primljenih nadoknada ili potraživanja.

Neto premija osiguranja izračunava se na način da se bruto obračunata premija osiguranja i saosiguranja umanju za dio reosiguranja i ispravi za promjenu bruto prenosne premije koja je korigovana za učešće reosiguravača u prenosnoj premiji i umanju za iznos poreza na fakturisane bruto premije osiguranja. Osnov za priznavanje bruto premija osiguranja su fakturisane premije.

Ostali prihodi sastavljeni su iz finansijskih prihoda, prihoda od provizija, ostalih prihoda od poslova osiguranja i ostalih prihoda od poslovanja.

Finansijski prihodi se sastoje od: prihoda od dividendi i učešća u društvima, prihoda od ulaganja u nepokretnosti, prihoda od kamata, ostali prihodi od finansijskih ulaganja (kursne razlike od finansijskih ulaganja, prihodi zbog ukidanja oslabljenja finansijskih ulaganja i ostali prihodi od finansijskih ulaganja) i dobiti od otuđenja finansijskih ulaganja.

Dobiti od otuđenja se odnose na razliku između knjigovodstvene vrijednosti finansijskog sredstva i njegove prodajne vrijednosti. Prihodi od dividendi se priznaju, kada su te odobrene za isplatu. Prihodi od kamate se priznaju metodom efektivnih kamata osim za finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti preko bilansa uspjeha.

Prihodi od provizija sadrže prihode od provizija od saosiguranja i reosiguranja. Ostali prihodi iz poslova osiguranja obuhvataju: prihode od prodaje zelenih karti, prihode od uslužnih likvidacija šteta i druge prihode iz poslova osiguranja.

3.3 Poslovni rashodi

Rashodi obuhvataju neto štete i ostale troškove i rashode.

Neto štete izračunavaju se na način da se bruto riješene štete (riješene štete i troškovi procjene) umanje za regresna potraživanja i dio učešća reosiguranja u riješenim štetama i isprave za promjenu bruto rezervi za štete koje su korigovane za učešće reosiguranja u tim rezervama. Troškovi procjene sadrže eksterne i interne troškove procjene opravdanosti i iznosa odštetnih zahtjeva za slučajevne štete sa sudskim troškovima i troškovima vještaka, a sadrže i troškove naplate regresa.

Ostali troškovi i rashodi obuhvataju:

- Rashode za bonuse i popuste, koji uključuju obračunate bonuse tekuće godine, korigovane za promjenu rezervi za bonuse;
- Rashode za povećanje rezervi za neistekle rizike;
- Troškove pribave osiguranja, koji obuhvataju direktne i indirektne troškove pribave osiguranja. Troškovi su iskazani po funkcionalnom principu;
- Ostale troškove poslovanja, koji predstavljaju funkcionalnu grupu troškova;
- Finansijske rashode, koji obuhvataju: rashode za kamate i ostale rashode finansijskih ulaganja (negativne kursne razlike i ostale rashode), gubitke zbog oslabljenja finansijskih sredstava te gubitke od finansijskih ulaganja. Zadnji su sastavljeni iz promjene fer vrijednosti (neutrživih gubitaka) finansijskih sredstava, koja su priznata po fer vrijednosti preko poslovnog rezultata i izvedenih finansijskih instrumenata, te realizovanih gubitaka kod otuđenja finansijskih ulaganja;
- Ostale rashode iz poslova osiguranja, koji obuhvataju: požarnu taksu, troškove nadzornog organa, doprinos za pokriće šteta za neosigurana i nepoznata vozila, troškove za preventivnu djelatnost, rashode od ispravke potraživanja, otpise potraživanja te ostale rashode iz poslova osiguranja;
- Ostale rashode iz poslovanja, koji obuhvataju: amortizaciju investicionih nekretnina, rezervisanja za nagrade zaposlenima i ostale rashode iz poslovanja.

POJEDINAČNE NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2023. GODINE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.4. Finansijski prihodi i rashodi**

Finansijski prihodi se sastoje od: prihoda od dividendi, prihoda od ulaganja u nepokretnosti, prihoda od kamata, ostali prihodi od finansijskih ulaganja (kursne razlike od finansijskih ulaganja, prihodi od ukidanja obezvređenja finansijskih ulaganja i drugi prihodi od finansijskih ulaganja) i dobiti od otuđenja finansijskih ulaganja. Prihodi od dividendi se priznaju, kada se stekne pravo na uplatu. Prihodi od kamata se priznaju, kada su kamate zarađene.

Finansijski rashodi obuhvataju: amortizaciju ulaganja u sredstva, rashode ulaganja u nepokretnosti, rashode kamata, ostale rashode finansijskih ulaganja (negativne kursne razlike i ostale rashode), gubitke od obezvređenja finansijskih sredstava i gubitke od finansijskih ulaganja.

3.5. Nekretnine i oprema za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja

Pod nekretninama i opremom za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja smatraju se ona sredstva, koja su potrebna za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja: zemljišta, zgrade ili dijelovi zgrada i oprema. U opremu se ubraja i sitan inventar sa rokom upotrebe dužim od jedne godine.

Nekretnine i oprema za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja, koja ispunjavaju uslove za priznavanje, se kod početnog priznavanja vrednuju po nabavnoj vrijednosti. Nabavna vrijednost nekretnine, postrojenja i opreme za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja obuhvata: nabavnu cijenu, uvozne i nepovratne dažbine prilikom kupovine i troškove, koje je moguće pripisati neposredno njegovom osposobljavanju za planirano korišćenje, naročito troškove dovoza i namještanja i procjenu troškova razgrađivanja, odstranjivanja i obnavljanja.

Nakon početnog priznavanja nekretnina, postrojenja i opreme za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja Društvo koristi model nabavne vrijednosti i vodi ta sredstva po njihovim nabavnim vrijednostima, umanjena za akumuliranu amortizaciju i nastalo obezvrjeđenje.

Amortizacija ovih sredstava se obračunava primjenom proporcionalnog metoda tokom procijenjenog korisnog vijeka upotrebe.

Stope amortizacije pojedinih nekretnina, postrojenja i opreme određene su u zavisnosti od vijeka korišćenja, koji zavisi od: očekivanog korišćenja sredstava, očekivane fizičke istrošenosti i starenja, očekivane tehničke i tržišne zastarjelosti, očekivanih zakonskih i drugih ograničenja korišćenja.

Vijek korišćenja nekretnina, postrojenja i opreme za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja i izabrani metod amortizacije potrebno je godišnje provjeravati. Ako se utvrdi da je vijek upotrebe drugačiji od već izabranog, potrebno je promijeniti ili dopuniti Odluku o metodi amortizacije. Efekti takve promjene se obračunaju i iskazuju u finansijskim izvještajima u godini u kojoj je došlo do promjena. Primijenjene stope amortizacije pojedinih grupa nekretnina postrojenja i opreme za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja su prikazane u sljedećem pregledu:

Amortizaciona grupa	Godišnja stopa amortizacije (%)
GRAĐEVINSKI OBJEKTI	
1. Poslovne zgrade i poslovne prostorije	1,50 – 3,00
2. Ostali građevinski objekti	2,00 – 4,00
OPREMA, VOZILA I OSTALO	
1. Transportna sredstva	14,29
2. Telefonska i druga oprema za prenos veza	20,00
3. Računari i računarska oprema	30,00
4. Računarske i pisaće mašine	20,00 – 25,00
5. Kancelarijski i ostali namještaj	10,00 – 20,00
6. Oprema za snimanje i umnožavanje	20,00
7. Oprema za čuvanje novca i hartija od vrijednosti	10,00
8. Ostala nepomenuta oprema	12,50 – 25,00

Privremeno se prekida obračun amortizacije nekretnina, postrojenja i oprema za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja, koja su oštećena zbog više sile ili ih zbog toga nije moguće koristiti. Prekid traje toliko vremena, koliko je potrebno za otklanjanje nastale štete. Privremeni prekid obračuna amortizacije vrši se, ako je vrijeme nemogućnosti korišćenja duže od jednog mjeseca.

POJEDINAČNE NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2023.
GODINE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.5 Nekretnine i oprema za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja (nastavak)

Amortizacija nekretnina, postrojenja i opreme prestaje kada je sredstvo razvrstano u sredstva za prodaju ili kada je ukinuto priznavanje sredstva (otuđenje ili ako od njegovog korišćenja ili otuđenja više ne možemo očekivati buduće ekonomske koristi).

Godišnje prilikom zaključenja poslovne godine, procjenjuje se da li postoje indikatori obezvrjeđenja nekretnina, postrojenja i oprema za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja.

Kod procjenjivanja, da li postoji indikator obezvrjeđenja, uzima se u obzir sljedeće:

- tržišna vrijednost sredstva zbog protoka vremena smanjila se mnogo više od očekivane;
- javile su se značajne promjene u tehnološkom, tržišnom, privrednom ili pravnom okruženju;
- povećale su se tržišne kamatne stope, a ta povećanja će vjerovatno uticati na diskontnu stopu korišćenu kod obračuna upotrebne vrijednosti i suštinski smanjiti nadoknadivu vrijednost sredstva;
- ostali nagovještaji (dokazi o zastarjelosti ili fizičkoj oštećenosti sredstva, očekivane promjene korišćenja sredstava sa negativnim uticajem na Društvo i drugi indikatori).

Ako postoje takvi indikatori, Društvo mora procijeniti nadoknadivu vrijednost sredstava. Kao nadoknativa vrijednost uzima se veća od fer vrijednosti umanjene za troškove prodaje i upotrebne vrijednosti. Ukoliko je nadoknativa vrijednost sredstava manja od njegove knjigovodstvene vrijednosti, knjigovodstvenu vrijednost sredstva bi trebalo smanjiti na njegovu nadoknadivu vrijednost. Takvo smanjenje je gubitak od obezvrjeđenja, koji se priznaje u bilansu uspjeha.

3.6. Nematerijalna imovina

Nematerijalna imovina se odnosi na računarske softvere i licence.

Nematerijalna imovina se inicijalno priznaje po nabavnoj vrijednosti. Društvo primjenjuje model nabavne vrijednosti i vodi nematerijalnu imovinu po nabavnim vrijednostima, umanjanim za akumuliranu amortizaciju i nastalo obezvrjeđenje.

Amortizacija nematerijalne imovine se obračunava primjenom proporcionalnog metoda tokom procijenjenog korisnog vijeka upotrebe.

Nematerijalna ulaganja, koja su namijenjena prodaji, se na osnovu Odluke Odbora direktora preraspoređuju u dugoročna sredstva za prodaju po knjigovodstvenoj vrijednosti.

3.7. Investicione nekretnine

Investicione nekretnine se priznaju kao sredstva, kada su ispunjeni sljedeći kriterijumi:

- investicione nekretnine moraju ostvarivati ekonomske koristi;
- investicione nekretnine se koriste za izdavanje u zakup i donose prihode od zakupnine ili se prodaju i ostvaruju dobit;
- investicione nekretnine nijesu namijenjene za prodaju u bliskoj budućnosti u redovnom poslovanju;
- nabavnu vrijednost je moguće pouzdano izmjeriti.

Početno priznavanje investicionih nekretnina vrši se po nabavnoj vrijednosti. Nabavna vrijednost predstavlja nabavnu cijenu i neposredno pripadajuće troškove nabavke.

Naknadno priznavanje investicionih nekretnina vrši se po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za obračunatu amortizaciju i eventualno obezvrjeđenje.

Način amortizacije i obezvrjeđenja investicionih nekretnina je isti kao kod nekretnina, postrojenja i opreme za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja. Analiza indikatora eventualnog obezvrjeđenja vrši se godišnje.

Primijenjene stope amortizacije za investicione nekretnine su prikazane u sljedećem pregledu:

Amortizaciona grupa	Godišnja stopa amortizacije (%)
Investicione nekretnine	
1. Poslovne zgrade i poslovne prostorije	1,5 - 3,0
2. Ostalo	2,0 - 4,0

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.8. Zakupi***Društvo kao zakupac*

Društvo procjenjuje da li neki sporazum predstavlja ugovor o zakupu ili sadrži elemente zakupa na početku ugovora. Društvo priznaje imovinu sa pravom korišćenja i odgovarajuću obavezu za zakup za svaki aranžman u kojem se javlja kao zakupac, osim za kratkoročne zakupe (definisani kao zakupi sa rokom od 12 mjeseci ili manje) i zakupe kod kojih je imovina sa pravom zakupa mala (kao što su tablet računari, lični računari ili sitni predmeti kancelarijskog namještaja i telefoni). Za ove zakupe, Društvo evidentira plaćanja zakupa kao trošak perioda na linearnoj osnovi tokom trajanja perioda zakupa, osim ako druga sistemaska osnova ne daje reprezentativniji vremenski obrazac u kojem se troše ekonomske koristi.

Obaveza za zakup se inicijalno mjeri po sadašnjoj vrijednosti zakupnina koje nijesu plaćene na dan početka, diskontovane korišćenjem stope podrazumijevane u ugovoru o zakupu. Ukoliko se ova stopa ne može lako utvrditi, zakupac koristi svoju inkrementalnu stopu zaduživanja.

Plaćanja zakupa koja se uključuju u odmjeravanje obaveze za lizing uključuju:

- Fiksne zakupnine (uključujući u suštini fiksna plaćanja), umanjene za sve podsticaje za zakup;
- Varijabilne zakupnine koje zavise od indeksa ili stope, inicijalno odmjerena korišćenjem indeksa ili stope na dan počinjanja zakupa;
- Iznos koji se očekuje da će biti plaćen po garancijama ostatka vrijednosti;
- Izvršne cijene opcija kupovine, ako zakupac razumno očekuje da će izvršiti ove opcije;
- Plaćanja kazni za raskid zakupa, ukoliko rok trajanja zakupa reflektuje izvršenje opcije da se raskine zakup.

Obaveza za zakup se prikazuje u okviru dugoročnih i kratkoročnih obaveza u bilansu stanja.

Obaveze za lizing se naknadno odmjeravaju na način da se njihova knjigovodstvena vrijednost povećava da bi reflektovala kamatu na obavezu za lizing (korišćenjem metode efektivne kamatne stope) i umanjuje da reflektuje plaćanja zakupnina.

Društvo ponovno odmjerava obavezu po osnovu zakupa i evidentira korekciju na odnosnu imovinu sa pravom korišćenja u slučajevima kad:

- se promijeni rok trajanja zakupa ili se dogodi značajni događaj ili promjena u okolnostima koje rezultiraju u procjeni izvršenja opcije za kupovinu, u kojem slučaju se obaveza ponovno mjeri diskontovanjem promijenjenih zakupnina korišćenjem izmijenjene kamatne stope;
- se plaćanja zakupnina promijene zbog promjena u indeksu ili stopi ili promjena u očekivanim plaćanjima po osnovu garancije ostatka vrijednosti, u kojim slučajevima se obaveza za lizing ponovo odjerala diskontovanjem promijenjenih plaćanja korišćenjem nepromijenjenih diskontnih stopa (osim ukoliko plaćanja lizinga nijesu promijenjena zbog promjene u varijabilnim kamatnim stopama, u kojem slučaju se koristi promijenjena diskontna stopa);
- se modifikuje ugovor i ta modifikacija se ne vodi kao zasebni zakup, u kojem slučaju se obaveza za zakup ponovno odmjerava na osnovu roka trajanja zakupa modifikovanog zakupa, diskontovanjem promijenjenih plaćanja korišćenjem promijenjene diskontne stope na datum kad je izvršena modifikacija.

Društvo nije napravilo ovakve izmjene u toku prikazanih perioda.

Imovina sa pravom korišćenja uključuje inicijalno odmjeravanje odnosno obaveze za zakup, plaćanja zakupnina prije početka zakupa ili plaćanja na dan zakupa, umanjena za bilo kakve podsticaje za zakup i bilo kakve direktne troškove. Naknadno se imovina sa pravom korišćenja odmjerava po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrijednosti i obezvredjenje.

U slučajevima kad Društvo ima obavezu da snosi troškove za rastavljanje i uklanjanje zakupljene imovine, vraćanja mjesta na kojem se nalazi imovina ili vraćanja dotične imovine u stanje potrebno uslovima zakupa, Društvo priznaje rezervisanje u skladu sa MRS 37. U mjeri u kojoj se troškovi odnose na imovinu s pravom korišćenja, troškovi su uključeni u odnosnu imovinu sa pravom korišćenja, osim ukoliko su ti troškovi nastali za proizvodnju zaliha.

Imovina s pravom korišćenja se amortizuje kroz period trajanja zakupa i korisnog vijeka imovine s pravom korišćenja, zavisno od toga koji je kraći. Ukoliko se na kraju zakupa prenosi vlasništvo nad imovinom pod zakupom ili vrijednost imovine s pravom korišćenja reflektuje činjenicu da Društvo očekuje da će izvršiti opciju za kupovinu, odnosna imovina sa pravom korišćenja se amortizuje kroz period korisnog vijeka te imovine. Amortizacija počinje datumom početka zakupa.

Imovina s pravom korišćenja se prikazuje u okviru nekretnina, postrojenja i opreme.

POJEDINAČNE NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2023. GODINE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.8. Zakupi (nastavak)

Društvo primjenjuje MRS 36 da odredi da li je imovina s pravom korišćenja obezvrjeđena i evidentira troškove obezvrjeđenja u skladu sa računovodstvenim politikama opisanim u dijelu za računovodstvene politike za „Nekretnine, postrojenja i opremu“.

Varijabilni zakupi koji ne zavise od indeksa ili stope ne uključuju se u odmjeraivanje obaveze za lizing i imovine s pravom korišćenja. Ova plaćanja se priznaju kao trošak u periodu u kojem se događaj ili uslov koji pokreće te isplate dogodi i uključuje se u ostale troškove u bilansu uspjeha.

Kao praktičnu olakšicu, MSFI 16 dozvoljava zakupcu da ne odvaja komponente ugovora koji se ne odnose na zakup i da umjesto toga računovodstveno obuhvata komponente koje se odnose na zakup i komponente koje se ne odnose na zakup kao jedinstveni aranžman. Društvo nije koristilo ovu praktičnu olakšicu. Za zakupe koji sadrže komponente koje se odnose na zakup i jednu ili više dodatnih komponenata koje se odnose na zakup ili koje se ne odnose na zakup, Društvo alokira plaćanja u ugovoru na te komponente na bazi relativnih samostalnih cijena komponenti.

Društvo zaključuje ugovore o najmu kao zakupodavac u pogledu nekih svojih investicionih nekretnina.

Društvo kao zakupodavac

Zakupi u kojima se Društvo javlja kao zakupodavac se klasifikuju kao finansijski ili operativni. U slučajevima kad se na zakupca po osnovu ugovora o zakupu prenose svi rizici i benefiti od vlasništva, ugovor se klasifikuje kao finansijski zakup. Svi ostali zakupi se klasifikuju kao operativni zakupi.

Prihod od zakupa iz operativnog zakupa priznaje se linearno tokom trajanja odgovarajućeg zakupa. Početni direktni troškovi nastali u pregovorima i uređivanju operativnog zakupa dodaju se knjigovodstvenoj vrijednosti sredstava datih u zakup i priznaju se linearno, tokom trajanja zakupa.

Potraživanja od zakupaca po finansijskim zakupima se priznaju kao potraživanja u visini neto ulaganja Društva u zakupnine. Prihodi od finansijskog zakupa raspoređuju se u obračunske periode tako da odražavaju konstantnu periodičnu stopu prinosa na neto ulaganja Društva u pogledu zakupa.

U slučajevima kad lizing sadrži komponente vezane za zakup i komponente koje nijesu vezane za zakup, Društvo evidentira naknade po ugovoru svakoj komponenti.

Iznosi priznati u bilansu uspjeha na dan 31. decembra 2023. godine su kako slijedi:

- trošak amortizacije u iznosu od EUR 184 hiljade,
- troškovi koji se odnose na kratkoročne zakupe EUR 167 hiljada.

U nastavku pregled obaveza i dospijeće po godinama:

	U hiljadama EUR 31. decembra	
	2023.	2022.
Kratkoročne obaveze	122	159
Dugoročne obaveze	263	342
	385	501
	U hiljadama EUR 31. decembra	
	2023.	2022.
Dospijeće obaveza za lizing:		
- do jedne godine	110	159
- od jedne do dvije godine	88	95
- od dvije do tri godine	70	78
- od tri do četiri godine	75	80
- od četiri do pet godina	42	89
	385	501

Društvo se ne suočava sa značajnim rizikom likvidnosti u odnosu na svoje obaveze iz zakupa. Obaveze za zakup prate se unutar sektora.

POJEDINAČNE NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2023.
GODINE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.9. Finansijska sredstva

Finansijska sredstva se kod početnog priznavanja svrstavaju u sljedeće grupe:

- Finansijska sredstva utvrđena po fer vrijednosti preko bilansa uspjeha;
- Finansijska sredstva koja se drže do dospeljeća;
- Krediti (pozajmice) i potraživanja;
- Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju;

Finansijska sredstva se početno priznaju po fer vrijednosti uvećanoj za, u slučaju finansijskih sredstava koja nisu po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, direktne troškove transakcije (naknade plaćene zastupnicima, savjetnicima, berzanskim posrednicima, dažbine berzi i ostale dažbine povezane sa prenosom), a koje proizilaze neposredno iz kupovine ili izdavanja finansijskog sredstva.

Klasifikacija zavisi od namjere za koju su finansijska sredstva pribavljena.

Finansijska sredstva su klasifikovana po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha kada se hartije od vrijednosti drže u cilju ostvarivanja dobiti po osnovu trgovanja u kratkom vremenskom periodu. Kategorije sredstava raspoloživih za prodaju i ulaganja koja se drže do dospeljeća se koriste kada se odnosnom obavezom pasivno upravlja i/ili se ona vrednuje po amortizovanoj vrijednosti.

3.9.1. *Finansijska sredstva utvrđena po fer vrijednosti preko bilansa uspjeha*

Finansijska sredstva utvrđena po fer vrijednosti preko bilansa uspjeha uključuju:

- Finansijska sredstva za trgovanje: sredstva za koja postoji tržište odnosno za koja se vrijednost može pouzdano izmjeriti.
- Finansijska sredstva, koja se kod priznavanja razvrstavaju u grupu po fer vrijednosti preko bilansa uspjeha. To su sredstva za koje mora postojati tržište kako bi se njihova vrijednost mogla pouzdano izmjeriti.

Nakon početnog priznavanja, ove investicije se ponovo mjere po fer vrijednosti, a efekti vrednovanja i realizovani dobiti i gubici se priznaju u bilansu uspjeha. U bilansu uspjeha se priznaju i sve dobijene dividende i kamate.

3.9.2. *Finansijska sredstva koja se drže do dospeljeća*

Finansijska sredstva, neizvedena sa fiksnim iznosom plaćanja ili iznosom plaćanja koji se može odrediti i fiksnim rokom dospeljeća, klasifikuju se kao ona koja se drže do dospeljeća ako Društvo ima namjeru i sposobnost da ih drži do dospeljeća. Ova ulaganja se pri početnom priznavanju vrednuju po nabavnoj vrijednosti, koja predstavlja fer vrijednost plaćene naknade za nabavku ulaganja. Svi troškovi transakcije nastali pri nabavci su uključeni u nabavnu vrijednost ulaganja.

Nakon početnog vrednovanja, finansijska sredstva koja se drže do dospeljeća se vrednuju po amortizovanom trošku korišćenjem metode efektivne kamatne stope (EKS). Kamate se priznaju u bilansu uspjeha.

Preračuni finansijskih sredstava koja se drže do dospeljeća, koji su izraženi u stranim valutama, priznaju se u finansijskom rezultatu.

Ukoliko se fer vrijednost tih sredstava privremeno poveća ili smanji ispod knjigovodstvene vrijednosti, ta promjena ne utiče na visinu tih sredstava, odnosno te se promjene ne priznaju u poslovnim knjigama.

Sredstava koja su klasifikovana kao sredstva koja se drže do dospeljeća nije moguće prodati prije dospeljeća ili razvrstati u drugu grupu sredstava.

POJEDINAČNE NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2023.
GODINE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.9. Finansijska sredstva (nastavak)

3.9.3. *Kredit i potraživanja*

Kredit

Kredit su neizvedena finansijska sredstva sa fiksnim ili odredivim isplatama koja nisu kotirana na aktivnom tržištu. Ova sredstva se početno priznaju po nabavnoj vrijednosti, koja je fer vrijednost plaćene naknade za pribavu sredstava. Svi troškovi transakcije nastali prilikom pribave se uključuju u nabavnu vrijednost sredstva. Kamate se priznaju u poslovnom rezultatu. Preračuni finansijskih ulaganja, koji su izraženi u stranim valutama, priznaju se u finansijskom rezultatu.

Potraživanja

Potraživanja svih vrsta se kod početnog priznavanja iskazuju u iznosima, koji proističu iz odgovarajućih isprava, uz pretpostavku, da će biti naplaćena. Potraživanja, za koja postoji pretpostavka (vjerovatnoća), da neće biti naplaćena u cjelosti ili u određenom roku, iskazuju se kao sumnjiva i sporna potraživanja i vrši se obračun obezvrjeđenja na teret poslovnih rashoda.

Sumnjiva potraživanja su potraživanja, za koja se sumnja da neće biti izmirena u redovnom roku odnosno u cjelokupnom iznosu. U ta potraživanja uključujemo potraživanja od dužnika, koji su u stečaju, prinudnoj naplati. Sporna potraživanja su potraživanja za koja je započet sudski postupak.

Potraživanja u stranoj valuti se preračunaju u domaću valutu po kursu na dan nastanka. Kursna razlika, koja nastaje do dana izmirenja ili do dana bilansa stanja, prikazuje se u okviru finansijskih prihoda ili finansijskih rashoda.

3.9.4. *Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju*

Početno priznavanje finansijskih sredstva raspoloživih za prodaju se vrši po nabavnoj vrijednosti. Nakon početnog priznavanja, finansijska sredstva koja su raspoloživa za prodaju se naknadno mjere po fer vrijednosti, a efekti vrednovanja se priznaju u kapitalu dok finansijsko sredstvo ne prestaje da se priznaje, kada će akumulirani dobitak ili gubitak prethodno priznat u kapitalu biti priznat u bilansu uspjeha, ili dok se ne odredi da je finansijsko sredstvo obezvrjeđeno, kada se akumulirani gubitak priznaje u bilansu uspjeha iako priznavanje finansijskog sredstva nije prestalo.

Ulaganja u instrumente kapitala koji nemaju kotiranu tržišnu cijenu na aktivnom tržištu i čija se fer vrijednost ne može pouzdano izmjeriti odmjerauju se po nabavnoj vrijednosti.

Preračuni finansijskih sredstava, koji su izraženi u stranim valutama, koja se utvrđuju po fer vrijednosti, priznaju se neposredno u kapitalu. Finansijska ulaganja u instrumente kapitala, izražene u stranim valutama, koji se utvrđuju po nabavnoj vrijednosti, ne preračunavaju se.

Društvo ima u toj grupi razvrstana sljedeća finansijska sredstva:

- instrumenti kapitala koji nisu razvrstani u druge grupe sredstava,
- dužničke hartije od vrijednosti (tržišne), koje nijesu razvrstane u finansijska sredstva u posjedu do dospjeća za plaćanje i u pozajmice.

3.9.5. *Finansijska ulaganja u zavisna i pridružena društva*

Finansijska ulaganja u instrumente kapitala zavisnih društava se u pojedinačnim finansijskim izvještajima obračunavaju po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za nastalo obezvrjeđenje.

Dividende, koje su ostvarene u zavisnim i pridruženim društvima, priznaju se u poslovnom rezultatu, kada se stekne pravo na dividendu.

POJEDINAČNE NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2023. GODINE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.9. Finansijska sredstva (nastavak)

3.9.6 Obezbjeđenje finansijskih sredstava

Društvo kvartalno, a najmanje jednom godišnje, prilikom zaključenja poslovne godine utvrđuje, da li postoje nepristrasni indikatori obezbjeđenja finansijskih sredstava. Pod nepristrasnim indikatorima obezbjeđenja smatraju se: neplaćanje kamate ili glavnice, značajne finansijske teškoće izdavaoca, vjerovatnoća stečaja ili finansijske reorganizacije izdavaoca, nestanak aktivnog tržišta zbog finansijskih teškoća i drugi značajni podaci, koji ukazuju, da postoji mjerljivo smanjenje ocijenjenih budućih novčanih tokova, uključujući privredne prilike u zemlji ili lokalnom okruženju izdavaoca.

Kod instrumenata kapitala se kao nepristrasni indikator obezbjeđenja uzima:

- statutarne promjene kao što su stečaj, likvidacija;
- značajno smanjenje fer vrijednosti ispod nabavne vrijednosti za 40% i više;
- dugotrajno smanjenje fer vrijednosti neprekidno 9 mjeseci od dana kada se kapitalnim instrumentima fer vrijednost prvi put smanjila ispod nabavne vrijednosti i ostala niža cijeli period od 9 mjeseci i istovremeno se umanjila za više od 10% nabavne vrijednosti.

Kod dužničkih hartija od vrijednosti se kao nepristrasni indikator obezbjeđenja uzima:

- statutarne promjene kao što su stečaj, likvidacija;
- kašnjenja u plaćanju i drugi značajni negativni događaji, povezani sa kreditnom sposobnošću izdavaoca.

Ako postoje dokazi (ispunjeni gore navedeni uslovi), finansijsko sredstvo bi trebalo obezbjeđivati.

Ispravke vrijednosti potraživanja utvrđuju se pojedinačno ili u procentu, obračunate na osnovu iskustva iz prethodnih godina i očekivanja u budućnosti. Ispravke vrijednosti povećavaju rashode. Na osnovu ovog stava Društvo razvrstava potraživanja u sljedeće kategorije:

I.kategorija

- potraživanja od dužnika čija je finansijska sposobnost zadovoljavajuća po svim kriterijumima;
- potraživanja od dužnika koji svoje obaveze izmiruje blagovremeno, a izuzetno s kašnjenjem do 90 dana.

II.kategorija

- potraživanja od dužnika čija finansijska sposobnost nije zadovoljavajuća, ali se ne očekuje njeno pogoršanje, osim potraživanja od nesolventnog ili nelikvidnog dužnika;
- potraživanja od dužnika koji svoje obaveze izmiruje s kašnjenjem od 90 do 180 dana.

III.kategorija

- potraživanja od dužnika čija finansijska sposobnost nije zadovoljavajuća, posebno ako se uzme u obzir kriterijum solventnosti ili likvidnosti;
- potraživanja od dužnika koji svoje obaveze izmiruje s kašnjenjem od 180 do 270 dana.

IV.kategorija

- potraživanja od dužnika u stečaju ili od dužnika za koga se osnovano može očekivati da će nad njim biti otvoren stečaj;
- potraživanja od dužnika koji svoje obaveze izmiruje s kašnjenjem od preko 270 dana;
- potraživanja od dužnika koji obaveze po osnovu premije neživotnog osiguranja ne plaća poslije isteka perioda osiguranja, a ako je taj period duži od 365 dana, ne plaća ih poslije isteka 365 dana od započinjanja perioda osiguranja za tu godinu;
- potraživanja od lica koje je povezano lice sa Društvom, a koja bi inače bila klasifikovana u drugu ili treću kategoriju.

Za potraživanja iz direktnih poslova osiguranja ispravka vrijednosti određuje se na osnovu starosne strukture potraživanja:

Kategorija potraživanja	Starosna struktura	Procenat ispravke potraživanja
I.	Nedospjela i dospjela do 90 dana	0 %
II.	Dospjela od 91 do 180 dana	25 %
III.	Dospjela od 181 do 270 dana	50 %
IV.	Dospjela od 271 do 365 dana	75 %
	Dospjela preko 365 dana	100 %

POJEDINAČNE NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2023.
GODINE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.9. Finansijska sredstva (nastavak)

3.9.6 Obezbvjeđenje finansijskih sredstava (nastavak)

Navedeno obezbvjeđenje vrijednosti može se povećati, ukoliko postoje podaci o neispunjavanju obaveza osiguranika prema Društvu u proteklim godinama. U tom slučaju je potrebno dati pismeno obrazloženje.

Kod potraživanja od pravnih lica, kod kojih je objavljen stečajni postupak, bez obzira na starost potraživanja, obezbvjeđenje formira se u visini od 100% iznosa potraživanja. Isto važi za potraživanja po osnovu sudske naplate. Kod potraživanja od pravnih lica, kod kojih je uvedeno prinudno poravnanje, obezbvjeđenje se formira do visine poznatog procenta koji će biti otpisan nakon okončanja postupka.

3.10. Kapital

Kapital Društva čini: akcijski kapital, revalorizacije i druge rezerve, akumulirani gubitak prethodnih godina i dobit tekuće godine.

Adekvatnost kapitala

Na osnovu Zakona o osiguranju („Službeni list RCG“ br. 78/06, „Službeni list CG“ 19/07, 53/09, 73/10, 40/11, 45/12, 06/13, 55/16, 143/21) kapital društva za osiguranje čini zbir osnovnog i dopunskog kapitala, umanjen za odbitne stavke. Garantni kapital čini zbir osnovnog i dopunskog kapitala.

Osnovni kapital društva za osiguranje čine:

- 1) uplaćeni akcijski kapital društva za osiguranja, izuzev akcijskog kapitala uplaćenog na osnovu kumulativnih povlašćenih akcija;
- 2) rezerve kapitala koje se ne odnose na obaveze iz osiguranja;
- 3) rezerve iz dobiti;
- 4) prenesena dobit iz prethodnih godina.

Obračunati osnovni kapital umanjuje se za:

- 1) otkupljene sopstvene akcije;
- 2) nematerijalnu imovinu;
- 3) preneseni gubitak i gubitak tekuće godine;
- 4) razliku nediskontovanih i diskontovanih tehničkih rezervi za rezervisane štete.

Dopunski kapital društva za osiguranje čine:

- 1) akcijski kapital uplaćen na osnovu kumulativnih povlašćenih akcija;
- 2) podređeni dužnički instrumenti;
- 3) rezerve kapitala povezane sa kumulativnim povlašćenim akcijama;
- 4) druge kategorije.

Druge kategorije dopunskog kapitala su revalorizacije rezerve imovine koje ne ulaze u sastav imovine za pokriće tehničkih rezervi.

Društvo za osiguranje može u obračun dopunskog kapitala uključiti druge kategorije samo na osnovu saglasnosti regulatornog organa.

Iznos dopunskog kapitala ne može prelaziti 50% iznosa osnovnog kapitala.

Prilikom obračuna kapitala društva za osiguranje, zbir osnovnog i dopunskog kapitala umanjuje se za sljedeće odbitne stavke:

- 1) udjele u drugim društvima za osiguranje, društvima za reosiguranje, bankama, brokerskim i dilerskim društvima, društvima za upravljanje i drugim finansijskim institucijama, ako ti udjeli prelaze iznos od 20% učešća u kapitalu i ulaze u obračun adekvatnosti kapitala tih društava;
- 2) ulaganja u podređene dužničke instrumente i druga ulaganja u društva, koja se uzimaju u obzir pri obračunu adekvatnosti kapitala tih društava;
- 3) akcije koje se ne kotiraju na organizovanom tržištu i druga sredstva koja nije moguće koristiti za izmirenje dospjelih novčanih obaveza.

POJEDINAČNE NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2023. GODINE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.11. Garantni kapital**

Garantni kapital čini zbir osnovnog i dopunskog kapitala u skladu sa Zakonom o osiguranju.

Garantni kapital ne smije biti manji od 1/3 margine solventnosti.

Društvo za osiguranje dužno je da garantni kapital održava najmanje u visini akcijskog kapitala propisanim ovim Zakonom o osiguranju.

3.12. Ostala dugoročna rezervisanja

Rezervisanja se formiraju za sadašnje obaveze, koje proizilaze iz proteklih događaja, koje će se izmirivati u periodu, koji nije tačno utvrđen i čija veličina se može pouzdano ocijeniti. Oblikovanje rezervisanja ne zavisi od budućeg poslovanja.

Rezervisanja se oblikuju za sljedeće namjene:

- za reorganizaciju;
- za očekivane gubitke iz spornih ugovora;
- za jubilarne nagrade;
- za otpremnine kod odlaska u penziju;
- za očekivane gubitke iz sudskih sporova;
- za neiskorištene godišnje odmore.

Vrijednost rezervisanja mora biti istovjetna sadašnjoj vrijednosti izdataka, koji su po očekivanju neophodni za izmirenje obaveze.

Svake godine se formiraju rezervacije za jubilarne nagrade, otpremnine za penzije i neiskorištene godišnje odmore. Obračun navedenih rezervacija se vrši u skladu sa MRS 19, gdje se kod obračuna uzimaju u obzir aktuarske pretpostavke i to:

- demografske pretpostavke (smrtnost);
- fluktuacija zaposlenih;
- finansijske pretpostavke i to: diskontna stopa, porast plata uz uvažavanje inflacije, starosti, napredovanja i drugih činilaca, kao što su ponuda i potražnja na tržištu rada.

Troškovi otpremnina za penziju i jubilarne nagrade se prilikom isplate priznaju kao troškovi sprovođenja osiguranja u bilansu uspjeha. Na isti način se priznaju i promjene rezervisanja zbog isplata odnosno novih formiranja.

Sva ostala rezervisanja se mogu oblikovati u skladu sa MRS 37. Rezervisanje treba priznati kada:

- društvo ima sadašnju obavezu (zakonsku ili izvedenu) kao rezultat nekog proteklog događaja;
- je vjerovatno da će biti neophodan odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi za izmirenje obaveze;
- kada se može izvršiti pouzdana procjena iznosa obaveze.

3.13. Bruto tehničke rezerve

Formiranje tehničkih rezervi je propisano Zakonom o osiguranju, njegovim podzakonskim aktima i internim pravilnicima.

Društvo za sve poslove osiguranja, koje obavlja, treba da formira odgovarajuće tehničke rezerve, koje su namijenjene pokriću budućih obaveza iz osiguranja i eventualnih gubitaka zbog rizika, koji proizilaze iz poslova osiguranja koje obavlja, kao što su:

- rezerve za prenosne premije,
- rezervisanja za štete,
- rezerve za izravnjanje rizika za osiguranje kredita,
- rezervacije za neistekle rizike,
- rezerve za bonuse i popuste.

Detaljnija pravila i minimalne standarde za obračun tehničkih rezervi, propisuje Agencija za nadzor osiguranja Crne Gore.

U skladu sa Zakonom o osiguranju i podzakonskim aktima Agencije za nadzor osiguranja Društvo je definisalo pravilnike za formiranje svih potrebnih tehničkih rezervi koje proizilaze iz poslovanja Društva.

Društvo vrši sljedeće rezervacije:

Prenosna premija— napravljen je obračun na osnovu pojedinačnih polisa. U obračun prenosne premije uključene su sve polise kojima se trajanje završava nakon 31.12.2023. godine. Prilikom obračuna prenosne premije primjenjivan je princip "pro-rata-temporis", osim za podvrstu osiguranje potrošačkih kredita od nenaplate gdje su u pitanju ugovori sa promjenljivom osiguravajućom sumom tokom trajanja osiguranja. Kod ovih ugovora uzeta je pretpostavka da se visina osiguravajućeg pokriva mijenja linearno u toku trajanja osiguranja.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.13. Bruto tehničke rezerve (nastavak)**

Rezerve za štete – rezerve za nastale prijavljene štete (RBNS), rezerve za nastale neprijavljene štete (IBNR) i prateći troškovi za rezervisane štete (CHC). RBNS popis rezervacija se vrši za svaku pojedinačnu štetu. IBNR – obračun je po priznatim aktuarskim metodama, za osiguranje od posljedica nezgode, osiguranje motornih vozila i za osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila kombinacija chain ladder (CL) i Bornhuetter-Fergusonove metode (BF). Za ostale vrste obračun je napravljen po metodi kvote šteta. Za vrste osiguranje motornih vozila i osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila uzeta je u obzir inflacija pa je primijenjena i prethodna inflacija na trougao riješenih šteta i aplicirana procijenjena buduća inflacija na razvoj šteta. Za sve vrste, kao sastavni dio ukupnog IBNR, formiran je iznos IBNER koji se odnosi na nedovoljno rezervisane štete. Troškovi za rezervisane štete (CHC) su izračunati kao proizvod koeficijenta rezervacije troškova vezanih za isplatu i rešavanje šteta i ukupnog iznosa rezervisanih šteta (RBNS i IBNR).

Društvo formira i ostale rezervacije:

Rezerve za izravnavanje rizika –RZIR- za osiguranje kredita u skladu sa zakonom i Pravilnikom o bližim kriterijumima i načinu obračunavanja rezervi za izravnavanje rizika.

Rezerve za neistekle rizike (URR) formirane su za pokriće obaveza iz osiguranja koje nastaju u narednom periodu po ugovorima o osiguranju iz tekućeg perioda, odnosno za pokriće očekivanog iznosa šteta i troškova u narednom periodu ako taj očekivani iznos prelazi iznos rezervi za prenosne premije. Prilikom izračuna očekivane štete su procijenjene u skladu sa kretanjem kvota šteta po vrstama osiguranja. Rezerve za neistekle rizike formirane su u skladu sa Pravilnikom bližim kriterijumima i načinu obračunavanja rezervi za neistekle rizike.

3.14. Tekući i odloženi porez na dobit***Tekući porez na dobit***

Porez na dobit se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica („Sl. list RCG“ br. 125/23). Stope poreza na dobit su progresivne i iznose:

do 100.000,00 eura 9%

od 100.000,01 eur do 1.500.000,00 eura 12%

preko 1.500.000,01 15%

Oporeziva dobit se utvrđuje na osnovu dobiti Društva iskazane u bilansu uspjeha uz usklađivanje prihoda i rashoda u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica („Sl. list RCG“ br. 125/23).

Poreski propisi Crne Gore ne predviđaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

Odloženi porez na dobit

Odloženi porez na dobit se ukalkulisava u punom iznosu, korišćenjem metode obaveza, za privremene razlike koje nastanu između poreske osnovice sredstava i obaveza i njihovih knjigovodstvenih iznosa u finansijskim izvještajima. Međutim, ukoliko odloženi porez na dobit, pod uslovom da nije računovodstveno obuhvaćen, proistekne iz inicijalnog priznavanja sredstva ili obaveze u nekoj drugoj transakciji osim poslovne kombinacije koja u trenutku transakcije ne utiče ni na računovodstvo ni na oporezivu dobit ili gubitak, tada se on računovodstveno ne obuhvata.

Odloženi porez na dobit se odmjerava prema poreskim stopama (i zakonu) koje su na snazi do datuma bilansa stanja i za koje se očekuje da će biti primijenjene u periodu u kome će se odložena poreska sredstva realizovati ili odložene poreske obaveze izmiriti.

Odloženo poresko sredstvo se priznaje do iznosa za koji je vjerovatno da će buduća dobit za oporezivanje biti raspoloživa i da će se privremene razlike izmiriti na teret te dobiti.

POJEDINAČNE NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2023.
GODINE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.15. Primanja zaposlenih

Doprinosi kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, Društvo je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. Društvo je, takođe, obavezno da od bruto plata zaposlenih obustavi doprinose i da ih, u ime zaposlenih, uplati tim fondovima. Doprinosi na teret poslodavca i doprinosi na teret zaposlenog se knjiže na teret rashoda perioda na koji se odnose.

Troškovi penzija i ostalih naknada nakon penzionisanja

U Društvu ne postoji penzioni fond niti naknade zaposlenima nakon penzionisanja i stoga nema obaveze u tom smislu. Isto tako, Društvo nema obavezu da obezbjeđuje buduće naknade sadašnjim ni bivšim zaposlenima, već sve naprijed navedeno sprovodi u skladu sa Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju CG ("Sl. list RCG", br. 125/23).

Ostala primanja zaposlenih

Društvo obezbjeđuje zaposlenima, primjenom Kolektivnog ugovora, jubilarne nagrade, regres za korišćenje godišnjeg odmora, sredstva za zimnicu, naknade toplog obroka i prevoza, obezbjeđuje pomoć zaposlenima, na predlog Sindikata, u propisanim slučajevima, po odluci Izvršnog direktora Društva.

Otpremnine

Saglasno Kolektivnom ugovoru, zaposlenima se isplaćuje otpremnina prilikom odlaska u penziju ili najkasnije u roku od 30 dana od dana odlaska u penziju.

Otpremnina se isplaćuje i u slučajevima prestanka potrebe za radom zaposlenih, kada se posebnom odlukom nadležnog organa u Društvu utvrđuje Program ostvarivanja prava zaposlenih za čijim je radom prestala potreba (višak radnika). Kao poseban vid otpremnine postoji davanje u slučaju sporazumnog raskida radnog odnosa, kao način podsticanja smanjenja broja zaposlenih, uz njihovu saglasnost. U svim navedenim slučajevima isplatom otpremnine prestaju materijalne ili bilo kakve druge obaveze Društva prema zaposlenima koji su primili otpremninu.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA

Sistem upravljanja rizicima Društva proizilazi iz vizije, misije i ciljeva definisanih Strategijom. Društvo tokom poslovanja prihvata određeni nivo potencijalnih gubitaka kako bi postiglo zacrtane poslovne i strateške ciljeve. Ovaj nivo potencijalnih gubitaka predstavlja sklonost Društva u preuzimanju rizika, odnosno apetit za rizikom koji je u velikom dijelu subjektivna procjena rukovodstva Društva i njegovih eksperata. U zavisnosti od prirode pojedinog tipa rizika, kao i od dostupnosti i kvalitete povezanih podataka, apetit za pojedinim rizikom se definiše kvalitativno ili kvantitativno. Veoma je bitno naglasiti da ograničavanje, tj. limitiranje rizika na prihvatljiv nivo istovremeno utiče na nivo prinosa koji Društvo može da očekuje iz poslovanja. Iz tog razloga, Društvo teži ka tome da limiti proizilaze iz prihvatljivog nivoa, kao i da na osnovu pomenutih ograničenja postiže maksimalni mogući prinos.

Društvo preuzima i upravlja rizicima u skladu sa zacrtanim strateškim ciljevima. Takođe, Društvo je u internim aktima definisalo tipove rizika, kao i tolerancije prema rizicima koje je spremno da preuzme za ostvarenje postavljenih ciljeva, a to su:

- Rizici osiguranja,
- Tržišni rizici,
- Kreditni rizici,
- Rizik likvidnosti,
- Operativni rizici i
- Nefinansijski rizici.

Metodologija mjerenja rizika je Standardna formula (Solventnost 2), što je i definisano u Katalogu rizika. Društvo kontinuirano prati limite definisanih indikatora rizika kao što su limiti izloženosti prema bankama, prema kreditnom rejting ugovornih strana, definisani indikatori tržišnih rizika i sl.. Društvo je sprovelo i sopstvenu ocjenu rizika i solventnosti i u okviru analize ukupno potrebne solventnosti napravilo ocjenu kapitalne adekvatnosti i ispunjenost uslova po važećoj zakonskoj i podzakonskoj regulativi, kao i prema zahtjevima matičnog društva.

Regulatorni okvir za evaluaciju solventnosti osiguravača u zemijama članicama Evropske unije (Solventnost 2) napušta korišćenje retrospektivnih statističkih i uvodi prospektivne dinamičke modele za utvrđivanje zahtijevane solventnosti društava za osiguranje, adekvatne stvarnim rizicima koji ugrožavaju ili mogu ugrožavati njihovo poslovanje. Savjet Agencije za nadzor osiguranja Crne Gore je usvojio Pravilnik o sistemu upravljanja u društvima za osiguranje i na taj način definisao djelimično uvođenje metodologije Solventnost 2.

Kao osnove definisanja okvira sistema upravljanja rizicima, Društvo je definisalo Strategiju upravljanja rizicima, prateće politike i metodologije. Strategija upravljanja rizicima je opšti akt Društva, čije odredbe su u neposrednoj korelaciji sa vizijom, misijom i osnovnim ciljevima Društva, na osnovu koje Društvo definiše sistem upravljanja rizicima u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima, načelima i standardima koji regulišu područje upravljanja rizicima. Cilj Strategije upravljanja rizicima je identifikovanje i procjena rizika kojima je Društvo izloženo ili bi moglo biti izloženo, a u cilju pronalaženja najboljeg načina minimiziranja istih. Svrha Strategije upravljanja rizicima je da se poboljša sposobnost ostvarivanja strateških ciljeva Društva, odnosno stvaranje okruženja koje doprinosi većem kvalitetu i rezultatima svih aktivnosti, na svim nivoima poslovanja, obezbeđenje efikasnog sistema upravljanja i zaštite osiguranika. Sistem upravljanja je proporcionalan prirodi, obimu i složenosti poslova koji se obavljaju u Društvu, kao i veličini i organizacionoj strukturi Društva, obimu aktivnosti i vrstama osiguranja koje Društvo obavlja („načelo proporcionalnosti“).

4.1. Rizik osiguranja

Rizike koji svaki od ugovora o osiguranju nosi čine mogućnost da se osigurani događaj desi, kao i neodređenost iznosa odštete koji se po tom osnovu traži. Po samoj prirodi ugovora o osiguranju, ovaj rizik zavisi od slučajnosti i zbog toga je nepredvidiv.

4.2. Rizik osiguranja lica

Učestalost i težina šteta zavisi od nekoliko činilaca. Najznačajniji su povišeni nivo naknade po osnovu štete nastale usljed izloženosti rizicima od povreda ili bolesti. Društvo upravlja ovim rizicima strategijom osiguranja, odgovarajućim ugovorima o reosiguranju i proaktivnim odnosom prema štetama.

4.3. Ugovori o osiguranju imovine

U vezi sa ugovorima o osiguranju imovine Društvo je izloženo rizicima od teže prirodne nepogode (poplave, olujnih vjetrova itd.), i rizicima od šteta za požare i kvarove opreme osiguranika. Za određene vrste ugovora Društvo ima ograničen broj šteta koje po polisi isplaćuje ili ograničenu ukupnu sumu koju isplaćuje po polisi u toku godine.

POJEDINAČNE NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2023. GODINE

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

4.4. Tržišni rizik

Poslovanje Društva izloženo je različitim finansijskim rizicima. Tržišni rizik obuhvata rizik od deviznih kolebanja, rizik kamatnih stopa, fer vrijednosti i rizik cijena. Cjelokupan program upravljanja rizikom usmjeren je na nepredvidivost finansijskih tržišta i nastoji da svede na minimum potencijalne negativne uticaje na finansijsko poslovanje Društva. Upravljanje rizikom obavlja Rukovodstvo na osnovu politika koje odobri Odbor direktora. Odbor direktora donosi, u pisanoj formi, osnovna pravila za sveukupno upravljanje rizikom, kao i politike, takođe u pisanoj formi, koje obuhvataju posebne oblasti kao što su devizni rizik, kamatni rizik, kreditni rizik i ulaganje viška likvidnih sredstava.

Društvo nije izloženo deviznom riziku. Devizni rizik se javlja kada se buduće trgovinske transakcije i priznata sredstva i obaveze denominuju u valuti koja nije funkcionalna valuta Društva. Rukovodstvo je zaduženo da rukovodi neto pozicijom u svakoj stranoj valuti.

4.5. Kreditni rizik

Kreditni rizik investicionog portfelja Društva iskazan prema vrstama ulaganja i rejtingu hartija od vrijednosti:

Vrsta ulaganja	Rejting	31.12.2023.	31.12.2022.
Obveznice KfW (Republika Njemačka)	AAA	3.938	474
Obveznice Republike Austrije	AA	483	468
Obveznice Republike Francuske	AA	1.957	-
Obveznice Republike Španije	A	977	-
Obveznice Republike Italije	BBB	500	511
Obveznice Drzave Crne Gore	B	20.412	18.131
Depoziti i novčana sredstva kod banaka	Bez rejtinga	-	-

Rukovodstvo Društva smatra da hartije od vrijednosti Države Crne Gore predstavljaju ulaganja koje nose manji kreditni rizik, te nastoji da investira u navedene hartije od vrijednosti.

4.5.1 Kamatni rizik

Budući da Društvo ima značajnu kamatonosnu imovinu, prihodi Društva i novčani tokovi u značajnoj mjeri zavise od promjene kamatnih stopa.

Društvo prati ovu izloženost periodičnim pregledima stanja imovine i obaveza. Procjene novčanih tokova kao i uticaj promjena kamatnih stopa koje se odnose na portfelj ulaganja i tehničke rezerve, redovno se prave i procjenjuju. Cilj ovih strategija je ograničiti neto promjene u vrijednosti imovine i obaveza koje proizilaze iz promjene kamatnih stopa.

Izloženost riziku kamatnih stopa na dan 31. decembra 2023. godine prikazana je u narednoj tabeli:

U hiljadama EUR	Promenljiva kamatna stopa	Fiksna kamatna stopa	Nekamatonosno	Ukupno
Finansijska movina	-	-	-	-
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	-	2.985	-	2.985
Depoziti i drugi finansijski plasmani	-	2.214	-	2.214
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	-	20.913	7.354	28.267
Ostala finansijska imovina	-	742	373	1.115
Ukupno finansijska imovina	-	26.854	7.727	34.581
Finansijske obaveze				
Obaveze iz poslovanja, pasivna vremenska razgraničenja i rezervisane štete	-	536	17.369	17.905
Dugoročna rezervisanja	-	-	465	465
Ukupno finansijske obaveze	-	536	17.834	18.370

POJEDINAČNE NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2023.
GODINE

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

4.5.1 Kamatni rizik (nastavak)

- * Ostalu finansijsku imovinu čine potraživanja, ostala dugoročna sredstva, AVR i rezervisane štete na teret reosiguravača
- * Depoziti i drugi finansijski plasmani obuhvataju dugoročne finansijske plasmane, kratkoročne depozite i ostale kratkoročne finansijske plasmane

Izloženost riziku kamatnih stopa na dan 31. decembra 2022. godine prikazana je u narednoj tabeli:

U hiljadama EUR	Promenljiva kamatna stopa	Fiksna kamatna stopa	Nekamatonosno	Ukupno
Finansijska movina	-	-	-	-
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	-	4.041	-	4.041
Depoziti i drugi finansijski plasmani	-	2.910	-	2.910
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	-	19.584	374	19.958
Ostala finansijska imovina	-	1.292	-	1.292
Ukupno finansijska imovina	-	27.827	374	28.201
Finansijske obaveze				
Obaveze iz poslovanja, pasivna vremenska razgraničenja i rezervisane štete	-	551	17.030	17.581
Dugoročna rezervisanja	-	-	523	523
Ukupno finansijske obaveze	-	551	17.553	18.104

- * Ostalu finansijsku imovinu čine potraživanja, ostala dugoročna sredstva ,AVR i rezervisane štete na teret reosiguravača
- * Depoziti i drugi finansijski plasmani obuhvataju dugoročne finansijske plasmane, kratkoročne depozite i ostale kratkoročne finansijske plasmane

4.6. Rizik promjene kursa

Društvo se izlaže riziku promjene kursa kroz transakcije u stranim valutama. To je rizik da će se vrijednost finansijskog instrumenta mijenjati zbog promjene u kursu stranih valuta.

Zvanična valuta u Crnoj Gori je EUR. Kako Društvo većinu transakcija obavlja u EUR valutni rizik je minimalan.

POJEDINAČNE NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2023.
GODINE

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

4.7. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti nastaje kao rezultat finansijske aktivnosti Društva i upravljanja pozicijama bilansa. Ovaj rizik uključuje rizik nesposobnosti finansiranja imovine u prihvatljivim rokovima i kamatama, te rizik nesposobnosti likvidacije imovine po razumnoj cijeni i u prihvatljivom vremenskom periodu. Društvo drži portfelj likvidne imovine kao dio strategije upravljanja rizikom likvidnosti, čime osigurava kontinuirano poslovanje. Društvo je likvidno i u toku godine je vršilo plaćanja šteta na vrijeme, prema zakonskim propisima.

Odjeljenje za finansije svakodnevno prati prilive i odlive i radi dnevne, nedeljne i mjesečne planove likvidnosti. Rizik likvidnosti se uzima u obzir prilikom ocjene uparivanja imovine i obaveza.

Tehnike korišćenja za mjerenje rizika likvidnosti u Društvu su statističke metode koje će se koristiti po potrebi i uputstvima dobijenim od strane stručnih službi Zavarovalnice Triglav AD.

Analiza ročnosti finansijskih ulaganja na dan 31.12.2023. godine na osnovu ugovornog dospeća:

Finansijska imovina	Manje od 1 godine	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Bez ročnosti	Ukupno
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju					
-obveznice	9.373	18.894	-	-	28.267
-akcije	373	-	-	-	373
Depoziti i drugi finansijski plasmani	2.214	-	-	-	2.214
Ostala finansijska imovina	-	742	-	-	742
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	2.985	-	-	-	2.985
Ukupna finansijska imovina	14.945	19.636	-	-	34.581
Finansijske obaveze					
Obaveze iz poslovanja, PVR i rezervisane štete	536	5.726	11.643	-	17.905
Dugoročna rezervisanja	-	465	-	-	465
Ukupne finansijske obaveze	536	6.191	11.643	-	18.370

* Ostalu finansijsku imovinu čine potraživanja, AVR i rezervisane štete na teret reosiguravača

* Depoziti i drugi finansijski plasmani obuhvataju dugoročne finansijske plasmane, kratkoročne depozite i ostale kratkoročne finansijske plasmane

Analiza ročnosti finansijskih ulaganja na dan 31.12.2022. godine na osnovu ugovornog dospeća:

Finansijska imovina	Manje od 1 godine	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Bez ročnosti	Ukupno
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju					
-obveznice	-	14.426	5.159	-	19.585
-akcije	423	-	-	-	423
Depoziti i drugi finansijski plasmani	2.910	-	-	-	2.910
Ostala finansijska imovina	-	1.292	-	-	1.292
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	4.041	-	-	-	4.041
Ukupna finansijska imovina	7.374	15.718	5.159	-	28.251
Finansijske obaveze					
Obaveze iz poslovanja, PVR i rezervisane štete	551	5.726	11.304	-	17.581
Dugoročna rezervisanja	-	523	-	-	523
Ukupne finansijske obaveze	551	6.249	11.304	-	18.104

POJEDINAČNE NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2023.
GODINE

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

4.8. Pravična (fer) vrijednost

Fer vrijednost predstavlja iznos za koji se neka imovina može razmijeniti ili obaveza izmiriti između strana u uobičajenim tržišnim uslovima.

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju odnose se na vlasničke i dužničke hartije od vrijednosti.

Vlasničke hartije od vrijednosti koje su listirane na berzi i vrednuju se po fer vrijednosti koja je dobijena sa berze.

Društvo koristi sljedeću hijerarhiju fer vrijednosti koja odražava značaj ulaznih podataka koji se koriste prilikom vrednovanja:

- Nivo 1: Fer vrijednost finansijskih instrumenata bazirana je na njihovim kotiranim tržišnim cijenama dostupnim na aktivnom tržištu,
- Nivo 2: Fer vrijednost finansijskih instrumenata procijenjena je korišćenjem tehnika procjene na bazi tržišno dostupnih ulaznih podataka, bilo direktnih (kao što su cijene) ili indirektnih (oni koji su izvedeni na osnovu cijena),
- Nivo 3: Fer vrijednost finansijskih instrumenata procijenjena je korišćenjem tehnika procjene koje nisu bazirane na tržišno dostupnim ulaznim podacima.

Sljedeća tabela prikazuje fer vrijednost finansijskih instrumenata koji su vrednovani po fer vrijednosti i koji su raspoređeni prema odgovarajućim nivoima hijerarhije fer vrednovanja:

31. decembar 2023.

	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	U EUR Total
Dužničke hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	10.253	18.014	-	28.267
Vlasničke hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	373	-	50	423
Ukupno:	10.626	18.014	50	28.690

31. decembar 2022.

	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	U EUR Total
Dužničke hartije od vrednosti raspoložive za prodaju	19.584	-	-	19.584
Vlasničke hartije od vrednosti raspoložive za prodaju	374	-	50	424
Ukupno:	19.958	-	50	20.008

Fer vrijednost finansijskih instrumenata u finansijskim izvještajima raspoređena je u tri nivoa. Nivo 1 predstavljaju listirane vlasničke hartije od vrijednosti za koje postoji aktivno tržište koje pruža direktnu informaciju o kotiranim tržišnim cijenama. Nivo 2 predstavljaju obveznice Crne Gore koje se vrednuju primjenom tehnike diskontovanja budućih ugovorenih novčanih tokova, primjenom tržišnih bezrizičnih krivih prinosa. Nivo 3 predstavljaju akcije odnosno učešća u kapitalu pravnih lica koja se ne kotiraju na aktivnom tržištu i vrjednovane su po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za eventualna obezvrjeđenja.

Po mišljenju rukovodstva Društva, iznosi u priloženim finansijskim izveštajima odražavaju vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe finansijskog izvještavanja.

POJEDINAČNE NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2023.
GODINE

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

4.8. Pravična (fer) vrijednost (nastavak)

Sledeća tabela prikazuje fer vrijednost instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti i koji su raspoređeni prema odgovarajućim nivoima hijerarhije fer vrednovanja:

31. decembar 2023.

	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Total	U EUR Knjigovodstvena vrijednost
Učešća u kapitalu	-	-	1.580	1.580	1.580
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	-	-	2.985	2.985	2.985
Depoziti	-	2.214	-	2.214	2.214
Predumovi i ostala dugoročna potraživanja	-	-	437	437	437
Ukupno:	-	2.214	5.002	7.216	7.216

31. decembar 2022.

	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Total	U EUR Knjigovodstvena vrijednost
Učešće u kapitalu	-	-	1.580	1.580	1.580
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	-	-	4.041	4.041	4.041
Depoziti	-	2.910	-	2.910	2.910
Predumovi i ostala dugoročna potraživanja	-	-	461	461	461
Ukupno:	-	2.910	6.082	8.992	8.992

Fer vrijednosti depozita pripadaju Nivou 2 i prikazani su po knjigovodstvenoj vrijednosti. Fer vrijednost gotovine pripada Nivou 3 i prikazana je po knjigovodstvenoj vrijednosti.

Fer vrednost predumova i ostalih dugoročnih potraživanja su obračunate primjenom tehnika diskontovanja budućih novčanih tokova pri čemu je obračunata fer vrijednost približna knjigovodstvenoj.

Fer vrijednost učešća u kapitalu pravnih lica koja se ne kotiraju na aktivnom tržištu i vrednovane su po nabavnoj vrednosti umanjenoj za eventualna obezvrjeđenja.

Gore prikazana tabela ne uključuje fer vrijednosti za potraživanja, aktivna vremenska razgraničenja, rezervisane štete reosiguranja i finansijske obaveze za koje rukovodstvo smatra da je knjigovodstvena vrijednost razumna aproksimacija fer vrijednosti. Da bi se povećala doslednost i uporedivost u odmeravanju fer vrijednosti povezanih objelodanjivanja, MSFI 13 utvrđuje hijerarhiju fer vrijednosti koja klasifikuje u tri nivoa inpute za tehniku praćene vrijednosti, koje se koriste u odmeravanju fer vrijednosti. Hijerarhija fer vrijednosti daje najveći prioritet kotiranim cijenama (nekorigovanim) na aktivnim tržištima za indetičnu imovinu ili obaveze (inputi nivoa 1) i najniži prioritet neuočljivim inputima (inputi nivoa 3).

POJEDINAČNE NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2023.
GODINE

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

4.8. Pravična (fer) vrijednost (nastavak)

Inputi nivoa 1 su kotirane cijene (neorigovane) na aktivnom tržištu za identičnu imovinu na datum odmjeravanja. Naglasak na nivo 1 se stavlja na određivanje oba sljedeća elementa:

- 1) Primarno tržište za imovinu ili u odsustvu primarnog tržišta najpovoljnije tržište za imovinu ili obavezu.
- 2) Da li entitet može da realizije transakciju vezanu za imovinu po cijeni na tržištu na datum odmjeravanja.

Inputi nivoa 2 su inputi koji nisu kotirane cijene uključene u nivo 1 koje su uočljive za imovinu ili obavezu, bilo direktno ili indirektno.

Inputi nivo 2 uključuju sljedeće.

- 1) kotirane cijene za sličnu imovinu ili obaveze na aktivnom tržištu,
- 2) kotirane cijene za identičnu ili sličnu imovinu na tržištima koja nisu aktivna.
- 3) inputi koji nisu kotirane cijene, a koji su uočljivi za imovinu ili obavezu.

Inputi nivoa 3 su neuočljivi inputi. Društvo koristi najbolje informacije raspoložive u datim okolnostima.

POJEDINAČNE NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2023.
GODINE**5. PRIHOD OD PREMIJE OSIGURANJA I SAOSIGURANJA****U hiljadama EUR (2023.)**

Vrste osiguranja	Bruto premija	Udio sa/re-osiguranja	Neto premija
Osiguranje nezgode	6.350	(691)	5.659
Zdravstveno osiguranje	1.336	(111)	1.225
Osiguranje kopnenih motornih vozila - kasko	2.937	(387)	2.550
Osiguranje šinskih vozila	96	(80)	16
Osiguranje vazduhoplova	3	-	3
Osiguranje plovnihi objekata	505	(498)	7
Osiguranje prevoza robe	216	(79)	137
Osiguranje od požara i elementarnih nepogoda	1.796	(1.219)	577
Ostala imovinska osiguranja	5.600	(3.935)	1.665
Osiguranje odg. od korišćenja motornih vozila	15.022	(1.751)	13.271
Osiguranje odgovornosti zbog upotrebe vazduhoplova	4	(4)	-
Osiguranje odgovornosti zbog upotrebe plovnihi objekata	168	(49)	119
Opšte osiguranje od odgovornosti	1.055	(664)	391
Osiguranje kredita	679	(518)	161
Osiguranje jemstva	51	(6)	45
Osiguranje finansijskih gubitaka	11	(7)	4
Osiguranje pravne zaštite	5	-	5
Osiguranje pomoci na putu	647	(152)	495
	36.481	(10.151)	26.330

U hiljadama EUR (2022.)

Vrste osiguranja	Bruto premija	Udio sa/re-osiguranja	Neto premija
Osiguranje nezgode	6.255	(712)	5.543
Zdravstveno osiguranje	1.068	(87)	981
Osiguranje kopnenih motornih vozila - kasko	2.336	(339)	1.997
Osiguranje šinskih vozila	96	(81)	15
Osiguranje vazduhoplova	1	-	1
Osiguranje plovila - kasko	284	(281)	3
Osiguranje prevoza robe	180	(75)	105
Osiguranje od požara i elementarnih nepogoda	1.862	(1.290)	572
Ostala imovinska osiguranja	4.868	(3.436)	1.432
Osiguranje odg. od korišćenja motornih vozila	13.794	(1.548)	12.246
Osiguranje odgovornosti od korišćenja letilica	2	(2)	-
Osiguranje odgovornosti od korišćenja plovila	144	(40)	104
Opšte osiguranje od odgovornosti	1.818	(1.441)	377
Osiguranje kredita	2.670	(1.612)	1.058
Osiguranje jemstva	53	(4)	49
Osiguranje finansijskih gubitaka	22	(19)	3
Osiguranje pravne zaštite	6	-	6
Osiguranje pomoci na putu	549	(213)	336
	36.008	(11.180)	24.828

6. NETO PRIHODI OD OSTALIH USLUGA**U hiljadama EUR**

Prihodi od usluga za obavljanje drugih poslova osiguranja
Prihodi od ostalih usluga

2023.	2022.
752	678
6	1
758	679

Prihodi od usluga za obavljanje drugih poslova osiguranja uključuju sljedeće vrste usluga:

U hiljadama EUR

Prihodi prodaje zelenih kartona
Prihodi od ostalih usluga osiguranja
Prihodi od usluga procjene šteta
Prihodi od ukidanja ostalih tehničkih rezervisanja

2023.	2022.
412	351
22	36
127	95
197	197
758	679

POJEDINAČNE NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2023. GODINE

7. RASHODI NAKNADA ŠTETA

U hiljadama EUR

	2023.	2022.
Obračunate bruto naknade šteta	(15.978)	(15.559)
Troškovi vezani za isplatu šteta	(1.329)	(1.260)
Umanjenje za prihode ostvarene iz bruto regresnih potraživanja	554	342
Umanjenje za udio saosiguravača i retrocesionara u naknadama šteta	2.832	3.983
Promjene bruto rezervisanja za nastale prijavljene štete (+/-)	240	(349)
Promjene rezervisanja za nastale prijavljene štete za saosiguravajući i reosiguravajući dio (+/-)	(941)	(102)
Promjena bruto rezervisanja za nastale neprijavljene štete (+/-)	(459)	75
Promjena rezervisanja za troškove likvidacije šteta	(121)	45
Ukupno	(15.202)	(12.825)

U hiljadama EUR (2023.)

Vrste osiguranja	Bruto štete	Udio reosiguranja	Neto štete
Osiguranje od posledica nezgode	4.411	(552)	3.859
Dobrovoljno zdravstveno osiguranje	852	(65)	787
Osiguranje motornih vozila	2.055	(214)	1.841
Osiguranje šinskih vozila	-	-	-
Osiguranje plovniha objekata	-	-	-
Osiguranje imovine od požara i nekih drugih opasnosti	178	(94)	84
Ostala osiguranja imovine	1.623	(857)	766
Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila	7.510	(693)	6.817
Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe plovniha objekata	11	(1)	10
Osiguranje od opšte odgovornosti	64	(17)	47
Osiguranje kredita	143	(92)	51
Osiguranje jemstva	47	(2)	45
Osiguranje pomoći na putovanju	413	(245)	168
Ukupno	17.307	(2.832)	14.475

U hiljadama EUR (2022.)

Vrste osiguranja	Bruto štete	Udio reosiguranja	Neto štete
Osiguranje od posledica nezgode	5.034	(561)	4.473
Dobrovoljno zdravstveno osiguranje	589	(42)	547
Osiguranje motornih vozila	1.882	(237)	1.645
Osiguranje šinskih vozila	6	(28)	(22)
Osiguranje plovniha objekata	3	-	3
Osig. imovine od požara i nekih drugih opasnosti	821	(648)	173
Ostala osiguranja imovine	1.429	(852)	577
Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila	5.872	(583)	5.289
Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe plovniha objekata	19	(2)	17
Osiguranje od opšte odgovornosti	782	(735)	47
Osiguranje kredita	19	(12)	7
Osiguranje jemstva	21	(2)	19
Osiguranje pomoći na putovanju	343	(281)	62
Ukupno	16.820	(3.983)	12.837

POJEDINAČNE NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2023. GODINE

8. PROMJENE NETO TEHNIČKIH REZERVISANJA

U hiljadama EUR	2023.	2022.
Promjene drugih tehničkih rezervisanja	67	(2)
Ukupno	67	(2)

Promjene drugih tehničkih rezervisanja na dan 31. decembra 2023. godine se odnose na promjene rezervisanja za neistekle rizike, promjena rezervisanja za bonuse i popuste i promjena drugih tehničkih rezervisanja.

9. OSTALI TROŠKOVI, DOPRINOSI I REZERVISANJA

U hiljadama EUR	2023.	2022.
Troškovi za preventivu	143	177
Garantni fond	506	518
Troškovi nadzornog organa	356	336
Vatrogasni doprinos	42	48
Troškovi obezvrjeđenja potraživanja od premija (napomena 18.2)	(108)	(100)
Troškovi obezvrjeđenja ostalih potraživanja	37	-
Ukidanje rezervisanja za sudske sporove	-	-
Troškovi rezervisanja za sudske sporove (zaposleni)	15	15
Ukupno	991	994

10. TROŠKOVI SPROVOĐENJA OSIGURANJA

10.1. Troškovi sticanja osiguranja

U hiljadama EUR	2023.	2022.
Troškovi pribave osiguranja	722	859
Amortizacija	343	330
Zarade zaposlenih	1.747	1.590
Troškovi socijalnog i penzijskog osiguranja	707	570
Ostali troškovi rada	402	171
Troškovi usluga fizičkih lica koji ne obavljaju djelatnost	29	44
Troškovi reprezentacije, reklame i sajmovi	2.427	2.513
Troškovi materijala i energije	239	243
Troškovi usluga održavanja	290	267
Povraćaj troškova u vezi sa radnim odnosom	47	29
Troškovi intelektualnih usluga	158	67
Dažbine koje ne zavise od poslovnog rezultata	15	13
Troškovi usluga saobraćaja i veza	79	79
Troškovi premije osiguranja	87	82
Troškovi platnog prometa i bankarskih usluga	5	4
Zakupnine	21	16
Troškovi usluga stručnog obrazovanja	1	1
Ostali troškovi usluga	201	194
	7.520	7.072

Društvo je za period koji se završava na dan 31. decembra 2023. godine prikazalo troškove sprovođenja osiguranja u iznosu 8.396 EUR dok je obračunati režijski dodatak 10.338 EUR.

10.2. Troškovi rada

U hiljadama EUR	2023.	2022.
Troškovi zarada, naknada zarada i ostalih primanja zaposlenih	1.254	1.315
Porezi i doprinosi na isplaćene zarade	521	491
Drugi troškovi rada	376	351
	2.151	2.157

POJEDINAČNE NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2023.
GODINE

10. TROŠKOVI SPROVOĐENJA OSIGURANJA (nastavak)

10.3. Ostali troškovi usluga

U hiljadama EUR	2023.	2022.
Troškovi konsultantskih usluga	246	191
Zakupnine	1	2
Troškovi platnog prometa i bankarskih usluga	53	53
Premije osiguranja	53	70
Troškovi reklame, propagande i reprezentacije	42	46
Troškovi drugih usluga	104	121
	499	483

11. FINANSIJSKI REZULTAT OD ULAGANJA

U hiljadama EUR	2023.	2022.
Prihodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi:		
- Prihodi od kamata	827	699
- Dobici od finansijskih sredstava i finansijskih obaveza	-	-
- Kamate po osnovu finansijskog lizinga	32	33
- Prihodi od dividendi i drugih udjela u dobitku	12	8
- Prihodi od zakupa investicionih nekretnina	186	174
	1.057	914
Rashodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi:		
- Rashodi kamata po kreditima- matična kompanija	-	(5)
- Amortizacija investicionih nekretnina (Napomena 16.5)	(60)	(60)
- Obezvređene vrijednosti investicionih nekretnina (Napomena 16.5)	-	-
- Rashodi od umanjenja vrijednosti (diskontovanje)	(5)	(2)
- Ostali rashodi ulaganja	(84)	(10)
	(149)	(77)
Neto finansijski rezultat od ulaganja sredstava tehničkih rezervi	908	837
Prihodi od ulaganja koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi	259	296
Rashodi od ulaganja koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi:		
- Obezvređenje vrijednosti ulaganja u kapital povezanih pravnih lica (napomena 16.7)	-	-
- Ostali neposlovni i vanredni rashodi	(79)	(48)
- Rashodi kamata	(33)	(33)
	(112)	(81)
Neto finansijski rezultat od ulaganja koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi	147	215
	1.055	1.052

POJEDINAČNE NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2023.
GODINE**12. POREZ NA DOBIT****12.1. Komponente poreza na dobit**

U hiljadama EUR	2023.	2022.
Porez na dobit – tekući porez	470	393
Porez na dobit – odloženi porez	10	184
	480	577

12.1.1. Usaglašavanje iznosa poreza na dobit i proizvoda rezultata poslovanja prije oporezivanja i propisane poreske stope

U hiljadama EUR	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Dobitak u bilansu uspjeha prije oporezivanja	2.656	2.262
Poreska stopa	351	291
Troškovi koji se ne priznaju u poreske svrhe	88	25
Nabavke do EUR 300	24	52
Umanjenje po osnovu poreske konsolidacije	-	-
Ostale promjene	17	209
	480	577

Društvo je dana 24. decembra 2018.godine dobilo rješenje Poreske uprave broj 03/7-15376/2-18 kojim je odobreno poreska konsolidacija za 2023. godinu. Zakonom o porezu na dobit odobreno poresko konsolidovanje primjenjuje se najmanje pet godina.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit pravnih lica ("Sl. list CG", br. 125/23) stope poreza na dobit su

- do 100.000,00 eura 9%;
- od 100.000,01 eura do 1.500.000,00 eura: 9.000,00 eura+12% na iznos preko 100.000,01 eura;
- preko 1.500.000,01 eura: 177.000,00+15% na iznos preko 1.500.000,01 eura.

Stanje odloženih poreskih obaveza po osnovu privremenih razlika na nematerijalnim ulaganjima, opremi i investicionim nekretninama i odloženih poreskih obaveza po osnovu promjene fer vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju su prikazana u pregledu koji slijedi:

(U hiljadama EUR)	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Stanje na početku godine	650	464
Obračunati odloženi porez u toku godine	10	186
Obračunato poresko sredstvo po osnovu troškova obezvređenja investicionih nekretnina	-	-
	660	650
Odloženi porez po osnovu promjene fer vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju	-	-
Stanje na kraju godine	660	650

13. ZARADA PO AKCIJI

	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Dobit za godinu u hiljadama EUR	2.176	2.262
Ponderisani prosječni broj akcija	1.828.634	1.828.634
Zarada po akciji u EUR	1,1900	1,2370

POJEDINAČNE NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2023. GODINE

14. NEMATERIJALNA IMOVINA

Nematerijalna ulaganja sa stanjem na dan 31. decembra 2023. i 2022. godine se odnose na softvere i licence. Kretanje na nematerijalnim ulaganjima za godine završene 31. decembra 2023. i 2022. prikazano je u narednoj tabeli:

U hiljadama EUR	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Nabavna vrijednost		
Stanje. 1. januara	1.411	1.368
Nove nabavke	11	43
Stanje. 31. decembra	1.422	1.411
Ispravka vrijednosti		
Stanje. 1. januara	1.318	1.284
Amortizacija	38	34
Stanje. 31. decembra	1.356	1.318
Neto sadašnja vrijednost na dan 31. decembra	66	93

15. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA ZA NEPOSREDNO OBAVLJANJE DJELATNOSTI OSIGURANJA

U hiljadama EUR	Građevinski objekti	Neto sadašnja vrijednost budućih zakupa	Oprema	Oprema u pripremi	Ukupno
Stanje. 01. januara 2022. godine	6.872	1.003	5.041	-	12.916
Nove nabavke	-	230	473	-	703
Reklasifikacija	(856)	-	-	-	(856)
Isknjizenje	-	-	(328)	-	(328)
Prodaja	-	-	-	-	-
Stanje. 31. decembra 2022. godine	6.016	1.233	5.186	-	12.435
Stanje. 01. januar 2023. godine	6.016	1.233	5.186	-	12.435
Nove nabavke/povećanja	-	-	244	-	244
Prodaja /Reklasifikacija	-	-	(85)	-	(85)
Isknjiženje	-	(13)	(558)	-	(571)
Prenos	-	-	-	-	-
Stanje. 31. decembra 2023. godine	6.016	1.220	4.787	-	12.023
Ispravka vrijednosti					
Stanje. 1. januara 2022. godine	2.734	567	4.307	-	7.608
Amortizacija u toku godine	96	191	270	-	557
Reklasifikacija	(312)	-	-	-	(312)
Prodaja	(63)	-	(287)	-	(350)
Stanje. 31. decembra 2022. godine	2.455	758	4.290	-	7.503
Amortizacija u toku godine	90	194	286	-	570
Reklasifikacija	-	-	-	-	-
Prodaja/Isknjiženje	-	(116)	(531)	-	(647)
Stanje. 31. decembra 2023. godine	2.545	836	4.045	-	7.426
Neto sadašnja vrijednost					
Stanje. 31. decembra 2023. godine	3.471	384	742	-	4.597
Stanje. 31. decembra 2022. godine	3.561	475	896	-	4.932

POJEDINAČNE NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2023. GODINE

16. DUGOROČNA FINANSIJSKA ULAGANJA

U hiljadama EUR	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Dugoročna finansijska ulaganja kapitala i tehničkih rezervi		
- Obveznice, odnosno dužničke hartije od vrijednosti	18.596	19.286
- Akcije, odnosno vlasničke hartije od vrijednosti	374	373
- Dugoročna finansijska ulaganja	407	560
- Ostala dugoročna finansijska ulaganja	234	233
- Udjeli i učešća – Nacionalni biro osiguravača	50	50
- Investicione nekretnine i druge nekretnine, postrojenja i oprema koji nisu namijenjeni za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja	2.670	2.778
- Potraživanja po osnovu prodaje investicionih nekretnina – finansijski lizing	693	847
	23.024	24.127
Dugoročna finansijska ulaganja u grupu društava, pridružena i zajednički kontrolisana društva	1.580	1.580
	24.604	25.707

16.1. Obveznice, odnosno druge dužničke hartije od vrijednosti

Obveznice odnosno druge dužničke hartije od vrijednosti sa stanjem na dan 31. decembra 2023. godine u iznosu EUR 18.596 hiljada (31. decembra 2022. godine: EUR 19.286 hiljade) odnose se na obveznice koje je izdalo Ministarstvo finansija Crne Gore, EUR 6.181 hiljada sa rokom dospelja 21. april 2025. godine, EUR 2.099 hiljada sa rokom dospelja 22. april 2026. godine, EUR 5.845 hiljada sa rokom dospelja 03. oktobar 2029. godine, EUR 3.987 hiljada sa rokom dospelja 16. decembar 2027. godine, Njemačke državne obveznice EUR 482 hiljada sa rokom dospelja 20.04.2025. godine.

16.2. Akcije

Ulaganja u kapital drugih pravnih lica – akcije na dan 31. decembra 2023. godine i 31. decembra 2022. godine prikazana su u sljedećem pregledu:

U hiljadama EUR	Procenat učešća	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Prva banka Crne Gore – osnovana 1901 AD. Podgorica	2.3181	195	263
Akcionarsko društvo za reosiguranje Dunav RE. Beograd – Republika Srbija	0.7780	177	108
Luka Bar AD. Bar	0.0056	2	2
		374	373

16.3. Dugoročna finansijska ulaganja

Dugoročna potraživanja od strateških partnera na dan 31. decembra 2023. godine u iznosu EUR 470 hiljada (31. decembra 2022: EUR 560 hiljada) se odnose na dugoročna sredstva preventive koja se daju strateškim partnerima – tehničkim centrima za provjeru motornih vozila u cilju preventivnog djelovanja na smanjenju broja neispravnih vozila u saobraćaju i izbjegavanje mogućih rizika. Rok vraćanja sredstava kreće se od 2 do 5 godina uz kamatnu stopu od 4,5% na godišnjem nivou. Društvo uglavnom kao sredstvo obezbjeđenja urednog vraćanja navedenih plasmana ima upisane hipoteke nad nepokretnostima strateških partnera.

16.4. Ostala dugoročna finansijska ulaganja

Ostala dugoročna finansijska ulaganja sa stanjem na dan 31. decembra 2023. i 2022. godine uključuju umjetnička djela u iznosu EUR 234 hiljada (2022: EUR 233 hiljada).

POJEDINAČNE NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2023.
GODINE

16. DUGOROČNA FINANSIJSKA ULAGANJA (nastavak)

16.5. Investicione nekretnine i druge nekretnine, postrojenja i oprema koji nisu namijenjeni za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja

U hiljadama EUR	Zemljište	Građevinski objekti	Investicije u toku	Ukupno
Nabavna vrijednost				
Stanje. 1. januara 2022.	128	3.935	105	4.168
Povećanje	-	856	-	856
Prodaja	-	(95)	-	(95)
Reklasifikacija	-	-	-	-
Stanje. 31. decembra 2022.	128	4.696	105	4.929
Reklasifikacija	-	-	-	-
Povećanje	-	-	-	-
Obezvrjedjenje	-	-	-	-
Prodaja	-	(62)	-	(62)
Stanje. 31. decembra 2023.	128	4.634	105	4.867
Ispravka vrijednosti				
Stanje. 1. januara 2022.	54	1.655	70	1.779
Obezvrjeđenje (Napomena 11)	-	-	-	-
Reklasifikacija	-	-	-	-
Prodaja	-	312	-	312
Amortizacija (Napomena 11)	-	60	-	60
Stanje. 31. decembra 2022.	54	2.027	70	2.151
Obezvrjeđenje (Napomena 11)	-	-	-	-
Reklasifikacija	-	-	-	-
Prodaja	-	(14)	-	(14)
Amortizacija (Napomena 11)	-	60	-	60
Stanje. 31. decembra 2023.	54	2.073	70	2.197
Neto sadašnja vrijednost				
Stanje. 31. decembra 2022.	74	2.669	35	2.778
Stanje. 31. decembra 2023.	74	2.561	35	2.670

Pregled neto ostvarenog rezultata po osnovu investicionih nekretnina prikazan je u sljedećoj tabeli:

U hiljadama EUR	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Prihodi od izdavanja investicionih nekretnina	159	122
Rashodi poreza na imovinu	(17)	(17)
Amortizacija investicionih nekretnina	(60)	(60)
	82	45

POJEDINAČNE NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2023. GODINE

16. DUGOROČNA FINANSIJSKA ULAGANJA (nastavak)

16.6 Potraživanja po osnovu prodaje investicionih nekretnina – finansijski lizing

Potraživanja po osnovu prodaje investicionih nekretnina fizičkim licima na dan 31. decembra 2023. i 31. decembra 2022. godine u cjelosti se odnose na prodane investicione nekretnine – stambene objekte u Nikšiću u skladu sa ugovorima o prodaji nepokretnosti kojima je precizirano sljedeće:

- plaćanje se vrši u jednakim mjesečnim ratama;
- period otplate je od 10 do 20 godina;
- prosječna interna stopa prinosa iznosi 3% na godišnjem nivou;
- nakon naplate posljednje rate vlasništvo nad stambenim objektima prelazi na kupca.

U pregledu koji slijedi prikazana su dugoročna potraživanja sa stanjem na dan 31. decembra 2023. i 2022. godine:

U hiljadama EUR	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Dugoročna potraživanja po osnovu finansijskog lizinga	1.134	1.271
Dugoročna potraživanja stambeni krediti radnicima	-	-
Minus: Tekuće dospjeće (napomena 18.6)	(136)	(136)
Minus: Efekat diskontovanja – finansijski lizing	(156)	(153)
	842	982

Dospjeće dugoročnih potraživanja bez efekta diskontovanja po osnovu lizinga sa stanjem na dan 31. decembra 2023. i 2022. godine prikazano je u narednoj tabeli:

	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
- do jedne godine	136	136
- od jedne do dvije godine	123	253
- od dvije do tri godine	130	168
- od tri do četiri godine	118	139
- od četiri do pet godina	122	111
- od pet godina do deset godina	124	143
- od deset do petnaest godina	127	87
- od petnaest do dvadeset godina	118	98
	998	1.135

POJEDINAČNE NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2023.
GODINE

16. DUGOROČNA FINANSIJSKA ULAGANJA (nastavak)

16.7. Dugoročna finansijska ulaganja u grupu društava, pridružena i zajednički kontrolisana društva

Dugoročna finansijska ulaganja u grupu društava, pridružena i zajednički kontrolisana društva odnose se na sljedeća ulaganja:

U hiljadama EUR	Procenat učešća	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Akcionarsko društvo za osiguranje Lovćen- životna osiguranja. Podgorica	100%	1.580	1.580
Lovćen auto doo. Podgorica	100%	12.850	12.850
		14.430	14.430
Obezvrjeđenje vrijednosti Lovćen auto doo. Podgorica:		(12.850)	(12.850)
		1.580	1.580

Akcionarsko društvo za osiguranje „Lovćen - životna osiguranja“. Podgorica osnovano je 24. decembra 2010. godine i upisalo se u Centralni registar Privrednog suda u Podgorici pod brojem 4-0009247/001. Djelatnost Društva čine poslovi životnih osiguranja: osiguranje života, rentno osiguranje, dopunsko osiguranje lica uz osiguranje života i druge vrste životnih osiguranja. Društvo je 30. decembra 2010. godine zaključilo Ugovor o prenosu portfelja sa Akcionarskim društvom za osiguranje „Lovćen - životna osiguranja“. Podgorica po kome je utvrđen prenos portfelja poslova životnih osiguranja u skladu sa Zakonom o osiguranju. Društvo je osnivač i jedini vlasnik Akcionarskog društva za osiguranje „Lovćen - životna osiguranja“, Podgorica.

Društvo je 18. oktobra 2002. godine osnovalo Lovćen auto d.o.o. Nikšić čija je osnovna djelatnost tehničko ispitivanje i analiza vozila. U skladu sa zakonskom regulativom Lovćen auto d.o.o. Nikšić je bio u obavezi da promjeni organizacioni oblik u akcionarsko društvo, što je i učinjeno 5. aprila 2011. godine kada je i njegovo sjedište prebačeno u Podgoricu. Sve navedene promjene registrovane su istog dana u Centralnom registru Privrednog suda u Podgorici pod registarskim brojem 04-0009285/002.

Dana 20. jula 2018. godine Poreska uprava - Centralni registar privrednih subjekata u Podgorici na osnovu člana 83 i 86 Zakona o privrednim društvima (Sl.list RCG. br.6/02 i Sl.list 17/07.40/11) rješavajući po prijavi za registraciju promjene oblika obavlja privredne djelatnosti Lovćen auta. nakon sprovedenog postupka restrukturiranja promjenom oblika organizovanja izdala je Rješenje broj 5-0844141/037 kojim se registruje promjena oblika obavljanja privredne djelatnosti Akcionarsko društvo Lovćen auto PIB 02830043 u Društvo sa ograničenom odgovornošću Lovćen auto, registarski broj 50844141.

Dana 27. maja 2022. godine na Skupštini Lovćen auta DOO donijeta je Odluka o povećanju osnovnog kapitala društva sa ograničenom odgovornošću Lovćen auta u ukupnom iznosu EUR 400 hiljada. Takođe, dana 29. septembra 2022. godine na Skupštini Lovćen auta DOO donijeta je Odluka o povećanju osnovnog kapitala društva sa ograničenom odgovornošću Lovćen auta u ukupnom iznosu od EUR 300 hiljada. Nakon povećanja osnivački ulog Lovćen auta iznosi EUR 12.850 hiljada. Gubitak od ulaganja u zavisna Društva od EUR 700 hiljada priznat je u okviru finansijskog rezultata od ulaganja (napomena 11). Povećanje kapitala Lovćen auta DOO registrovano je rješenjima Ministarstva finansija. Poreska uprava - Centralni registar privrednih subjekata.

16.8. Udjeli i učešća – Nacionalni biro osiguravača

U hiljadama EUR	Procenat učešća	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Nacionalni biro osiguravača Crne Gore	16.67%	50	50
		50	50

POJEDINAČNE NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2023.
GODINE**17. KRATKOROČNA FINANSIJSKA ULAGANJA**

Kratkoročna finansijska ulaganja na dan 31.12.2023.godine odnosi se na kratkoročne depozite kod banaka u Crnoj Gori sa rokom dospelja 1 godine. Ugovori o oročenom depozitu zaključeni su sa : Erste bankom u iznosu od EUR 1,2 hiljada, Lovćen bankom u iznosu od EUR 200 hiljada, Addiko bankom u iznosu od EUR 600 hiljada i Ziraat bankom u iznosu od EUR 200 hiljada.

Obveznice odnosno druge dužničke hartije od vrijednosti sa stanjem na dan 31. decembra 2023. godine u iznosu EUR 9.373 hiljada (31. decembra 2022. godine: EUR 494 hiljade) odnose se na obveznice.

Obveznice Crne Gore 2024	22-Apr-24	2.001
Italija	1-Sep-24	501
Njemačka razvojna banka	15-Nov-24	487
Njemačka	17-Jan-24	500
Njemačka	20-Mar-24	498
Njemačka	15-May-24	494
Francuska	10-Jul-24	981
Njemačka	21-Aug-24	978
Španija	6-Sep-24	976
Francuska	2-Oct-24	974
Njemačka	19-Jun-24	983

18. KRATKOROČNA SREDSTVA

U hiljadama EUR	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Gotovinska sredstva	2.985	4.014
Kratkoročna potraživanja:		
- Kratkoročna potraživanja iz neposrednih poslova osiguranja	3.567	3.147
- Kratkoročna potraživanja za udjele u naknadama šteta	1.681	3.091
- Druga kratkoročna potraživanja iz poslova osiguranja	417	318
- Kratkoročna potraživanja iz finansiranja	669	560
- Druga kratkoročna potraživanja	626	539
	6.960	7.655
Ukupno	9.945	11.669

18.1. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

U hiljadama EUR	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Žiro račun	2.787	3.909
Devizni račun	198	105
Gotovinski ekvivalenti-depoziti	-	-
Blagajna	-	-
Ukupno	2.985	4.014

POJEDINAČNE NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2023. GODINE

18. KRATKOROČNA SREDSTVA (nastavak)**18.2. Kratkoročna potraživanja iz neposrednih poslova osiguranja**

U hiljadama EUR	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Potraživanja po osnovu premija osiguranja	5.595	5.581
Ostala potraživanja	3	3
	5.598	5.584
Obezvrijeđenje vrijednosti:	(2.031)	(2.437)
	3.567	3.147

Starosna struktura dospjelih potraživanja iz neposrednih poslova osiguranja sa stanjem na dan 31. decembra 2023. i 2022. godine prikazana je u sljedećem pregledu:

U hiljadama EUR	% Obezvrijeđenja vrijednosti	31. decembar 2023.		31. decembar 2022.	
		Ukupno	Obezvrijeđenje vrijednosti	Ukupno	Obezvrijeđenje vrijednosti
Dani kašnjenja					
Nedospjela potraživanja		2.191	-	1.991	-
od 0-90	0	978	-	819	-
od 91-180	25	319	39	271	68
od 181-270	50	157	79	216	108
od 271-365	75	145	109	92	69
preko 365	100	1.805	1.805	2.192	2.192
		5.595	2.032	5.581	2.437

Kretanje na obezvrijeđenju vrijednosti potraživanja iz neposrednih poslova osiguranja prikazano je u pregledu koji slijedi:

U hiljadama EUR	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Stanje na početku godine	2.437	2.728
Promjena obezvrijeđenje u toku godine (Napomena 9)	(108)	(100)
Otpis u toku godine	(298)	(191)
Stanje na kraju godine	2.031	2.437

18.3. Kratkoročna potraživanja za udjele u naknadama šteta

U hiljadama EUR	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Kratkoročna potraživanja za udjele u naknadama šteta iz reosiguranja - povezana lica	1.577	2.978
Kratkoročna potraživanja za udjele u naknadama šteta iz reosiguranja – ostali	104	113
Kratkoročna potraživanja za udjele u naknadama šteta iz saosiguranja	-	-
	1.681	3.091

POJEDINAČNE NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2023. GODINE

18. KRATKOROČNA SREDSTVA (nastavak)**18.4. Regresna potraživanja i potraživanja za uslužne štete**

U hiljadama EUR	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Regresna potraživanja	108	121
Potraživanja za uslužne štete	466	360
Obezvrijeđenje vrijednosti:	574 (157)	481 (163)
	417	318

18.5. Kratkoročna potraživanja iz finansiranja

U hiljadama EUR	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Potraživanja od strateških partnera	463	339
Potraživanja od povezanih lica - Lovćen auto DOO. Podgorica (Napomena 25)	-	-
Obezvrijeđenje vrijednosti:	463 (107)	339 (86)
Kratkoročna potraživanja za kamate	356 313	253 307
	669	560

Potraživanja od strateških partnera na dan 31. decembra 2023. godine u iznosu EUR 339 hiljada (31. decembra 2022: EUR 502 hiljada) se odnose na kratkoročna sredstva preventive koja se daju strateškim partnerima – tehničkim centrima za provjeru motornih vozila u cilju preventivnog djelovanja na smanjenju broja neispravnih vozila u saobraćaju i izbjegavanje mogućih rizika. Rok vraćanja sredstava kreće se od 2 do 5 godina uz kamatnu stopu od 4.5% na godišnjem nivou. Društvo uglavnom kao sredstvo obezbjeđenja urednog vraćanja navedenih plasmana ima upisane hipoteke nad nepokretnostima strateških partnera.

18.6. Druga kratkoročna potraživanja

U hiljadama EUR	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Potraživanja po osnovu prodaje investicionih nekretnina – finansijiski lizing (tekuće dospjeće: Napomena 16.6)	136	136
Dati avansi za usluge posredovanja u prodaji osiguranja	35	38
Obezvrijeđenje vrijednosti:	- 35	- 38
Potraživanja po osnovu zakupa poslovnih prostorija	88	72
Potraživanja od Lovćen auta po cesijama	11	11
Ostala potraživanja iz poslovnih odnosa	277	150
Obezvrijeđenje vrijednosti:	376 (153)	233 (113)
	223	120
Potraživanja od zaposlenih	-	-
Ostala potraživanja	445	497
Ispravka potraživanja za ostala potraživanja	(213)	(252)
	232	245
	626	539

POJEDINAČNE NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2023.
GODINE

19. UDIO REOSIGURAVAČA U TEHNIČKIM REZERVAMA

U hiljadama EUR	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Udio reosiguranja u prenosnoj premiji	3.706	3.879
Udio reosiguranja u rezervisanim štetama	2.260	3.201
	5.966	7.080

20. AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA

U hiljadama EUR	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Razgraničeni troškovi sticanja osiguranja	3.404	3.156
Ostala aktivna vremenska razgraničenja	66	78
	3.470	3.234

POJEDINAČNE NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2023.
GODINE

21. KAPITAL

U hiljadama EUR	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Akcijski kapital - obične akcije	10.460	10.460
Revalorizacione rezerve	(1.452)	(3.092)
Prenešeni gubitak iz prethodnih godina	5.674	3.411
Dobit tekuće godine	2.176	2.262
Neto kapital	16.858	13.041

Društvo je dana 3. jula 2020. godine Komisiji za tržište kapitala podnijelo zahtjev za evidentiranje emisije akcija radi zamjene postojećih akcija u cilju promjene i izjednačavanja njihove nominalne vrijednosti – homogenizacija akcija. Komisija za tržište kapitala je dana 15. jula 2020. godine donijela Rješenje o evidentiranju emisije akcija po osnovu zamjene tako da se:

- 1.501.081 običnih akcija simbola trgovine LOVN nominalne vrijednosti: EUR 2.1314 zamjenju sa 1.501.081 običnih akcija simbol trgovine LOVH nominalne vrednosti od EUR 5.7201 po akciji;
- 327.553 običnih akcija simbola trgovine LOVO nominalne vrijednosti: EUR 22,1661 zamjenju sa 327.533 običnih akcija simbol trgovine LOVH nominalne vrednosti EUR od 5,7201 po akciji.

Svaka akcija daje pravo na jedan glas u Skupštini akcionara Društva.

Prema izvodu iz Centralne Depozitarne Agencije Crne Gore pregledi akcionara na dan 31. decembra 2023. godine i 31. decembra 2022. godine dati su u sljedećim tabelama:

Simbol trgovine: LOVH

U hiljadama EUR

	31. decembar 2023.		
	Broj akcija	%	Vrijednost
Triglav Int Holding d.d. Ljubljana	1.811.543	99.07	10.362
Otvoreni investicioni fond HLT Fond	8.698	0.48	50
Jugopetrol AD. Podgorica	1.953	0.11	11
Ostalo	6.440	0.34	37
	1.828.634	100	10.460

Simbol trgovine: LOVH

U hiljadama EUR

	31. decembar 2022.		
	Broj akcija	%	Vrijednost
Triglav Int Holding d.d. Ljubljana	1.811.543	99.07	10.362
Otvoreni investicioni fond HLT Fond	8.698	0.48	50
Jugopetrol AD. Podgorica	1.953	0.11	11
Ostalo	6.440	0.34	37
	1.828.634	100	10.460

POJEDINAČNE NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2023.

GODINE

21. KAPITAL (nastavak)

Adekvatnost kapitala

U hiljadama EUR	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
I		
II OSNOVNI KAPITAL (1 + 2 + 3 + 4 - 5 - 6 - 7 - 8)	16.068	13.778
1. Akcijski kapital društva za osiguranje	10.460	10.460
2. Rezerve kapitala koje se ne odnose na obaveze iz osiguranja	-	-
3. Rezerve iz dobiti	-	-
4. Prenešena dobit iz prethodnih godina	5.674	3.411
5. Otkupljene sopstvene akcije	-	-
6. Nematerijalna imovina	(66)	(93)
7. Prenešeni gubitak i gubitak tekuće godine	-	-
8. Razlika nediskontovanih i diskontovanih tehničkih rezervi za rezervisane štete	-	-
III DOPUNSKI KAPITAL (1 + 2 + 3 + 4)	-	-
1. Akcijski kapital uplaćen na osnovu kumulativnih povlašćenih akcija	-	-
2. Podređeni dužnički instrumenti	-	-
3. Rezerve kapitala povezane sa kumulativnim povlašćenim akcijama	-	-
4. Druge stavke	-	-
III GARANTNI KAPITAL (I+II)	16.068	13.778
IV STAVKE ODBITKA (1+2+3)	1.580	1.580
1. Udjeli u drugim društvima za osiguranje, društvima za reosiguranje, bankama, brokerskim i dilerskim društvima, društvima za upravljanje i drugim finansijskim institucijama, ako ti udjeli prelaze iznos od 20% učešća u kapitalu i ulaze u obračun adekvatnosti kapitala tih društava	1.580	1.580
2. Ulaganja u podređene dužničke instrumente i druga ulaganja u društva iz tačke 1 ovog stave, koja se uzimaju u obzir pri obračunu adekvatnosti kapitala tih društava	-	-
3. Akcije koje se ne kotiraju na organizovanim tržištima i druga sredstva koja nije moguće koristiti za izmirenje dospjelih novčanih obaveza	-	-
V KAPITAL (I+II-IV)	14.488	12.198

POJEDINAČNE NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2023. GODINE

21. KAPITAL (nastavak)

Adekvatnost kapitala (nastavak)

Društvo je dužno da izračunava marginu solventnosti u skladu sa Pravilnikom o načinu obračuna margine solventnosti („Sl. List CG“ br.14/13) i da u svom poslovanju obezbijedi da margina solventnosti uvijek bude u visini koju je utvrdio regulatorni organ. Cjelokupni obračun margine solventnosti sastoji se iz obračuna na osnovu premijskog faktora i obračuna na osnovu štetnog faktora.

OBRAČUN MARGINE SOLVENTNOSTI

U hiljadama EUR	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Margina solventnosti (premijski metod)	5.409	5.222
Margina solventnosti (metod šteta)	3.610	3.209
Margina solventnosti 31. decembra 2023. godine	5.222	5.039
Iznos osnovnog kapitala propisan Zakonom	3.000	3.000
Propisana margina solventnosti (najveći iznos od prethodna tri)	5.409	5.222

Izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju („Sl. List CG“ br.45/12. 06/13. 55/16) propisano je da akcijski kapital društva za osiguranje koje obavlja sve zakonom propisane poslove neživotnih osiguranja ne može biti manji od EUR 3.000 hiljade.

UTVRĐIVANJE ADEKVATNOSTI KAPITALA

U hiljadama EUR	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Garantni kapital	16.068	13.778
1/3 Margina solventnosti	1.803	1.741
Minimalni akcijski kapital	3.000	3.000

Društvo za osiguranje dužno je da kapital održava najmanje u visini margine solventnosti. Garantni kapital ne smije biti manji od 1/3 margine solventnosti. Društvo za osiguranje dužno je da garantni kapital održava najmanje u visini akcijskog kapitala propisanog Zakonom o osiguranju.

Tehničke rezerve Društva sa stanjem na dan 31. decembra 2023. godine su 122,13% pokrivene sredstvima dozvoljenih ulaganja, čime Društvo ispunjava minimalno propisane zahtjeve kada su deponovanja i ulaganja sredstava tehničkih rezervi u pitanju na navedeni datum.

U skladu sa navedenim, Društvo na dan 31. decembra 2023. godine je kapitalski adekvatno.

POJEDINAČNE NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2023.
GODINE**22. REZERVISANJA**

U hiljadama EUR	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Bruto tehničke rezerve:		
- Bruto prenosne premije	18.140	17.348
- Bruto rezervisanja za nastale prijavljene štete	8.449	8.689
- Bruto rezervisanja za nastale i neprijavljene štete	7.655	7.196
- Bruto rezervisanja za troškove likvidacije šteta	1.266	1.145
	<u>17.370</u>	<u>17.030</u>
- Bruto rezervisanja za izravnanje rizika	11	11
- Bruto ostala druga osiguravajuća tehnička rezervisanja	465	532
	<u>35.986</u>	<u>34.921</u>
Ostala rezervisanja:		
- Rezervisanja za penzije, jubilarne nagrade , otpremnine i ostala rezervisanja	851	842
- Rezervisanja za sudske sporove (napomena 26c)	154	140
- Ostala rezervisanja	197	136
	<u>1.202</u>	<u>1.118</u>
	<u>37.188</u>	<u>36.039</u>

22.1. Bruto prenosne premije

Promjene na prenosnim premijama osiguranja u toku godine bile su sljedeće:

U hiljadama EUR	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Stanje 1. januara	17.348	14.844
Promjena na prenosnim premijama	792	2.504
Stanje. 31. decembra	<u>18.140</u>	<u>17.348</u>

22.2. Bruto rezervisane štete

Promjene na rezervisanim štetama osiguranja u toku godine bile su sljedeće:

U hiljadama EUR	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Stanje 1. januara	17.030	16.801
Rezervisanja u toku perioda	340	229
Stanje. 31. decembra	<u>17.370</u>	<u>17.030</u>

POJEDINAČNE NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2023. GODINE

22. REZERVISANJA (nastavak)

22.3. Rezervisanja za penzije jubilarne nagrade , otpremnine godišnje odmora i ostala rezervisanja

Promjene na rezervisanja za penzije, jubilarne nagrade , otpremnine, godišnje odmora i ostala rezervisanja u toku godine bile su sljedeće:

U hiljadama EUR	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Stanje 1. januara	842	837
Rezervisanja u toku perioda	136	5
Stanje 31. decembra	978	842

Rezervisanja za penzije, jubilarne nagrade, godišnje odmora , otpremnine u iznosu EUR 851 hiljade sa stanjem na dan 31. decembra 2023. godine izvršena su na osnovu sadašnje vrijednosti očekivanih budućih isplata zaposlenima po osnovu otpremnina za odlazak u penziju nakon ispunjavanja uslova i jubilarnih nagrada. Prema kolektivnom ugovoru Društvo isplaćuje otpremninu nakon ispunjavanja uslova za odlazak u penziju u visini od 6 prosječnih plata ostvarenih u Društvu.

Sadašnja vrijednost očekivanih budućih isplata otpremnina za odlazak u penziju nakon ispunjavanja uslova utvrđena je od strane ovlaštenog aktuaru sa stanjem na dan 31. decembra 2023. godine u skladu sa pravilima aktuarske matematike. Tehničke osnove korišćene za obračunavanje sadašnje vrijednosti očekivanih budućih isplata uključuju primjenu:

- a) fluktuacija zaposlenih 1,7% (31. decembra 2022. godine: 2,12%);
- b) godišnje kamatne stope od 1,5% za diskontovanje očekivanih budućih isplata zaposlenima (31. decembra 2022. godine: 1,5%).

23. KRATKOROČNE OBAVEZE

U hiljadama EUR	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Kratkoročne obaveze iz neposrednih poslova osiguranja	154	152
Kratkoročne obaveze za premije iz saosiguranja i reosiguranja	2.493	2.236
Kratkoročne obaveze za udjele u naknadama šteta	-	1.350
Druge kratkoročne obaveze iz poslova osiguranja	2.284	2.166
	4.931	5.904

Druge kratkoročne obaveze iz poslova osiguranja sa stanjem na dan 31. decembra 2023. godine u iznosu od EUR 2.284 hiljadu obuhvataju kratkoročni dio obaveza nastalih prilikom primjene MSFI 16 u iznosu od EUR 122 hiljada.

24. DUGOROČNE OBAVEZE IZ FINANSIRANJA I POSLOVANJA

U hiljadama EUR	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Druge finansijske obaveze	262	340
Obaveze za odloženi porez	665	655
	927	995

Druge finansijske obaveze sa stanjem na dan 31. decembra 2023. godine u iznosu od EUR 262 odnose se na dugoročni dio obaveze za zakupe nastale primjenom MSFI 16.

POJEDINAČNE NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2023.
GODINE**25. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA**

Pri sastavljanju ovih pojedinačnih finansijskih izvještaja pravna lica se tretiraju kao povezana ukoliko jedno pravno lice ima mogućnost kontrolisanja drugog pravnog lica ili vrši značajan uticaj na finansijske i operativne odluke drugog lica. Prilikom razmatranja svih mogućih vrsta odnosa između povezanih pravnih lica, pažnja se usmjerava na suštinu odnosa, a ne samo na pravnu formu.

Povezana pravna lica mogu ulaziti u transakcije, koje možda nepovezana lica ne bi vršila i transakcije sa povezanim pravnim licima mogu se obavljati pod drugačijim uslovima i u drugačijim iznosima u odnosu na iste transakcije sa nepovezanim pravnim licima.

Priroda odnosa između onih povezanih lica sa kojima je Društvo ušlo u transakcije većeg obima ili sa njima ima značajnija neizmirena salda na dan 31. decembra 2023. godine je prikazana u tabeli niže. Transakcije sa povezanim pravnim licima su izvršene tokom redovnog toka poslovanja ili pod normalnim tržišnim uslovima.

Salda i transakcije sa povezanim pravnim licima Društva na dan i za godinu završenu 31. decembra 2023. godine i 31. decembra 2022. godine su prikazane kao što slijedi:

a) Salda na računima sa povezanim pravnim licima**U hiljadama EUR**

Obaveze	Naziv povezanog lica	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Obaveze za premiju reosiguranja	Zavarovalnica "Triglav" DD Ljubljana	557	543
Obaveze za premiju reosiguranja	Pozavarovalnica "Triglav RE" DD Ljubljana	1.695	1.515
	Pozavarovalnica "Triglav RE"		
Obaveze za štete re	DD Ljubljana	-	1.349
Ostale obaveze	Triglav osiguranje Beograd	13	40
Obaveze za uslužne štete	Triglav osiguranje Sarajevo	9	13
Ostale obaveze	Lovćen auto doo	17	17
Obaveze za uslužne štete	Triglav osiguranje Zagreb	-	-
		2.291	3.477

U hiljadama EUR

Potraživanja	Naziv povezanog lica	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Potraživanja po osnovu učešća u nastalim štetama iz reosiguranja	Pozavarovalnica "Triglav RE" DD Ljubljana	1.554	2.943
Potraživanja po osnovu učešća u nastalim štetama iz reosiguranja	Zavarovalnica "Triglav" DD Ljubljana	22	35
Potraživanja za zakup	Lovćen auto AD	76	26
Potraživanja po preuzetim cesijama	Lovćen auto AD	11	11
	Triglav osiguranje Banja		
Ostala potraživanja	Luka	-	-
		1.663	3.015

POJEDINAČNE NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2023. GODINE

25. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

b) Transakcije sa povezanim pravnim licima

U hiljadama EUR

Prihodi	Naziv povezanog lica	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Prihodi po osnovu učešća u likvidiranim štetama	Zavarovalnica „Triglav“ DD Ljubljana	876	1.983
Prihodi po osnovu učešća u likvidiranim štetama	Pozavarovalnica „Triglav RE“ DD Ljubljana	1.795	1.919
Prihodi od provizija po ugovoru o reosiguranju	Zavarovalnica „Triglav“ DD Ljubljana	270	475
Prihodi od provizija po ugovoru o reosiguranju	Pozavarovalnica „Triglav RE“ DD Ljubljana	1.465	1.410
Prihodi po osnovu zakupa	Lovčen auto DOO. Podgorica	55	56
Ostali prihodi	Lovčen – životna osiguranja AD. Podgorica	7	7
Ostali prihodi	Triglav osigurnje Banja Luka	8	7
Ostali prihodi	Triglav osiguranje Beograd	6	1
		4.482	5.858

Rashodi	Naziv povezanog lica	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Rashodi preventive	Lovčen auto doo. Podgorica	30	100
Rashodi reklame	Lovčen auto doo. Podgorica	363	435
Rashodi premija reosiguranja	Zavarovalnica „Triglav“ DD Ljubljana	4.025	5.110
Rashodi premija reosiguranja	Pozavarovalnica „Triglav RE“ DD Ljubljana	4.324	3.801
Rashodi po osnovu raznih troškova	Zavarovalnica „Triglav“ DD Ljubljana	42	39
Rashodi po osnovu raznih troškova	Triglav osiguranje Beograd	10	11
Rashodi po osnovu raznih troškova	Triglav osiguranje Zagreb	-	1
Rashodi po osnovu raznih troškova	Triglav osiguranje Sarajevo	7	9
		8.801	9.506

POJEDINAČNE NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2023. GODINE

25. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

c) Transakcije sa povezanim fizičkim licima

Područje transakcija	Položaj povezanog lica	Iznos u hiljadama EUR
Potraživanja		
Potraživanja po osnovu premije osiguranja	Zaposleni	3
Stambeni kredit	Zaposleni	13
Potraživanja po osnovu stana u Nikšiću	Zaposleni	7
		23
Rashodi		
Troškovi (sl. putovanja, dnevnice, pomoć, sponzorstva, stručno usavršavanje, jubilarne nagrade)	Zaposleni	134
		157

d) Naknade rukovodstvu

Bruto zarade isplaćene ključnom rukovodstvu za njihove usluge pružene tokom 2023. godine iznose EUR 917 hiljade (2022. godine: EUR 850 hiljade).

26. POTENCIJALNE OBAVEZE I RIZICI POSLOVANJA

a) Oporezivanje

Poreski sistem Crne Gore je u procesu kontinuirane revizije i izmjena. Međutim, još uvijek postoje različita tumačenja poreskih propisa. U različitim okolnostima poreski organi mogu imati različite pristupe određenim pitanjima i mogu utvrditi dodatne poreske obaveze zajedno sa naknadnim zateznim kamatama i penalima.

b) Polise osiguranja

Društvo posjeduje polise osiguranja imovine poslovanja i zaposlenih u pogledu rizika koji se mogu osigurati.

c) Sudski sporovi

Društvo sa stanjem na dan 31. decembra 2023. godine, vodi sudske sporove u kojima se javlja kao tužilac i tuženi.

Po procjeni rukovodstva, ukupna vrijednost sudskih sporova, bez procijenjenih efekata zateznih kamata u kojima je Društvo tužena strana iznosi EUR 153 hiljada. Društvo je sa stanjem na dan 31. decembra 2023. godine izvršilo rezervisanje u iznosu EUR 153 hiljada (napomena 22) za sudske sporove za koje postoji velika vjerovatnoća da Društvo može biti izloženo potencijalno materijalno značajnim gubicima po osnovu razrješenja tih sporova.

d) Konflikt u Ukrajini

Vojna dejstva koja su u toku u Ukrajini i sankcije s tim u vezi usmjerene protiv Ruske Federacije utiču na privrede u Evropi i svijetu. Društvo nema nikakvu značajnu izloženost prema Ukrajini, Rusiji i Bjelorusiji. Međutim, uticaj na opštu ekonomsku situaciju može zahtijevati revidiranje određenih pretpostavki i procjena. U ovoj fazi rukovodstvo nije u mogućnosti da pouzdano procijeni uticaj jer se novi događaji odvijaju iz dana u dan. Vojna dejstva koja se odvijaju u Ukrajini, kao i sankcije usmjerene protiv Ruske Federacije, imaju uticaja na cjelokupnu ekonomiju Evrope i svijeta. Teško je procijeniti budući uticaj ratnih dešavanja na opštu ekonomsku situaciju, koja možda može zahtijevati revidiranje određenih pretpostavki i procjena Društva.

27. IZVJEŠTAJ AKTUARA

Aktuar Društva je gospođa Jelena Boljević.

Ovlašćeni aktuar je u svom Izvještaju za neživotna osiguranja na dan 31. decembra 2023. godine izrazio pozitivno mišljenje.

1. Društvo na dan 31.12.2023. godine ispunjava uslove adekvatnosti kapitala. Obračunata margina solventnosti iznosi EUR 5.409.421, a Društvo raspolaže kapitalom u visini od EUR 14.487.126 što znači da ima dovoljno kapitala sa aspekta obezbjeđenja sigurnosti i stabilnosti. Garantni kapital na 31.12.2023. godine je EUR 16.067.126, dok je 1/3 margine solventnosti EUR 1.803.140, a akcijski kapital Društva u skladu sa članom 21 Zakona o osiguranju je EUR 3.000.000.
2. Društvo je tokom 2023. godine obezbijedilo visoku likvidnost u izvršavanju svojih obaveza. Koeficijent likvidnosti je obračunavan u skladu sa Pravilnikom o načinu utvrđivanja i praćenja likvidnosti društva za osiguranje, odnosno društva za reosiguranje.
3. Obračun prenosne premije napravljen je u skladu sa Pravilnikom o bližim kriterijumima i načinu obračunavanja prenosnih premija.
4. Društvo je za obračun rezervacija za nastale neprijavljene štete (IBNR), na 31.12.2023. godine koristilo kombinaciju CL i BF metode na vrstama: osiguranje od posledica nezgode (vrsta 01), osiguranje motornih vozila (vrsta 03) i osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila (vrsta 10). Za ostale vrste korišćena je metoda kvote šteta. Prilikom obračuna za vrstu osiguranje motornih vozila i osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila izvršena je valorizacija trouglova za prethodnu inflaciju, a za projekcije je aplicirana procjena buduće inflacije. Primjenom ovih metoda smatram da je postignuta najveća stabilnost izračuna i praćenja zahtjeva. Dodatno, napravljen je obračun za nedovoljno rezervisane štete tj. IBNER koji predstavlja sastavni dio ukupnog IBNR. Ukupno, IBNR rezervacije iznose EUR 7.655.320. Mišljenja sam da Društvo ima formirane rezervacije za nastale a neprijavljene štete koje će biti sa velikom vjerovatnoćom dovoljne i neće ići na teret budućih rezultata. Društvo je formiralo RBNS u iznosu EUR 8.448.622 i troškove za rezervisane štete u iznosu od EUR 1.265.981. Na taj način formirane su ukupne rezervisane štete u iznosu od EUR 17.369.923. Sve rezervisane štete formirane su u skladu sa Pravilnikom o bližim kriterijumima i načinu obračunavanja tehničkih rezervi za rezervisane štete. Učešće ukupnih rezervisanih šteta (za nastale prijavljene, nastale neprijavljene i rezerve za troškove vezane za rešavanje i isplatu šteta) u ukupnim tehničkim rezervama iznosi 48,27%. Smatram da Društvo ima dovoljno i adekvatno rezervisane štete na 31.12.2023. godine.
5. Na 31.12.2023. godine formirane su rezerve za izravnjanje rizika za vrstu osiguranje kredita u skladu sa Pravilnikom o bližim kriterijumima i načinu obračunavanja rezervi za izravnjanje rizika.
6. Društvo je napravilo test adekvatnosti dovoljnosti prenosne premije po vrstama osiguranja na 31.12.2023. godine i na osnovu rezultata testa formirane su rezervacije za neistekle rizike u skladu sa Pravilnikom o bližim kriterijumima i načinu obračunavanja rezervi za neistekle rizike.
7. Društvo, po Pravilniku o deponovanju i ulaganju sredstava tehničkih rezervi društva za osiguranje ima dovoljno ulaganja. Na dan 31.12.2023. godine Društvo ima 22,13% preko pokrivenost bruto tehničkih rezervi ulaganjima što nominalno iznosi EUR 7.965.503.

27. IZVJEŠTAJ AKTUARA (nastavak)

8. Raspoređivanje bruto fakturisane premije izvršeno je u skladu sa internim Pravilnikom o maksimalnim stopama režijskog dodatka. Društvo je ostvarilo troškove sprovođenja osiguranja u iznosu EUR 8.395.854. Obračunati režijski dodatak je EUR 10.338.337 što čini 28,34% ukupno ostvarene premije. Društvo kontinuirano prati rezultate po vrstama osiguranja na bruto i na neto osnovi i prati njihovo kretanje u cilju adekvatne kontrole postavljenih tarifnih sistema. Društvo je na 31.12.2023. godine ostvarilo i bruto i neto kombinovani količnik ispod 1. Na osnovu prethodno navedenog, smatram da Društvo raspolaže sredstvima za uredno pokriće obaveza po osnovu isplate šteta i ugovorenih iznosa po osnovu ugovora o osiguranju.
9. Društvo je u 2023. godini obavljalo poslove osiguranja za koje ima dozvolu i za koje je registrovano i u sprovođenju osiguranja primjenjivalo usvojene Uslove i Tarife. Sve izmjene i dopune postojećih, kao i novi Uslovi i Tarife usvojeni su uz mišljenje ovlašćenog aktuara.
10. Prilikom određivanja maksimalnih samopridržaja Društvo je sagledalo svoje finansijske i tehničke kapacitete. Mišljenja sam da su visine samopridržaja u skladu sa kapitalnom snagom i kapacitetima za apsorpciju rizika. Društvo je formiralo maksimalne samopridržaje u skladu sa Zakonom i pravilima aktuarske struke i struke osiguranja.
11. Društvo je sprovodilo politiku reosiguranja i saosiguranja u skladu sa Zakonom o osiguranju i obezbijedilo je reosiguranje viškova rizika preko visine maksimalnog samopridržaja, u skladu sa pravilima aktuarske struke.
12. Društvo je u 2023. godini primjenjivalo Pravilnik o uslovima i načinu ostvarivanja regresa.

Na osnovu svega prethodno navedenog u skladu sa odredbama Pravilnika o sadržaju mišljenja ovlašćenog aktuara, mišljenje na finansijski izvještaj Društva za poslovnu 2023. godinu je pozitivno.

28. DOGAĐAJI NAKON DATUMA IZVJEŠTAVANJA

Rukovodstvo Društva smatra da nema značajnih uskladivih događaja nakon datuma bilansa stanja koji bi uticali na pojedinačne finansijske izvještaje za 2023. godinu.

Na dan izdavanja ovih finansijskih izvještaja Društvo osim navedenih neuskladivih događaja, nije identifikovalo druge koji bi zahtijevali dodatno objelodanjivanje.

Podgorica, 15. mart 2024. godine

Potpisano u ime akcionarskog društva za osiguranje „Lovćen“ Podgorica:

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskih izvještaja

(Dijana Milatović, Ovlašćeni
računovođa)

Radulović

Radule Radulović
Direktor Sektora za finansije, računovodstvo i kontroling

Glavni izvršni direktor

(Matjaž Božič)

Izvršni direktor

(Stanko Mugoša)

Lovćen osiguranje AD, Podgorica

Slobode 13 A, 81000 Podgorica, Crna Gora

lovćen

**T: 020 404 410
F: 020 665 281
E: info@lo.co.me
W: www.lo.co.me**

**IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA
LOVĆEN OSIGURANJA AD PODGORICA
ZA 2023. GODINU**

KRATAK OPIS POSLOVNIH AKTIVNOSTI

Akcionarsko društvo za osiguranje „Lovćen“ Podgorica sa sjedištem u Podgorici. Ulica Slobode 13a (u daljem tekstu: Društvo) osnovano je krajem 1978. godine pod nazivom Zajednica osiguranja imovine i lica „Lovćen“ Titograd. Sadašnji naziv „Lovćen“ A.D. Podgorica Društvo je dobilo 1997. godine.

U skladu sa odredbama Zakona o privrednim društvima („Sl. list RCG“ Br. 146/21.). 25. jula 2002. godine izvršeno je ažuriranje registracije u Centralnom registru Privrednog suda u Podgorici pod registracionim brojem 4-0000159/001.

U sastavu Društva, kao njegovi organizacioni djelovi, funkcioniše osam (8) podružnica sa sjedištima u: Podgorici, Kotoru, Baru, Budvi, Beranama, Nikšiću, Bijelom Polju i Pljevljima, kao i poslovnice u manjim mjestima Crne Gore.

Društvo je registrovano kao emitent kod Komisije za tržište kapitala Crne Gore. Rješenjem br. 02/3-817/2-01 od 19. aprila 2001. godine. Društvo je član Centralno Klirinško Depozitarnog Društva AD po Odluci broj 305/1 od 1. jula 2002. godine kod koje se vode dematerijalizovane hartije od vrijednosti.

Saglasno odredbama Zakona o osiguranju („Službeni list Republike Crne Gore“, 146/21) i Statuta. Društvo je registrovano za obavljanje slijedećih djelatnosti:

- obavljanje svih poslova osiguranja imovine (obavezna osiguranja i ostala imovinska osiguranja i nezgode), koji obuhvataju:
 - zaključivanje i izvršavanje ugovora o osiguranju imovine;
 - zaključivanje i izvršavanje ugovora o saosiguranju;
 - preuzimanje mjera za sprečavanje i suzbijanje rizika koji ugrožavaju osiguranu imovinu i lica;
 - obavljanje poslova pružanja drugih usluga u osiguranju koji obuhvataju;
 - poslove posredovanja i zastupanja u osiguranju;
 - snimanje rizika;
 - snimanje i procjenu štete;
 - pružanje intelektualnih i tehničkih usluga u vezi sa poslovima osiguranja.

U skladu sa Rješenjem o izdavanju dozvole za obavljanje poslova osiguranja broj 03-1115/3-10 od 7. aprila 2011. godine. Agencija za nadzor osiguranja je izdala dozvolu za obavljanje poslova svih vrsta neživotnih osiguranja Društvu propisanih članom 9. stav 1 tačke 5 do 23 Zakona o osiguranju.

Društvo je član Triglav grupe koja se bavi pružanjem usluga osiguranja i finansijskim uslugama na prostoru jugoistočne Evrope, odnosno u Sloveniji, Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori, Srbiji i Sjevernoj Makedoniji. Članice ove grupe u Crnoj Gori su pored Društva, Društvo za osiguranje „Lovćen-životna osiguranja“ A.D. Podgorica i Lovćen auto doo Podgorica.

Društvo posjeduje i sprovodi Sistem upravljanja kvalitetom, koji je usaglašen sa zahtjevima standarda BS EN ISO 9001: 2015 za oblast „Pružanje usluga u osiguranju“ o čemu posjeduje sertifikat br: FS 59645 od 19. jula 2022. godine. Prvi put je registrovan u junu 2001. godine a kontinuirano se bavi Sistemom kvaliteta od 2000. godine. Na zadnjoj eksternoj provjeri koju je sproveo BSI iz Londona, u julu 2022. godine sertifikat je potvrđen. Sertifikat ističe 18.07.2024.godine.

Na dan 31. decembra 2023. godine. Društvo je imalo 243 zaposlenih radnika (31. decembra 2022. godine: 253 zaposlenih), raznih stručnih profila.

2. ISTINIT PRIKAZ RAZVOJA I ANALIZA FINANSIJSKOG POLOŽAJA I REZULTATA POSLOVANJA

Analiza finansijskog položaja i rezultata poslovanja

Društvo ima obavezu da vodi svoje računovodstvene evidencije i sastavlja pojedinačne i konsolidovane finansijske izvještaje u skladu sa Zakona o računovodstvu („Sl. list CG”, 152/22), odnosno na osnovu Odluke o neposrednoj primjeni Međunarodnih računovodstvenih standarda (u daljem tekstu: MRS) u Crnoj Gori („Sl. list CG”. br. 69/02). Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja (u daljem tekstu: MSFI) primjenjuju se za finansijske izvještaje koji obuhvataju period koji počinje sa 1. januarom 2003. godine.

Takođe. Društvo ima obavezu da svoje poslovanje obavlja u skladu sa Zakonom o osiguranju („Službeni list Republike Crne Gore”. br.146/21.), regulativom propisanom od strane Agencije za nadzor osiguranja Crne Gore i ostalom važećom regulativom Crne Gore.

Pojedinačni finansijski izvještaji su prikazani u formatu propisanom od strane Agencije za nadzor osiguranja Crne Gore koji u pojedinim djelovima odstupa od načina prikazivanja određenih bilansnih pozicija kako to predviđa Međunarodni računovodstveni standard „MRS” 1 – „Prezentacija finansijskih izvještaja”. Pored toga, navedeni pojedinačni finansijski izvještaji ne uključuju sva objelodanjivanja koja se zahtijevaju u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja „MSFI” 4 – „Ugovori o osiguranju”.

U skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore, MRS i MSFI objavljeni od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde, moraju biti prevedeni od strane odgovarajućeg nadležnog organa Crne Gore koji posjeduje pravo prevoda i objavljivanja istih, odobreno od strane Međunarodne federacije računovođa (IFAC). Dakle, samo MRS i MSFI zvanično prevedeni, odobreni i objavljeni od strane Instituta sertifikovanih računovođa Crne Gore mogu biti u primjeni. Posljednji zvanični prevodi su objavljeni za dio MRS koji su u primjeni od 1. januara 2009. godine, odnosno dio MSFI u primjeni od 1. januara 2013. godine, a koji obuhvata samo osnovni tekst standarda i interpretacije i ne uključuje osnove za zaključivanje, ilustrativne primjere, uputstva za primjenu, komentare, mišljenja i ostali materijal objašnjenja. Dodatno, navedeni prevod ne sadrži prevod Osnova za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja. Takođe, izmjene i poboljšanja MRS-a nakon 1. januara 2009. godine, odnosno MSFI-a nakon 1. januara 2013. godine nisu prevedeni niti objavljeni u potpunosti.

Od 1. januara 2021. godine u Crnoj Gori su prevedeni i u zvaničnoj primjeni sljedeći Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja (MSFI): MSFI 16 Lizing i MSFI 14- Regulisana vremenska razgraničenja. Takođe, od 1. januara 2021. godine u Crnoj Gori su prevedeni i u primjeni IFRIC 22- Transakcije u stranim valutama i avansna plaćanja.

Od 1. januara 2024. godine u Crnoj Gori će biti u zvaničnoj primjeni Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja (MSFI): MSFI 9 Finansijski instrumenti i MSFI 15 Prihodi od ugovora sa kupcima. Institut sertifikovanih računovođa Crne Gore koji je po Uredbi Vlade Crne Gore nadležan za poslove računovodstva i revizije u Crnoj Gori, objavio je u vezi primjene MSFI 17 kao i MSFI 9 za osiguravajuća društva sljedeće obavještenje: da će MSFI 17 Ugovor o osiguranju, u Crnoj Gori stupiti na snagu 01.01.2026. godine. Za obveznike standarda MSFI 17, odlaže se primjena MSFI 9 Finansijski instrumenti, do početka primjene MSFI 17, dok će za ostale obveznike ovog standarda, stupiti na snagu 01.01.2024.godine. Ranija primjena MSFI i MRS čija se zvanična primjena odlaže u Crnoj Gori je dozvoljena

U 2019. godini. Društvo je prvi put primijenilo MSFI 16 (izdat od strane Odbora za međunarodne etičke standarde za računovođe „IASB” u januaru 2016. godine) koji je primjenjiv za godišnja razdoblja koja počinju na ili nakon 1. januara 2019. godine.

MSFI 16 uvodi nove ili izmijenjene zahtjeve u vezi sa računovodstvenim tretmanom zakupa. Ovaj standard uvodi značajne promjene u računovodstvenom tretmanu kod zakupaca uklanjanjem razlike između operativnog i finansijskog lizinga i zahtijeva priznavanje prava na korišćenje imovine i obaveze za zakup na početku svih zakupa osim kratkoročnih zakupa i zakupa imovine male vrijednosti. Nasuprot računovodstvenom tretmanu kod zakupaca zahtjevi za računovodstvenim tretmanom kod zakupodavaca su ostali većinom nepromijenjeni.

Datum inicijalne primjene MSFI 16 je 1. januar 2019. godine. Društvo je primijenilo MSFI 16 koristeći modifikovani način primjene koji:

- zahtijeva da Društvo prizna kumulativni efekat inicijalne primjene MSFI 16 kroz prilagođavanje početnog stanja neraspoređene dobiti na dan inicijalne primjene.
- ne dozvoljava korekciju uporednih perioda, koji nastavljaju da se prezentuju prema MRS 17 i IFRIC 4.

Društvo je iskoristilo praktičnu olakšicu dostupnu prilikom prelaska na MSFI 16 da ne vrši ponovno razmatranje da li neki sporazum predstavlja ugovor o zakupu ili sadrži elemente zakupa. Prema tome, definicija zakupa u skladu sa MRS 17 i IFRIC 4 nastaviće se primjenjivati za zakupe zaključene ili promijenjene prije 1. januara 2019. godine.

Promjena u definiciji zakupa uglavnom se odnosi na princip kontrole. MSFI 16 određuje da li ugovor sadrži elemente zakupa na osnovu prava zakupca na kontrolu identifikovane imovine za određeni period u zamjenu za naknadu.

Društvo primjenjuje definiciju zakupa i povezana uputstva utvrđena u MSFI 16 na sve ugovore o zakupu koji su važeći 1. januara 2019. godine (bilo da je u svojstvu zakupodavca ili zakupca u predmetnim ugovorima o zakupu). U pripremi za inicijalnu primjenu MSFI 16. Društvo je sprovelo projekat implementacije. Projekat je pokazao da nova definicija MSFI 16 neće značajno promijeniti opseg ugovora koji zadovoljavaju definiciju zakupa za Društvo.

Društvo priznaje imovinu s pravom korišćenja i obavezu po osnovu zakupa u bilansu stanja, inicijalno odmjerenu po sadašnjoj vrijednosti budućih plaćanja zakupa, s tim što imovinu s pravom korišćenja koriguje za iznos obaveza za zakup ili pretplata u skladu sa MSFI 16 – priznaje amortizaciju imovine s pravom korišćenja i kamatu na obaveze po osnovu zakupa u bilansu uspjeha.

Za kratkoročne zakupe (rok zakupa do 12 mjeseci ili manje) i zakupe kod kojih je imovina pod zakupom male vrijednosti, Društvo je odabralo da prepozna trošak zakupa na linearnoj osnovi kako dozvoljava MSFI 16. Ovi troškovi prikazani su kao troškovi amortizacije koji su razvrstani u okviru funkcionalnih grupa troškova u bilansu uspjeha.

Društvo je koristilo olakšicu predviđenu MSFI 16 po kojoj nije izvršilo priznavanje imovine s pravom korišćenja za ugovore o zakupu kod kojih se rok zakupa završava u narednih 12 mjeseci od dana inicijalne primjene.

Inkrementalna kamatna stopa koja je korišćena u obračunu sadašnje vrijednosti obaveza za zakupe je 5.47% za kratkoročne ugovore i 10.22% za dugoročne ugovore.

Zvanična valuta u Crnoj Gori i izvještajna valuta Društva je Euro (EUR). Sve iskazane numeričke vrijednosti predstavljene su u hiljadama (EUR 000). osim ukoliko je drugačije navedeno.

Bilans uspjeha u periodu od 1. januara do 31. decembra 2023. godine

(u hiljadama EUR)	Tekuća 2023. godina	Prethodna 2022. godina
Obračunate bruto premije osiguranja	36.481	36.008
Smanjenje za udio reosiguranja u premijama osiguranja i za udjele retrocesionara u premijama osiguranja	(10.151)	(11.180)
Promjene bruto prenosnih premija	(792)	(2.504)
Promjene prenosnih premija za reosiguravajući dio	(173)	827
Prihod od premije osiguranja i saosiguranja	25.365	23.151
Neto prihodi od ostalih usluga	758	679
POSLOVNI PRIHODI	26.123	23.830
Obračunate bruto naknade šteta	(17.307)	(16.819)
Umanjenje za prihode ostvarene iz bruto regresnih potraživanja	554	342
Umanjenje za udio saosiguravača, reosiguravača i retrocesionara u naknadama šteta	2.832	3.983
Promjene bruto rezervisanja za nastale prijavljene štete	240	(349)
Promjene rezervisanja za nastale prijavljene štete za saosiguravajući i reosiguravajući dio	(941)	(102)
Promjena bruto rezervisanja za nastale neprijavljene štete	(459)	75
Promjena rezervisanja za troškove likvidacije šteta	(121)	45
Rashodi naknada šteta	(15.202)	(12.825)
Promjena drugih tehničkih rezervisanja	67	(2)
Promjene neto tehničkih rezervisanja	67	(2)
Ostali troškovi, doprinosi i rezervisanja	(991)	(992)
POSLOVNI RASHODI	(16.126)	(13.819)
DOBITAK - BRUTO POSLOVNI REZULTAT	9.997	10.011
Troškovi sticanja osiguranja	(7.520)	(7.072)
Promjene u razgraničenim troškovima sticanja osiguranja	247	293
Amortizacija	(186)	(182)
Troškovi rada	(2.151)	(2.157)
Materijalni troškovi	(61)	(68)
Ostali troškovi usluga	(499)	(482)
Drugi troškovi	(185)	(189)
Umanjenje za prihode od provizije reosiguranja	1.959	1.634
TROŠKOVI SPROVOĐENJA OSIGURANJA	(8.396)	(8.223)
DOBITAK - NETO POSLOVNI REZULTAT	1.601	1.788
Prihodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi	1.057	915
Rashodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi	(149)	(77)
Neto finansijski rezultat od ulaganja sredstava tehničkih rezervi	908	838
Prihodi od ulaganja koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi	259	296
Rashodi od ulaganja koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi	(112)	(81)
Neto finansijski rezultat od ulaganja koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi	147	215
FINANSIJSKI REZULTAT OD ULAGANJA	1.055	1.053
DOBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRIJE OPOREZIVANJA	2.656	2.841
POREZ NA DOBIT	(470)	(393)
RASHOD/PRIHOD NA IME ODLOŽENOG POREZA	(10)	(186)
NETO DOBIT ZA POSLOVNU GODINU	2.176	2.262
ZARADA PO AKCIJI U EUR	1.1900	1.2370

Bilans stanja na dan 31. decembra 2023. godine
(u hiljadama EUR)

	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
AKTIVA		
Nematerijalna imovina	66	93
Nekretnine, postrojenja i oprema za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja	4.597	4.932
Dugoročna finansijska ulaganja kapitala i tehničkih rezervi	23.024	24.127
Dugoročna finansijska ulaganja u grupu društava, pridružena i zajednički kontrolisana društva	1.580	1.580
Dugoročna finansijska ulaganja	24.604	25.707
Kratkoročna finansijska ulaganja	11.573	3.395
Gotovinska sredstva	2.985	4.014
Kratkoročna potraživanja	6.960	7.655
Kratkoročna sredstva	9.945	11.669
Udio reosiguravača u tehničkim rezervama	5.966	7.080
Aktivna vremenska razgraničenja	3.470	3.234
Odložena poreska sredstva	220	422
Ukupna aktiva	60.441	56.532
PASIVA		
Osnovni kapital	10.460	10.460
- Akcijski kapital - obične akcije	10.460	10.460
Revalorizacione reserve	(1.452)	(3.092)
Prenesena i neraspoređena dobit/(gubitak)	7.850	5.673
- Preneseni gubitak iz prethodnih godina	5.674	3.411
- Neraspoređena dobit tekuće poslovne godine	2.176	2.262
Rezerve	6.398	2.582
Bruto tehničke reserve	35.986	34.921
Ostala rezervisanja	1.202	1.118
Rezervisanja	37.188	36.039
Kratkoročne obaveze	4.931	5.904
Obaveze prema matičnom društvu	-	-
Druge finansijske obaveze	262	340
Obaveze za odloženi porez	665	655
Dugoročne obaveze iz finansiranja i poslovanja	927	995
Pasivna vremenska razgraničenja	537	552
Ukupna pasiva	60.441	56.532

Pokazatelji poslovanja

Pokazatelj	Tekuća 2023. godina	Prethodna 2022. godina
Bruto troškovni količnik	32,7%	31,7%
Rashodni količnik	34,6%	36,3%
Štetni količnik	59,1%	55,8%
Kombinovani količnik	93,7%	92,2%

2.2 Informacija o članovima upravnih i nadzornih tijela

Glavni Izvršni direktor Društva Lovćen osiguranje AD je Matjaž Božič.
Izvršni direktor Društva je Stanko Mugoša

Članovi Odbora direktora Društva na dan 31. decembra 2023.godine su:

Tedo Đekanović, predsjednik
Tomaž Žust, potpredsjednik
Mateja Geržina, član
Alenka Vrhovnik Težak, nezavisni član
Marjeta Koščak nezavisni član

Članovi Revizorskog odbora direktora Društva na dan 31. decembra 2023.godine su:

Gregor Raičić. Predsjednik
Tomaž Žust
Miha Vittori
Jana Polda
Rajko Stanković

3. INFORMACIJE O ULAGANJIMA U CILJU ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE

Životna sredina je prostor, odnosno prirodno okruženje, vazduh, zemljište, voda i more, biljni i životinjski svijet, pojave i djelovanja: klima, jonizujuća i nejonizujuća zračenja, buka i vibracije, kao i okruženje koje je stvorio čovjek: gradovi i druga naselja, kulturno-istorijska baština, infrastrukturni, industrijski i drugi objekti. Kao društveno odgovorno preduzeće, a u skladu sa djelatnošću koje Društvo obavlja, sve aktivnosti planiramo i sprovodimo na način da: prouzrokuju najmanju moguću promjenu u životnoj sredini, odnosno da predstavljaju najmanji mogući rizik po životnu sredinu i zdravlje ljudi, smanjimo opterećenje prostora i potrošnje sirovina i energije u izgradnji, kao i u proizvodnji, distribuciji i upotrebi.

Kada nije sigurno kakve posljedice može prouzrokovati eventualni zahvat, sprovodimo sve raspoložive procedure za ocjenu očekivanih uticaja i odgovarajuće mjere, kako bi se izbjegle negativne posljedice po zdravlje ljudi i životnu sredinu.

Lovćen osiguranje AD Podgorica, kao društveno odgovorno preduzeće, vodi svoju politiku svjesno i angažovano, u skladu sa Zakonom o životnoj sredini („Službeni list Crne Gore“, br. 052/16 od 09.08.2016, 073/19 od 27.12.2019, 073/19 od 27.12.2019.).

Lovćen osiguranje AD ispunjava sve obaveze koje za privredna društva propisuje Zakon o zaštiti i spašavanju („Službeni list Crne Gore“, br. 013/07 od 18.12.2007, 005/08 od 23.01.2008, 086/09 od 25.12.2009, 032/11 od 01.07.2011, 054/16 od 15.08.2016, 146/21 od 31.12.2021, 003/23 od 10.01.2023.) što znači da posjeduje svu neophodnu dokumentaciju, elaborate, pravilnike, uvjerenja, koje izrađuje i vodi ovlaštena firma Institut Sigurnost doo Podgorica, specijalizovana za obavljanje poslova zaštite od požara, a Društvo u svim poslovnim jedinicama ima postavljenu adekvatnu protivpožarnu opremu.

Društvo je tokom izvještajnog perioda usvojilo krovnu Politiku održivog razvoja, koja predstavlja okvir i definiše način ostvarivanja strateških ambicija u oblasti održivog razvoja.

Lovćen osiguranje AD ispunjava i sve obaveze koje za privredna društva propisuje Zakon o zaštiti i zdravlju na radu („Službeni list Crne Gore“, br.034/14 od 08.08.2014, 044/18 od 06.07.2018) i u saradnji sa ovlaštenom kompanijom Institut Sigurnost doo Podgorica, preduzima potrebne aktivnosti iz oblasti zaštite na radu zaposlenih.

Tokom 2023. godine Društvo je sprovedo niz aktivnosti u cilju stvaranja osnova za uključivanje ESG principa u organizacionu kulturu, kao i podizanja svijesti zaposlenih o klimatskih promjenama. Društvo je tokom izvještajnog perioda usvojilo krovnu Politiku održivog razvoja, koja predstavlja okvir i definiše način ostvarivanja strateških ambicija u oblasti održivog razvoja. Sprovedena je edukacija zaposlenih na temu ESG – Održivi razvoj, u cilju upoznavanja zaposlenih za ekološkim, društvenim i upravljačkim faktorima razvoja, međunarodnim obavezama u ovom segmentu, ali i strateškim ambicijama Grupe Triglav u oblasti održivog razvoja. Pored navedenog, tokom 2023.godine sprovedene su aktivnosti i na promociji društva kao odgovorne i održive kompanije – sponzorisan je prvi ESG Western Balkan Summit i sprovedena je kampanja „Mislimo zeleno“, sa ciljem promocije održivog koncepta razvoja Lovćen osiguranja.

4. PLANIRANI BUDUĆI RAZVOJ

Vođeni misijom, stvaranja sigurnije budućnosti, nastaviti ćemo trend stabilnog i profitabilnog poslovanja uz stručne i motivisane zaposlene, pružanjem jedinstvene usluge. Kompanija posluje u duhu dinamičkog strateškog razmišljanja sa fokusom na digitalizaciju i automatizaciju procesa čime će postaviti standard „nove stvarnosti“ za osiguranika.

Naša ambicija je da učvrstimo i osnažimo leadersku poziciju na tržištu, poboljšamo dostupnost kroz implementaciju novih platformi, da budemo orjentisani na pozitivno korisničko iskustvo i uz konstantno praćenje istog da ga razvijamo prema potrebama naših korisnika.

Globalno i lokalno smo suočeni sa velikim društvenim i tehnološkim promjenama, koje možemo ukratko označiti sa pojmom »digitalna globalizacija«, kojoj ćemo se prilagođavati sistemskim razvojem zaposlenih i savremenim načinom komunikacije sa klijentima, što će biti podržano organizacionim promjenama u društvu. Promjena poslovne kulture i dalje će dati veći značaj digitanom načinu poslovanja i automatizaciji procesa. Digitalizacijom poslovnih procesa približavamo se kupcu i pojednostavljujemo mu dolazak do informacija o osiguranju, olakšavamo komunikaciju i pojednostavljujemo interakcije uz unapređenje korisničkog iskustva.

Zadovoljstvo i lojalnost klijenta želimo prvenstveno da sačuvamo, a zatim i povećamo, unaprjeđivanjem temeljnih vrijednosti našeg društva, fleksibilnošću i brzinom odgovora na upite klijenata.

Uvođenje novih i razvoj postojećih kanala komunikacije i prodaje je jedan od prepoznatih imperativa kvalitetnog poslovanja i unapređenja dugoročnog odnosa sa klijentima. Fokus će biti i na praćenju puta klijenta i njegovom zadovoljstvu od momenta promovisanja proizvoda do isplate štete. Razvoj savremenih alata će omogućiti potporu prodajnim kanalima – interakcija sa kupcem lako preko digitalnih kanala.

Uvođenje asistentskih proizvoda širimo mrežu partnera pružalaca usluga koji nisu iz djelatnosti osiguranja, i pružamo podršku u podizanju kvaliteta ponuđenih usluga.

Narušavanje životne sredine i klimatske promjene posljednjih decenija predstavljaju veliki izazov za čitav svijet, a kao društveno odgovorna kompanije u strateškom periodu preduzećemo skup mjera za postizanje održive ekonomije. Sa jedne strane radićemo na proširenju palete zelenih proizvoda osiguranja, dok sa druge strane procesa radićemo na povećanje udjela bespapirnog poslovanja što će omogućiti sam proces digitalizacije.

Dosljednim ispunjavanjem obećanog veća je vjerovatnoća da će klijenti razviti sklonost prema kompaniji čime ćemo uticati na očuvanje postojećih klijenata, povećati osiguranost, kao i privući nove.

Sve navedeno doprinijeće očuvanju kombinovani količnik ispod 100 i u narednom periodu.

5. PODACI O AKTIVNOSTIMA ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA

Društvo je u toku 2023.godine nastavilo sa kontinuiranim aktivnostima na polju obrazovanja u vidu obuka, edukacija, radionica, stručnih susreta za svoje zaposlene. Neke od njih su organizovane od strane eksternih izvođača, dok su neke organizovane interno, na nivou Grupe Triglav, a sprovodile su se online putem i u živo.

Što se tiče eksternih obrazovanja, naši zaposleni su pohađali obuke, edukacije, seminare u organizaciji vanjskih izvođača poput Instituta ovlaštenih procjenjivača, Instituta sertifikovanih računovođa, Privredne komore, Instituta Sigurnost, Građevinskog fakulteta, Crnogorskog aktuarskog društva, a prisustvovali su i na tradicionalnom savjetovanju pravnika na Kopaoniku, na tradicionalnom savjetovanju iz oblasti osiguranja vozila, procjene šteta, vještačenja i sl. na Zlatiboru i drugo. U 2023.godini je u Crnoj Gori organizovan Case study competition Montenegro 2023 na kome su učestvovali zaposleni iz Društva i ostvarili zapažen rezultat,

Što se tiče internih obrazovanja, navodimo susret saradnika Back office u Zagrebu; Edukacija iz Power BI (izrada izvještaja iz DWH); Redovni susret osiguravača i reosiguravača u Sarajevu; Susret finasija, računovodstva i kontrolinga na nivou Grupe Triglav; Stručni susret za prodaju, preuzimanje rizika i razvoja proizvoda; Radionica za razvoj emocionalne inteligencije organizovana na nivou Grupe; susret Risk managera Grupe Triglav u Ljubljani; Razvojni svet imovinskih osiguranja u Umagu; radionica SPORPA održana u Podgorici; radionica na temu Robne marke; tradicionalni susret coacha Grupe Triglav; radionica na temu Vođenje saradnika i komunikacija održana u Zagrebu, kao i brojne edukacije iz oblasti prodaje poput Lovćen prodajna metodologija u 6 koraka; Domet moj; Osiguranje turističkih apartmana; Kasko i kasko sudar, prodajne vještine i sl; edukacija Verbalna i neverbalna komunikacija, edukacija Informaciona sigurnost, edukacija na temu Zaštita potrošača i sl.

U posmatranom periodu Društvo je ostvarilo ORVI index 4,15 i u blagom je padu od 0,4 što pokazuje da Društvo i dalje ide u dobrom pravcu i da preduzima adekvatne korake u postizanju zadovoljstva zaposlenih, kako radom, tako i radnim ambijentom, odnosima i drugo.

Na nivou Društva odziv je iznosio 91,4% što predstavlja povećanje od 2,5% u odnosu na 2022.godinu kada je izlaznost iznosila 88,9%.

6. INFORMACIJE O OTKUPU SOPSTVENIH AKCIJA

Preduzeće „Lovćen osiguranja“ AD, nije imalo otkup sopstvenih akcija tokom 2023. godine.

7. POSTOJANJE POSLOVNIH JEDINICA

Sjedište društva "Lovćen osiguranja AD je u Ul. Slobode 13a. Podgorica.

U sastavu Društva, kao njegovi organizacioni djelovi, funkcioniše osam (8) podružnica sa sjedištima u: Podgorici, Kotoru, Baru, Budvi, Beranama, Nikšiću, Bijelom Polju i Pljevljima, kao i poslovnice u manjim mjestima Crne Gore.

Prosječan broj radnika u 2023. godini je 241 radnika (2022: 254 radnika).

Povezana lica čiji je Društvo 100% vlasnik su:

1. Lovćen auto doo Podgorica
2. Lovćen životna osiguranja AD Podgorica

8. FINANSIJSKI INSTRUMENTI ZA PROCJENU FINANSIJSKOG POLOŽAJA

Društvo sve finansijske instrumente u bilansu stanja prikazuje po sadašnjoj vrijednosti.

8.1. Obveznice

Nabavna vrijednost i sadašnja vrijednost obveznica sa stanjem na dan 31. decembra 2023. godine i 31. decembra 2022. godine je prikazane u sljedećem pregledu:

(U EUR)	Kamatna stopa (%)	Datum dospelja	Nominalna vrijednost 31.12.2023.	Nabavna vrijednost 31.12.2023.	Sadašnja vrijednost 31.12.2023.	Nominalna vrijednost 31.12.2022.	Nabavna vrijednost 31.12.2022.	Sadašnja vrijednost 31.12.2022.
Obveznice CG 2024.	3.000%	22.04.2024.	2.000.000	2.026.031	2.001.059	2.000.000	2.026.032	1.917.987
Obveznice CG 2025.	3.375%	21.04.2025	6.300.000	6.249.131	6.180.741	6.300.000	6.249.131	5.774.454
Obveznice CG 2026.	3.500%	22.04.2026	2.200.000	2.208.584	2.099.157	2.200.000	2.208.586	1.927.397
Obveznice CG 2029.	2.550%	03.10.2029	7.126.000	6.997.586	5.845.315	7.126.000	6.997.586	5.113.688
Obveznice CG 2027	2.875%	16.12.2027.	4.550.000	4.326.401	3.987.574	3.950.000	3.830.699	3.106.122
EU Obveznice-Njemačka		15.11.2024.	500.000	484.187	486.305	500.000	484.187	474.025
EU Obveznice-Austrija		20.04.2025.	500.000	485.573	482.880	500.000	485.573	468.705
EU Obveznice-Italija		01.09.2024.	500.000	518.497	500.835	500.000	518.497	504.210
Državni zapisi Crne Gore								
EU Obveznice-Njemačka		17.01.2024.	500.000	487.049	499.305	500.000	493.759	494.816
EU Obveznice-Njemačka		20.03.2024.	500.000	486.853	496.205			
EU Obveznice-Njemačka		15.05.2024.	500.000	485.181	493.410			
EU Obveznice-Njemačka		19.06.2024.	1.000.000	982.255	983.670			
EU Obveznice-Španija		06.09.2024.	1.000.000	964.789	976.860			
EU Obveznice-Francuska		10.07.2024..	1.000.000	964.893	981.740			
EU Obveznice-Njemačka		21.08.2024.	1.000.000	967.179	978.700			
EU Obveznice-Njemačka		21.08.2024.	1.000.000	967.356	974.930			
UKUPNO			30.176.000	29.601.545	27.968.688	23.576.000	23.294.050	19.781.404

8.2. Akcije

Ulaganja u akcije se odnose na plasmane u sljedeće entitete:

(U EUR)	Procenat učešća	Nominalna vrijednost 31.12.2023.	Nabavna vrijednost 31.12.2023.	Sadašnja vrijednost 31.12.2023.
Dunav Re	0.778	45.680	45.680	177.353
Luka Bar AD. Bar	0.006	3.826	1.052	1.263
Prva banka Crne Gore	2.318	1.215.313	1.169.484	194.914
Crnogoracoop AD.	1.804	12.902	12.902	-
Invest banka	0.290	40.085	40.085	-
Lovce životna osiguranja	100.000	3.000.000	1.580.000	1.580.000
HLT Fond	30.000	155.995	155.995	-
Societe Generale	0.982	-	-	-
UKUPNO		4.473.801	3.005.198	1.953.530

(U EUR)	Procenat učešća	Nominalna vrijednost 31.12.2022.	Nabavna vrijednost 31.12.2022	Sadašnja vrijednost 31.12.2022
Dunav Re	0.778	45.680	45.680	107.596
Luka Bar AD. Bar	0.006	3.826	1.052	2.811
Prva banka Crne Gore	2.318	1.215.313	1.169.484	262.801
Crnogoracoop AD.	1.804	12.902	12.902	-
Invest banka	0.290	40.085	40.085	-
Lovce životna	100.000	3.000.000	1.580.000	1.580.000
HLT Fond	30.000	155.995	155.995	-
Societe Generale	0.982	-	-	-
UKUPNO		4.473.801	3.005.198	1.953.208

8.3. Investicione nekretnine

Nabavna vrijednost i sadašnja vrijednost investicionih nekretnina sa stanjem na dan 31. decembra 2023. godine i 31. decembra 2022. godine je prikazane u sljedećem pregledu:

(U EUR)	Uprava za nekretnine Naziv katastarske opštine	List nepokretnosti	Nabavna vrijednost 31.12.2023.	Sadašnja vrijednost 31.12.2023.	Nabavna vrijednost 31.12.2022.	Sadašnja vrijednost 31.12.2022.
III Sandžačke bb. Bijelo Polje	Bijelo Polje	LN 3487	221.039	112.235	221.039	115.550
Autocentar 13 juli, Nikšić	Nikšić	LN 813	799.422	501.276	799.422	513.268
V.Lopušine	Nikšić	LN 2428	258.856	214.999	258.856	218.882
Potrica. Pijevlja	Pijevlja	LN 4241	268.577	176.185	268.577	180.214
ul. Novaka Miloševa br.6	Podgorica	LN 648	272.283	190.726	272.283	194.811
Humci	Nikšić	LN 3821	95.709	86.736	95.709	88.171
PD1. Dolovi II. Pijevlja	Pijevlja	LN 1552	73.324	67.917	73.324	69.016
PD2. Dolovi II. Pijevlja	Pijevlja	LN 1552	7.685	7.118	7.685	7.233
PD2. Dolovi II. Pijevlja	Pijevlja	LN 1552	28.296	26.280	28.296	26.704
PD5. Dolovi II. Pijevlja	Pijevlja	LN 1552	7.657	7.111	7.657	7.226
UI Marka Milijanov 29	Podgorica	LN 617	-	-	25.258	24.058
Zgrada Budimlja Berane	Berane	LN 917	41.818	39.937	41.818	40.564
Zgrada Budimlja Berane	berane	LN 917	9.958	9.510	9.958	9.660
Zemljište Dolovi II. Pijevlja	Pijevlja	LN 1552	18.184	17.000	18.184	17.000
Zemljište Humci	Nikšić	LN 3821	34.291	19.000	34.291	19.000
Zemljište Mrke	Podgorica	LN 236	40.800	11.000	40.800	11.000
Zemljište Tološi	Podgorica	LN 2990	35.500	27.000	35.500	27.000
Investicije u toku			76.922	22.556	76.922	47.720
Bar-Toploica	Bar	LN 2309	607.003	433.409	607.003	442.514
Rožaje -Maršala Tića	Rožaje	LN 222	35.438	20.272	35.438	20.804
Šuranj bb Kotor	Kotor	LN 70	971.645	547.051	971.645	561.625
Marka Miljanova -IV sprat			252.488	120.535	252.488	124.322
Andrijeвица	Andrijeвица	Ln 615	14.371	11.569	14.371	11.784
UKUPNO			4.171.266	2.669.422	4.196.524	2.778.126

9. CILJEVI I METODE ZA UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA

Sistem upravljanja rizicima društva Lovćen osiguranje AD (u daljem tekstu: Društvo) proizilazi iz vizije, misije i ciljeva Društva.

Društvo tokom poslovanja prihvata određeni nivo potencijalnih gubitaka kako bi postiglo zacrtane poslovne i strateške ciljeve. Ovaj nivo potencijalnih gubitaka predstavlja sklonost Društva u preuzimanju rizika, odnosno apetit za rizikom koji je u velikom dijelu subjektivna procjena rukovodstva Društva i njegovih eksperata. U zavisnosti od prirode pojedinog tipa rizika, kao i od dostupnosti i kvalitete povezanih podataka, apetit za pojedinim rizikom se definiše kvalitativno ili kvantitativno. Veoma je bitno naglasiti da ograničavanje, tj, limitiranje rizika na prihvatljiv nivo istovremeno utiče na nivo prinosa koji Društvo može da očekuje iz poslovanja, iz tog razloga, Društvo teži ka tome da limiti proizilaze iz prihvatljivog nivoa, kao i da na osnovu pomenutih ograničenja postiže maksimalni mogući prinos.

Društvo preuzima i upravlja rizicima u skladu sa zacrtanim strateškim ciljevima. Takođe, Društvo je u internim aktima definisalo tipove rizika, kao i tolerancije prema rizicima koje je spremno da preuzme za ostvarenje postavljenih ciljeva, a to su:

- Rizici osiguranja,
- Tržišni rizici,
- Kreditni rizici,
- Rizik likvidnosti,
- Operativni rizici i
- Nefinansijski rizici.

Metodologija mjerenja rizika je Standardna formula (Solventnost 2), što je i definisano u Katalogu rizika.

10. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA

Tržišni rizici

Društvo je u toku poslovanja izloženo različitim finansijskim rizicima. U tržišne rizike spadaju rizik promjene kamatnih stopa, rizik cijena vlasničkih hartija od vrijednosti, cijena nekretnina, valutni rizik, rizik raspona. Tržišni rizik je opasnost od nastanka gubitka ili nepovoljne promjene finansijskog položaja Društva koja nastaje zbog promjena u visini i nepredvidljivosti tržišnih cijena sredstava, obaveza i finansijskih instrumenata. Tržišni rizik znači smanjenje viška imovine Društva iznad njegovih obaveza zbog promjene tržišnih varijabli na tržištima finansija i nekretnina. Dakle, tržišni rizici odražavaju rizike koji proizilaze iz promjena u vrijednosti ili nepostojanosti tržišnih cijena finansijskih instrumenata. Društvo u okviru upravljanja tržišnim rizicima uzima u obzir one finansijske instrumente koji utiču na vrijednost njegovih sredstava i obaveza i strukturnu neusklađenost njegovih sredstava i obaveza.

Cjelokupan sistem upravljanja rizicima usmjeren je na nepredvidivost finansijskih tržišta i nastoji da svede na minimum potencijalne negativne uticaje na finansijsko poslovanje Društva. Upravljanje rizicima obavlja rukovodstvo na osnovu akata koje odobri Odbor direktora. Svi indikatori tržišnih rizika definisani internim aktima Društva su u okviru postavljenih limita, kao i sama procjena rizika.

Kreditni rizici

Društvo ima politike kojima se ograničava obim kreditnog izlaganja prema svakoj pojedinačnoj finansijskoj instituciji. Učesnici u poslu i gotovinske transakcije su ograničeni na finansijske institucije visokog kreditnog kvaliteta.

Društvo je izloženo kreditnim rizicima, koji predstavljaju rizike da suprotna strana neće biti sposobna da plati pun iznos duga po dospeljeću. Područja u kojima je Društvo izloženo ovoj vrsti rizika su:

- izloženost iz reosiguranja,
- potraživanja od osiguranika, kao i potraživanja od posrednika u osiguranju i ostala potraživanja,
- dati zajmovi,
- izloženost prema bankama.

Rizik likvidnosti

Oprezno upravljanje rizikom likvidnosti podrazumijeva održavanje dovoljnog iznosa novčanih sredstava i hartija od vrijednosti namijenjenih prodaji, raspoloživost finansiranja preko odgovarajućeg iznosa kreditnih obaveza i mogućnosti da se izravna pozicija na tržištu. Društvo je u cilju efikasnog upravljanja rizikom likvidnosti, pored praćenja regulatornog koeficijenta likvidnosti, definisalo i pokazatelj pokrivenosti likvidnosti (LCR) koji prati u osnovnim i stresnim scenarijima. Navedeni pokazatelj ukazuje da Društvo u svakom momentu ostvaruje adekvatan nivo likvidnosti (iznad definisanih limita u oba scenarija). Regulatorni koeficijent likvidnosti Društva na 31.12.2023. godine iznosio je 14,48.

11. CILJEVI I POLITIKE U UPRAVLJANJU FINANSIJSKIM RIZICIMA. RIZICIMA I NEIZVJESNOSTIMA POSLOVANJA

Društvo je uspostavilo Sistem upravljanja rizicima čiji je osnovni cilj ostvarivanje zacrtanih strateških ciljeva, Konstantno se prati profil rizičnosti Društva kako bi se objezbjedio potreban nivo kapitala za pokriće obaveza,

Ključni principi uspostavljenog sistema upravljanja rizicima su:

- oblikovanost prema organizaciji, prirodi, obimu i složenosti poslovanja Lovćen osiguranja,
- uravnoteženost u smislu očekivanog prinosa i preuzetih rizika,
- sistematičnost, cjelovitost, strukturiranost i dokumentovanost,
- zasnovanost na profesionalnosti i odgovornosti prema svim učesnicima poslovanja,
- integriranost u cjelokupnu organizacionu strukturu i kulturu, kao i uključivanje u procese donošenja odluka,
- usklađenost sa zakonskim i regulatornim zahtjevima i apetitom za preuzimanje rizika, određenim od strane Odbora direktora,
- usklađeno, efikasno i sveobuhvatno upravljanje rizicima na nivou Grupe.

Osnovni ciljevi sistema upravljanja rizicima su:

- obezbjeđenje pomoći Izvršnom direktoru i Odboru direktora u nadzoru i koordinaciji rizika, sa kojima se Lovćen osiguranje suočava u svom poslovanju,
- razumijevanje i prepoznavanje značajnih rizika u svim područjima društva,
- obezbjeđenje održavanja rizika u granicama koje je odredio Odbor direktora,
- obezbjeđivanje da su odluke o rizicima u skladu sa strateškim ciljevima,
- obezbjeđenje razumljivosti odluka koje se u velikoj mjeri zasnivaju na kvantitativnim analizama,
- obezbjeđenje optimizacije odnosa između povrata ili troškova i rizika,
- obezbjeđenje alokacije kapitala u skladu sa rizicima,
- obezbjeđenje da sistem nagrađivanja ne podstiče pretjerano preuzimanje rizika i sukob interesa.

Sistem upravljanja rizicima uključuje sva područja, posebno ona koja imaju značajan uticaj na poslovanje i ciljeve, adekvatnost kapitala ili kapitalni rizik:

- upravljanje rizicima osiguranja, uključujući razvoj proizvoda, formiranje tehničkih rezervi i određivanje maksimalnog nivoa samopridržaja,
- upravljanje kreditnim rizicima, uključujući pružanje efikasnog reosiguranja i drugih tehnika za smanjenje rizika,
- upravljanje tržišnim rizicima,
- upravljanje rizikom likvidnosti,
- aktivno upravljanje sredstvima i obavezama i objezbjeđenje njihove optimalne usklađenosti,
- upravljanje operativnim rizicima, uključujući rizike informacione sigurnosti i unutar njih kibernetiskim rizicima,
- upravljanje nefinansijskim rizicima, uključujući rizike održivosti.

Sistem upravljanja rizicima Društva zasniva se na činjenici da su analize, nalazi i mjere dokumentovane na jasan i transparentan način.

Kod postizanja efikasnog integrisanog upravljanja rizicima i uspostavljanja jedinstvenog sistema upravljanja rizicima, Društvo pored zahtjeva za preglednošću prati i princip optimalnog upravljanja odnosa izloženosti rizicima i profitabilnosti te princip odnosa troškova i koristi kao i cilj obezbjeđivanja likvidnosti.

Spremnnošću za preuzimanje rizika Društvo na kvantitativni i kvalitativni način definiše stepen do kojeg je na pojedinačnim segmentima rizika – u okviru svoje sposobnosti - spremno da se izloži za postizanje svojih strateških ciljeva. Kvalitativne mjere opisuju poslovne strategije i ciljeve, koji označavaju smjer djelovanja i definišu rizike, koje su spremni preuzeti. Kvantitativne mjere uspostavljaju konkretne mjere za pojedine vrste rizika (tzv. ključne indikatore) kao i nivoe spremnosti i tolerancije za preuzimanje svake važne vrste rizika, koji omogućavaju uspostavljanje limita i koje su ključne za implementaciju efikasnog procesa upravljanja rizicima. U skladu sa prethodno navedenim Društvo je definisalo set dokumenata kao okvir za uspostavljanje sistema upravljanja rizicima.

12. IZJAVA O PRIMJENI KODEKSA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA

Korporativno upravljanje predstavlja sistem koji podrazumijeva odgovorno upravljanje i kontrolu nad privrednim društvom i usmjeren je ka stvaranju dugoročne vrijednosti koji se odvija kroz zaštitu interesa članova društva, akcionara kao i transparentnost prema svim zainteresovanim stranama.

Vlasnik Društva od 2011. godine je Triglav INT, holdinška družba d.o.o., Ljubljana sa ukupnim učešćem u vlasničkoj strukturi od 99,06536792% Triglav INT, je zavisno Društvo Zavarovalnice Triglav i u njenoj nadležnosti je upravljanje svim zavisnim Društvima kompanijama van teritorije Slovenije u kojoj je Triglav većinski vlasnik.

Osnovni nosioci korporativnog upravljanja u našem Društvu su predviđeni relevantnim zakonom i Statutom.

U tom smislu, Društvo je organizovano na način da se upravljanje i nadzor nad poslovanjem, sprovođenje i izvršavanje odluka, ostvaruje preko najvišeg organa Skupštine akcionara, Odbora direktora, Revizorskog odbora, Izvršnih direktora, Sekretara, Internog revizora, Eksternog revizora.

U 2023. godini, održano je:

- 2 sjednice Skupštine akcionara (jedna redovna i jedna vanredna);
- 8 sjednica Odbora direktora;
- 5 sjednica Revizorskog odbora,

Takođe, u Društvu se redovno održavaju sjednice kolegijuma Izvršnog direktora kojima prisustvuju pored Izvršnih direktora svi direktori sektora i službi kao i Sekretar Društva, a po potrebi prisustvuju i drugi zaposleni pogotovo kad je potreba informisanja stalni članovi o specifičnim oblastima.

U 2023. godini, održano je 5 sjednica kolegijuma Izvršnih direktora čija je suština održavanja transparentnosti, informisanje i zajedničko rešavanje izazova.

Društvo je i u 2023. godini nastavilo da inovira postojeće akte i usvaja nove. U sledećem tekstu, kratak pregled nekih od donijetih akata sa navođenjem njihove svrhe, razlozima donošenja, osnovama za usklađivanje i sl.

Metodologija upravljanja rizikom likvidnosti. Cilj Metodologije upravljanja rizikom likvidnosti (u nastavku: Metodologija), koja proizilazi iz Politike upravljanja rizikom likvidnosti, jeste da detaljnije definiše metode, tehnike i postupke utvrđivanja, mjerenja rizika likvidnosti i upravljanja njime.

Pravilnik o upravljanju internim aktima Lovćen osiguranja AD Podgorica. Ovaj Pravilnik se donosi radi određivanja obaveznih postupanja prilikom donošenja internih akata (politika, pravilnika, uputstava, procedura i dr.) Krajnji cilj je imati adekvatniju primjenu i implementaciju internih akata, a sve u svrhu bolje usklađenosti vezanih akata različitih organizacionih jedinica.

Pravilnik o sistemu internih kontrola u Lovćen Osiguranju AD. Pravilnik o Sistemu internih kontrola u Lovćen Osiguranju AD (u daljem tekstu: Sistem internih kontrola) određuje uspostavljanje i bitne komponente sistema internih kontrola u Lovćen Osiguranju AD (u nastavku: Društvo), te uloge i odgovornosti nosioca pojedinih područja u ovom sistemu.

Pod sistemom internih kontrola Društva podrazumijevaju se odgovarajuće administrativne i druge procedure, postupci i radnje koje su Izvršni direktori zajedno sa nosiocima poslovnih procesa dužni organizovati i primijeniti na način koji odgovara prirodi, složenosti i rizicima posla, okvir interne kontrole, kao i postupak izvještavanja o usklađenosti poslovanja Društva i kontrola te usklađenosti, a radi određivanja i prihvatanja odgovarajućih rizika i upravljanja tim rizicima, te sprečavanja nepravilnosti i nezakonitosti u poslovanju Društva.

Politika funkcije upravljanja rizicima. Politika funkcije upravljanja rizicima u akcionarskom društvu za osiguranje "Lovćen" (u daljnjem tekstu: Politika), detaljnije definiše organizacioni položaj, nadležnosti ili zadatke i odgovornosti, uključujući izvještavanje, kako funkcije upravljanja rizicima, tako i njenog nosioca funkcije upravljanja rizicima u akcionarskom društvu za osiguranje "Lovćen" (u daljem tekstu: Društvo), u skladu sa Zakonom, Pravilnikom o sistemu upravljanja u društvima za osiguranje, Sistemom upravljanja i poslovnom strategijom Lovćen osiguranja i Minimalnim standardima Zavarovalnice Triglav za poslovanje zavisnih društava u području upravljanja rizicima u Grupi Triglav. Cilj Politike je obezbijediti transparentan opis sistema upravljanja rizicima sa jasno definisanim zadacima i odgovornostima, koje ima funkcija upravljanja rizicima i nosilac funkcije upravljanja rizicima u Društvu.

Strategija preuzimanja i upravljanja rizicima Lovćen osiguranja AD Podgorica. Strategija je izvedena i usklađena s važećom Strategijom Grupe Triglav i obezbjeđuje osnovu i smjernice za postizanje strateških ciljeva Društva. Kako bi se osigurao efikasan i sveobuhvatan sistem upravljanja rizicima u Grupi, Društvo slijedi okvir definisan u matičnom društvu i propisan Minimalnim standardima za upravljanje rizicima. Pri tome se uzima u obzir veličina, složenost i poslovni profil Društva, kao i karakteristike poslovnog okruženja, uključujući važeće zahtjeve i ograničenja važećeg lokalnog i drugog zakonodavstva.

Sve četiri ključne funkcije (rizici, usklađenost poslovanja, aktuarijat i interna revizija) su u 2023. godini redovno izvještavale i informisale organe Društva o svojim aktivnostima.

Podgorica. 15. mart 2024. godine

Potpisano u ime akcionarskog društva za osiguranje "Lovćen" Podgorica:

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskih izvještaja

(Dijana Milatović, Ovlašćeni
računovođa)

Radulović

Radule Radulović

Direktor Sektora za finansije, računovodstvo i kontroling

Glavni Izvršni direktor

(Matjaž Božič)

Izvršni direktor

(Stanko Mugoša)